

Nyheter

Kirkelig medlemsregister klart til bruk

(06.01.1999)

25. januar starter ordinær drift av Den norske kirkes medlemsregister, og i slutten av februar tilbys menighetene CD'er med oversikt over kirkemedlemmene i hvert sokn. Dermed er et femårig arbeid med å etablere Den norske kirkes sentrale medlemsregister sluttført. Konklusjonen ved årsskiftet 1998-99 er at 85,7 prosent av Norges befolkning er medlemmer av Den norske kirke. Registeret blir ukentlig oppdatert fra Folkeregisteret og Den norske kirkes menigheter.

- Jeg ser på dette som en historisk viktig begivenhet. For første gang i vår kirkes historie har vi nå endelig fått en sentral medlemsoversikt. Dette er svaret på et gammelt krav fra kirkens ledelse og setter menighetene i stand til mer målrettet virksomhet. Medlemsregisteret er dessuten viktig i et rettferdighetsperspektiv i forhold til øvrige tros- og livssynssamfunn. Når for eksempel offentlige tilskudd til tros- og livssynssamfunn heretter skal beregnes, og når lokale kirkestatistikk skal føres, vil det nå foreligge offisielle medlemstall for Den norske kirke. Tidligere har man vært henvist til usikre anslag, sier en fornøyd kirkerådsdirektør Erling J. Pettersen.

Allerede i 1991 ble det åpnet for registrering av kirkemedlemskap i det sentrale folkeregisteret og fra 1993 har landets kirkebokførere sendt inn melding om dåp, innmelding og utmelding til Sentralkontoret for folkeregistrering.

Kirkerådet igangsatte i 1995 et større arbeid med å etablere et sentralt kirkelig medlemsregister. Som en del av dette prosjektet ble inn- og utmeldinger fra tiden før 1993 registrert. Samtidig ble et omfattende samarbeid med andre trossamfunn gjennomført. Alle som kunne identifiseres som ikke-medlemmer av Den norske kirke, ble fjernet fra en kopi av Det sentrale folkeregisteret. I tillegg ble personer med utenlandsk opprinnelse, som ikke har meldt seg inn i kirken, tatt ut av registeret. Ved menighetsrådsvalget i oktober 1997 stod 3.831.978 personer registrert som kirkemedlemmer (87,1% av befolkningen). Etter dette har arbeidet med ytterligere kvalitetsforbedring fortsatt. Omtrent 70.000 rettinger er foretatt i løpet av 1998.

85,7 PROSENT ER MED I REGISTERET

I Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets forslag til statsbudsjett for 1999 omtales kirkens arbeid med medlemsregisteret slik:

"Kirkerådet har i 1998 arbeidet videre med å etablere et medlemsregister for Den norske kirke, og har også arbeidet med ulike modeller for driften. Kirkerådet regner med at registeret vil være ferdigstilt til 1. januar 1999 og da ha en grad av pålitelighet på minst 98-99 pst."

Dette mener prosjektleder for etableringen av kirkelig medlemsregister, Eigil Morvik, det er dekning for å si, men han presiserer:

Fremdeles finnes det en del feil i registeret og vi er avhengige av fortløpende å få tilbakemeldinger fra menigheter og enkeltpersoner når feil blir oppdaget. Det er laget gode rutiner for dette, slik at rettingene som sendes til Kirkerådet fortløpende blir registrert i sentralregisteret.

Morvik viser likevel til en viktig setning i Kirkedepartementets omtale av medlemsregisteret i budsjettproposisjonen:

"Manglende eller feilaktig innføring i registeret er for øvrig uten rettslig betydning for en persons

medlemskap i Den norske kirke."

- Dagens medlemsoversikt for Den norske kirke oppgir 3.805.850 medlemmer. I forhold til Norges befolkning (4.441.143 i november 1998) er altså 85,7 prosent av landets innbyggere nå registrert som medlemmer av Den norske kirke. Det stemmer bra med tidligere kalkyler fra ulike hold, sier Eigil Morvik.

I mars 1998 inngikk Kirkerådet en avtale med IBM om drift av kirkens nye medlemsregister. Duplo Data på Sandnes har fått kontrakt på produksjon av CD'er som gir det enkelte menighetskontor tilgang til medlemslisten for sitt sokn. Menigheter som ikke disponerer CD-spillere kan bestille medlemslister på papir.

I fjor planla Kirkerådet en større informasjonskampanje som skulle omfatte brev til alle husstander der det var registrert medlemmer av Den norske kirke.

- Bakgrunnen for denne ideen var ikke først og fremst kvalitetssikring av registeret, men et ønske fra Kirkerådets side om å informere alle som da stod i registeret om at de stod oppført der. Prosjektet ble kostnadsberegnet til ca. 9 millioner. Vår henstilling til Kirkedepartement og Storting om en slik bevilgning, ble ikke imøtekommet, sier Eigil Morvik.

UKENTLIG OPPDATERING

Den norske kirkes medlemsregister vil ukentlig bli oppdatert i forhold til opplysninger fra Folkeregisteret om fødte, døpte, innmeldte, utmeldte samt flytting og dødsfall. Kirkerådet får online-tilgang til registeret og kan på henvendelse, etter 25. januar, gi opplysninger fra registeret.

- For Kirkerådet er det viktig at medlemsregisteret blir til nytte i lokalmenighetenes arbeid. De lokale kirkelige medlemslister som i februar tilbys menighetene inneholder opplysninger om navn, adresse, fødselsnummer og kirkesokn knyttet til det enkelte kirkemedlem og barn som hører inn under Den norske kirke. Disse opplysningene skal menigheten kunne bruke i

forbindelse med innføring i kirkebøkene, ved utsendelse av invitasjon til enkelte årskull (f.eks. utdeling av "Min kirkebok", 6-års-skole og eldretreff), ved henvendelse til enkeltmedlemmer (f.eks. hilsen på fødselsdag) og til annen bruk som samsvarer med kirkens formål. Det er ikke tillatt å bruke registeret i kommersielt øyemed og heller ikke å utlevere data til andre instanser, organisasjoner eller enkeltpersoner, forklarer Eigil Morvik.

Kontaktpersoner: prosjektleder Eigil Morvik, tlf. 61 32 52 11, mob: 94 68 37 74 og kirkerådsdirektør Erling J. Pettersen, tlf. 22 93 27 80, 22 26 12 05, mob.: 90 12 58 50

Kirken og humanitære organisasjoner møter myndighetene til flyktningehøring

(11.01.1999)

Kirken og humanitære organisasjoner arrangerer torsdag en bred høring i Oslo bispegård om norsk asylpolitikk med utgangspunkt i situasjonen for serberne i Øst-Slavonia. Biskop Gunnar Stålsett skal møte blant andre statssekretær i Utenriksdepartementet Janne Haaland Matlary til samtale om den politiske situasjonen i Kroatia.

Stortingsrepresentant Grete Fossum, professor Svein Mønnesland ved Universitetet i Oslo, Bjørn Engesland fra Helsingforskomiteen og journalist Kjell Arild Nilsen skal delta i en panelsamtale om de forhold for den serbiske minoriteten lever under i dagens Kroatia.

Representanter fra Justisdepartementet, Mellomkirkelig råd (Den norske kirke), Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS), Redd Barna, Amnesty International, Flyktningerådet, Advokatforeningen og politiet deltar også på høringen som samler ca. 50 personer.

- Et hovedpoeng med høringen er å beskrive situasjonen for de øst-slavonerne som for tiden oppholder seg i Norge. Vi ønsker særlig å diskutere argumentasjonen bak hjemsendelse av serbiske asylsøkere fra Øst-Slavonia i dagens situasjon. Det er behov for en generell fokusering på flyktnings møte med norske myndigheter. Vi håper å få belyst hvordan flyktninger har opplevd saksbehandlingen hos Utlendingsdirektoratet og Justisdepartementet, sier innvandrerkonsulent Inger Nesvåg ved Oslo bispedømmekontor.

Kontaktpersoner: Innvandrerkonsulent Inger Nesvåg, Oslo bispedømmekontor, tlf.: 22 19 37 00, Leder for Redd Barnas Rettighetssenter, Marianne Borgen, 22 99 09 00, Informasjonskonsulent i Flyktningerådet, Hege Robberstad, tlf.: 23 10 98 24, e-post: hege.robberstad@nrc.no Presse og kringkasting er velkommen til å være til stede under høringen i Oslo bispegård, St. Halvards plass 3 (Grønland) kl. 10.00-15.00 torsdag 14. januar. Det blir ingen pressekonferanse, men deltakerne er tilgjengelig for kommentarer ved høringens avslutning kl. 15.00. Ta kontakt over tlf. 22 19 37 00.

Uttalelse fra Kirkerådet for Den norske kirke, samlet til møte på Gardermoen 3. februar 1999:

(03.02.1999)

Homofilisaken og Hamar biskop Kirkerådet kjenner seg utfordret av at Hamar biskop har gjeninnsatt som menighetsprest en kapellan som ble permittert etter å ha inngått partnerskap. Kirkerådet understreker vedtaket i Kirkemøtet 1997 som på teologisk grunnlag sier at "personer som lever i homofilt samliv, ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslet prest, diakon eller kateket". Dette vedtaket er forpliktende for Kirkerådet.

Kirkerådet ber Bispemøtet på sitt møte i mars om å foreta en avklaring av vedtak i Bispemøtet 1997 og Bispemøtets enstemmige forpliktelse på Kirkemøtets vedtak samme år.

Kirkerådet vil ta saken opp til behandling på Kirkerådets møte i mai.

(Uttalelsen vedtatt med 12 mot 3 stemmer)

Får Hamar biskops avgjørelse konsekvenser for Tunsberg?

(05.02.1999)

(Pressemelding fra Tunsberg biskop 5.2.1999)

Hamar biskop, Rosemarie Køhn, kunngjorde 1. febr. at kapellanen i Nordre Land, Siri Sunde kunne gå tilbake til sin stilling. Sunde, som da hun ble tilsatt i 1996, hadde lovet biskop Køhn at hun ikke ville inngå partnerskap så lenge hun tjenestegjorde i Hamar bispedømme, inngikk likevel homofilt partnerskap 28. juni 1997. Av den grunn permitterte biskop Køhn henne fra sin stilling og satte henne til å utføre tjeneste ved bispekontoret i Hamar. Ved å gi Siri Sunde stillingen tilbake, har biskop Køhn dermed tatt en beslutning som strider mot Kirkemøtets vedtak av 1997 der det bl.a. heter at "Kirkemøtet finner at personer som lever i homofilt samliv ikke kan inneha kirkelig tjeneste som vigslat prest, diakon eller kateket." Biskop Køhn voterte for dette vedtaket sammen med de øvrige biskoper. Dette var for henne en subsidiær votering, og hun har siden gitt uttrykk for at hun angret at hun stemte for vedtaket.

Tunsberg biskop er blitt spurt om Hamar biskops avgjørelse også får konsekvenser for Tunsberg bispedømme. Bakgrunnen er at Tunsberg biskop har uttrykt respekt for Hamar biskops avgjørelse i en meget vanskelig sak. Innebærer det at Tunsberg biskop også vil frasi seg sin votering på Kirkemøtet i 1997 ?

Det gjør det ikke. Jeg har, bl.a. i en kronikk i Aftenposten, stilt spørsmål ved min egen votering og bakgrunnen for den. I en artikkel i avisen Vårt Land presiserer jeg at "jeg vet hva jeg med min votering på Kirkemøtet har forpliktet meg selv til". Jeg kan ikke handle mot et vedtak jeg har stemt for selv om jeg stiller spørsmål ved vedtakets berettigelse. Om det skulle bli helt umulig for meg å fastholde vedtaket, kjenner jeg meg forpliktet til å ta dette opp med Kirkemøtet og Bispemøtet. Denne mulighet forelå ikke for Hamar biskop, bundet som hun var av fristen som ble krevet for avgjørelse i saken.

For å unngå misforståelser i den videre drøftelse om homofile partnere i stillinger som krever vigsling, bør det avklares hvilken myndighet Kirkemøtet har i forhold til det enkelte bispedømmeråd.

Vurderinger av samerettsutvalgets innstilling

(23.02.1999)

Høringsuttalelsen har også vært diskutert i Menneskerettighetsutvalget og Komitéen for Internasjonale Spørsmål under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, samt Arbeidsutvalget i Mellomkirkelig råd

Den norske kirke er også en samisk kirke. Valgordningen sikrer nå direkte valg av tre samiske representanter til de tre nordligste bispedømmeråd, og dermed til Kirkemøtet. Samisk kirkeråd er et sentralkirkelig organ som skal samordne urfolksspørsmål i Norge og internasjonalt.

Den norske kirke er del av et internasjonalt fellesskap av kirker. Innenfor dette fellesskapet møter vi representanter for urfolk, både mennesker som føler seg verdsatt og inkludert, samt mennesker som opplever seg diskriminert. Disse utfordrer oss til å ta på alvor de problemene urfolk møter.

Gjennom Kirkemøtesak 13/97 "Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv" er rettighetsforståelsen og kirkeforståelsen knyttet sammen i et sterkt engasjement. I dokumentet ble oppfordringen om å arbeide for å sikre og fremme urfolks rettigheter gjentatt, i samarbeid med internasjonale økumeniske organer, og innenfor rammene av FNs urfolkstiår.

Oppfølgingen av denne kirkemøtesaken ledet fram til Karasjokkonferansen om land og spiritualitet i 1998, der representanter fra mer enn 15 urfolk kom sammen. Arrangementet skjedde i samarbeid med Kirkenes Verdensråd. Karasjokerklæringen oppfordret alle medlemskirkene i Kirkenes Verdensråd til å arbeide for å sikre urfolks rettigheter. Som medarrangør av konferansen ønsker Den norske kirke å ta denne utfordringen på alvor.

Likevel er Rådet bekymret for den politiske debatten som har funnet sted i Finnmark i etterkant av framleggelsen av utredningen. Vårt grunnlag er ikke sterke partsinteresser, men et ønske om å bringe videre synspunkter fra den samiske befolkningen som Den norske kirke har tett kontakt med. Vi forankrer vårt arbeid for samiske rettigheter i det arbeidet for urfolks rettigheter som foregår i det verdensvide fellesskap av kirker.

Den norske kirke har i lang tid vært engasjert i menneskerettighetsspørsmål. Dette skjer gjennom deltakelse både i Utenriksdepartementets rådgivende menneskerettighetsutvalg, gjennom menneskerettighetsorganisasjonenes NGO-forum, og gjennom deltakelse i blant annet FNs menneskerettighetskommisjon og FNs generalforsamling.

Arbeid for urfolksrettigheter har både en etisk-kristen begrunnelse, en begrunnelse knyttet til Norges internasjonale menneskerettslige forpliktelser, og en begrunnelse knyttet til behovet for å bevare minoriteters kulturuttrykk i en stadig mer globalisert verden. Kirken har også som oppgave å forplikte staten på å holde sine internasjonale folkerettslige forpliktelser. Forpliktelsene er omtalt i NOU 1997:4, men er tatt opp i enda større bredde i delutredningen under Samerettsutvalget: NOU 1997:5 "Urfolks landrettigheter etter folkerett og utenlandsk rett".

Urfolks teologi og rettighetsforståelse

Karasjokerklæringen fra februar 1998 slår fast: "Vi erklærer at jorden er en gave fra Skaperen, og vi setter forvalteransvaret høyt, ikke bare for vår egen skyld, men for framtidige generasjoner. Derfor er vi innstilte på å kjempe mot ødeleggelsen av våre landområder og vårt levesett. Våre liv holdes oppe av Guds Ånd, og alt ligger i Skaperens hånd. Denne visjonen gir oss styrke og retning i kampen for Moder Jords overlevelse - og for en rettfærdig sameksistens blant verdens folk. Denne forståelsen må føre til handling, begrunnet i en felles tro som preges av solidaritet, verdighet og respekt."

Det er andre forståelser av begreper som eiendomsrett i det samiske språket enn i sør-norsk.

Urfolksrettigheter kan forstås som kollektive rettigheter som kommer i tillegg til de rettighetene vi allerede er gitt som enkeltinvider. Slike rettigheter må forstås som en måte å oppnå resultatlikhet på. Det sentrale må være at slike rettigheter er nødvendige for å sikre rettigheter som er blitt tatt fra hele grupper - som følge av deres avstamning.

Rettighetene som urfolk tilkjennes er også en måte å sikre en livsform som er avgjørende for å sikre egen verdighet, samfunnsmessig solidaritet og muligheten til å tilby alternativer i møte med sentrale økologiske og samfunnsmessige utfordringer. Hensikten er ikke å idealisere urfolks livsformer, eller å søke å vende tilbake til gamle livsformer. Likevel tror vi at ærefrykten for livsbetingelsene hos urfolk er en kilde til inspirasjon.

Den grunnleggende rettighetsforståelsen som ligger til grunn for denne uttalelsen er at staten urettmessig har overtatt det land som samene har bebodd og brukt for sitt livsopphold og tradisjonelle virksomhet. Denne prosessen har skjedd over tid og uten at samene er blitt konsultert i tilstrekkelig grad. På denne bakgrunn vil vi her foreslå tiltak som søker å rette opp for den uretten som allerede er begått.

Bibelen gir ikke én grunnforståelse av vårt forhold til - og eieforhold til - de områdene hvor vi bor. Det er ikke uten videre enkelt å ta et bibelvers ut av sin sammenheng og gjøre dette anvendelig i dagens kontekst. Imidlertid er vårt forhold til naturen også bestemt av at Gud ønsker at vi skal være gode forvaltere av skaperverket.

Våre forpliktelser overfor fellesskapet er en avgjørende forutsetning for en kristen etikk. Videre er vår vektlegging av forsoningsprosesser mellom mennesker ingen hindring for at vi også må ta stilling i situasjoner der vi vet at dette vil møte negative reaksjoner og mulig konflikt.

Den grunnforståelsen som er uttrykt av et flertall av Samerettsutvalgets medlemmer vil vi derfor i stor grad slutte oss til. Forslaget viser at det er mulig å legge til rette for en utvikling der mer beslutningsmyndighet og dermed mer ansvar kan legges på lokalt nivå. Dette er avgjørende for å sikre en forsvarlig bruk av naturgodene, og er et viktig tiltak mot den avmaktsfølelsen som kan synes å få gjennomslag i befolkningen.

Helt avgjørende er at det kulturelle mangfoldet som Norge har vært preget av, med levende samisk kulturliv i seks fylker, må sikres videreført. Bevaring av kulturell identitet skjer best ved at de materielle forutsetningene for denne kulturen blir ivarettatt. Her har norske myndigheter, men også det norske samfunnet generelt, et stort ansvar.

Rettsutvikling for samene

Samisk rettighetsutvikling på 80-tallet og tidlig 90-tall skjedde relativt raskt, der vedtakelsen av sameloven i 1987, av Grunnlovens § 110a i 1988 og ratifisering av ILO-konvensjon 169 i 1990 representerer de absolutte høydepunkt. Summen av disse to prosessene gir et rammeverk som sikrer betydelige rettigheter for samene. Norge har videre bidratt til å påvirke den internasjonale utviklingen av urfolksrettigheter, blant annet knyttet til arbeidet med en egen urfolkserklæring i FN.

Like viktig som de overordnede prinsipielle føringene, er de ulike vedtak i forvaltning eller i rettssystem som berører samiske rettigheter. Gjennomgang av en rekke av dommene fra de siste 20 årene viser at samenes rett til å eie, besitte og bruke sine landområder langt fra er tilstrekkelig erkjent. Ratifiseringen av ILO-konvensjon 169 i 1990 har ikke bidratt til stor endringer. Slik vi ser det er det ikke god nok overenstemmelse mellom norsk og internasjonal rett - uttrykt i ILO-konvensjon 169 - på dette området.

I Norge er spørsmål knyttet til eiendomsrett (bruksrett og besittelsesrett) fortsatt uavklart. Bruksretten defineres slik i ILO-konvensjon 169: "Når forholdene tilsier det, skal det treffes tiltak for å sikre vedkommende folks rett til å bruke landområder der de ikke er de eneste som lever, men som de tradisjonelt har hatt tilgang til for sitt livsopphold og sin tradisjonelle virksomhet." Samisk kirkeråd spør om denne forståelsen av hvor langt bruksretten faktisk strekker seg, er tydelig nok reflektert i norsk forvaltning og rettspraksis.

Et helt avgjørende premiss for den videre drøftingen er at samisk rettsforståelse i forhold til landområder er svært ulik den rettsforståelsen vi finner i Sør-Norge. Dette ble også gjentatt i høringsuttalelsen fra Komitéen for Internasjonale Spørsmål under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke på NOU 1993:34 Rett til og forvaltning av land og vann i Finnmark. Her ble det sterkt understreket det kritikkverdige i at bare sør-norsk rettsoppfatning var brukt som underliggende premiss av flertallet.

Som en følge av den kritikken som kom også fra annet hold ble det derfor satt ned en egen folkerettsgruppe under Samerettsutvalget som skulle se på rettsutviklingen siden 1984 og trekke inn erfaringer fra andre land. Denne utredningen, presentert i NOU 1997:5 "Urfolks landrettigheter etter folkerett og utenlandsk rett", gir en utmerket innføring i et av de mest aktuelle utviklingsområdene innenfor folkeretten. Utredningen bidrar til en klargjøring av eiendomsrettsspørsmålet, både hva gjelder bruksrett og besittelsesrett. Denne utredningen kom sent i forhold til å influere på alle sider ved Samerettsutvalgets innstilling, men anbefalingene innebærer en klar styrking av samiske rettigheter.

Økt lokal selvråderett er hovedkonklusjonen fra Samerettsutvalgets innstilling

Samisk kirkeråd vil gjerne vise til et kort utdrag fra tidligere nevnte kirkemøtesak fra 1997:

"Samerettsutvalgets innstilling, levert i NOU 1997:4 Naturgrunnlaget for samisk kultur, skisserer en modell for samisk medbestemmelse i Finnmark fylke, som har betydning for samisk kultur og samiske næringer. Den beslutningsmodell som foreslås, går i korthet ut på at kontroll over ikke-fornybare ressurser i Finnmark skal legges på fylkesnivå (Finnmark Grunnforvaltning). Et mindretall i Samerettsutvalget foreslår en styrket samisk representasjon i de kommuner hvor kommunestyret vedtar dette (Samisk Grunnforvaltning).

Samerettsutvalget foreslår videre at kontroll over fornybare ressurser legges på kommunalt nivå eller bygdenivå. En slik ordning sikrer i langt større grad enn tidligere lokal forvaltning. I forhold til Norges folkerettslige forpliktelser etter ILO-konvensjon 169 og andre ratifiserte dokumenter, har Samerettsutvalget bidratt til at samene kan styrke sine rettigheter uten at andre diskrimineres."

Denne korte redegjørelsen viser en grunnforståelse som er et sentralt premiss for de følgende anbefalinger. Helt avgjørende er det at norske myndigheter i Finnmark har en særskilt mulighet og et særlig ansvar for å bidra til å sikre samiske rettigheter. I dag hevder norske myndigheter å være eier av 96 prosent av grunnen i Finnmark, og retningslinjene for forvaltningen kan derfor i stor grad bestemmes av myndighetene.

Anbefalingene i dette høringssvaret er knyttet til forvaltning av land, mens vi ikke har gått nøyere inn på vurderinger knyttet til forvaltning av vann. Kort fortalt foreslås det at samene gis bruksrett i forvaltningen av ressurser i havet, elvene og sjøene. Høringssvaret har heller ikke gått grundig inn på alle sider ved øst-samene i Neiden sin situasjon, men registrerer at Samerettsutvalget legger an en forståelse der blant annet svært uheldig grensetrekning har ført til en splittelse i tre stater med en klar svekkelse av muligheten til å videreføre tradisjonelle næringer og livsform.

Samisk kirkeråd kan ikke si seg enig i en serie synspunkter som har kommet i kjølvannet av avleveringen av NOU 1997:4 "Naturgrunnlaget for samisk kultur". Hovedtendensen i disse

synspunktene er at Samerettsutvalgets forslag, dersom de iverksettes, vil medføre en klar "etnisk forskjellsbehandling", og på sikt legge til rette for "etnisk løsrivelse". Samisk kirkeråd finner at hovedinnholdet i konklusjonene er at den lokale forvaltningsmyndigheten skal styrkes, og at grupper som er ekstra utsatt skal ha en særlig påvirkningsmulighet.

Finmark Grunnforvaltning

Samisk kirkeråd legger til grunn at det tradisjonelle bosettingsmønsteret og næringsstrukturen i Finmark gjør det korrekt å hevde at samene har besittelsesrett, og ikke bare bruksrett i store deler av Finmark fylke. Dagens bosettingsmønster innebærer imidlertid at det er helt naturlig å foreslå en forvaltningsordning av ikke-fornybare ressurser som inkluderer norske borgere av både norsk, finsk-kvensk og av samisk herkomst.

Sametingets rolle må styrkes, og ved å stå ansvarlig for valg av halvparten av medlemmene i Finmark Grunnforvaltning, vil Sametinget være i stand til å utøve en viss innflytelse over forvaltningen av mineralske ressurser i Finmark. Det sentrale er imidlertid hvorvidt Sametinget gis mulighet til å nekte en utbygging som antas å skade samiske næringer. Samisk kirkeråd vil sterkt anbefale at Sametinget gis en slik nektingsmyndighet i hele det samiske bruks- og bosettingsområdet. Samisk kirkeråd vil videre forutsette at Sametinget ikke vil misbruke et slikt virkemiddel.

Samisk kirkeråd viser til at Nærings- og Handelsdepartementet har under forberedelse en ny minerallov. Den utredningen som dette arbeidet bygger på, NOU 1996:11, ble møtt med negative reaksjoner i samiske miljøer. Den liberaliseringen som ble skissert i denne utredningen ble hevdet å medføre en redusert mulighet for Sametinget til å sikre innflytelse over mineralforvaltningen i Finmark - i tråd med lokale og samiske interesser.

Slik Minerallovutvalget legger opp til, skal fortsatt prosessen være basert på tillatelser gitt av Bergvesenet for leting og undersøking, og deretter konsesjon gitt av Nærings- og Handelsdepartementet for utvinning og drift. Slik konsesjon skal bare gis etter at relevante instanser på lokalt og regionalt nivå er kontaktet. Samisk kirkeråd ser det som helt avgjørende at Sametinget gis en særlig mulighet til å influere denne prosessen. På denne bakgrunnen vil Samisk kirkeråd anbefale at den prosedyren med nektingsrett som er foreslått i Samerettsutvalgets innstilling blir gjort gjeldende også i forhold til mineralloven.

Høringsinstansene blir også bedt om å vurdere organisasjonsform for Finmark Grunnforvaltning. For å sikre en reell uavhengighet og markere en diskontinuitet i forhold til Finmark Jordsalgskontor kan en etablering av Finmark Grunnforvaltning som et selvstendig rettssubjekt være å foretrekke. Imidlertid er det avgjørende at den tilstrekkelige effekt og medbestemmelsesrett sikres. For all virksomhet i Finmark Grunnforvaltning må forvaltningsloven gjelde, i tråd med all annen myndighetsutøvelse.

Samisk Grunnforvaltning

Et mindretall på fem personer foreslår å etablere en egen Samisk Grunnforvaltning i det samiske kjerneområdet. Her sikres en større samisk representasjon, samt at Sametinget og ikke Kommunaldepartementet er klageorgan. I denne sammenhengen viser Samisk kirkeråd til vurderinger gjort av Samerettsutvalget rundt klageinstansens myndighet. Det heter på s 155 "Utvalget [er] av den oppfatning at klageinstansen ikke skal kunne prøve det skjønnet som ligger bak et konkret vedtak."

Et eget organ kalt Samisk Grunnforvaltning er foreslått på en måte som sikrer lokal medbestemmelsesrett. Samisk kirkeråd ser at dette forslaget begrunnes i en mer utvidet forståelse av

ILO-konvensjon 169, særlig artiklene 14.1 og 15, enn hva det blir mulig å sikre gjennom etableringen av Finnmark Grunnforvaltning. En slik oppfatning deles av Samisk kirkeråd.

Samisk kirkeråd underslår ikke at den økologiske krisen vi ser på Finnmarksvidda i dag, er et resultat av en rekke faktorer, der også endringer i samenes egne holdninger og handlinger i forhold til naturen er medvirkende.

Ansvar for å sikre en økologisk balanse på Finnmarksvidda ligger hos myndighetsorganer på en rekke nivåer. Det avgjørende er likevel at lokale myndighetsorganer ikke blir umyndiggjort eller føler seg avmektige. Dersom beslutninger om næringsvirksomhet eller utvinninger av ressurser skal fattes uten at samiske interesser har mulighet til reelt å hindre dette, er dette uakseptabelt. Etter Samisk kirkeråds mening kan dette bidra til at mulighetene til økt økologisk ansvarlighet hos samene selv blir svekket.

Vurderinger rundt en eventuell redusert samisk representasjon i Finnmark Grunnforvaltning dersom Samisk Grunnforvaltning blir etablert, er gjort av enkelte medlemmer i Samerettsutvalget. Samisk kirkeråd ønsker ikke å endre på forslaget om at halvparten av medlemmene skal oppnevnes av Sametinget og halvparten skal oppnevnes av Finnmark fylkesting. Denne holdningen er begrunnet i oppfatningen om at samiske interesser har vært og fortsatt er svakt representert i offentlig myndighetsutøvelse i Norge.

Avslutningsvis finner Samisk kirkeråd det naturlig å trekke fram erfaringer fra Canada for å støtte etableringen av Samisk Grunnforvaltning. I Canada har også rettighetene for urfolk vært svakt ivaretatt. I løpet av de siste årene har imidlertid dette endret seg, og i dag får myndighetsorganer for urfolk sterk råderett over ressursene i landområder der de tradisjonelt har levd. Norge har et omfattende og fruktbart menneskerettighetssamarbeid med Canada. Erfaringer fra Canada bør også kunne overføres til Norge. Bruk av utmarkgoder

Forslaget om å legge råderetten på et så lokalt nivå som mulig, støttes av Samisk kirkeråd. Ved at utmarksorgan oppnevnt i den enkelte kommune tar hånd om de fleste fornybare ressursene, fremmes ansvarlighet og samarbeid. Vi har heller ingen sterke innvendinger mot hvordan bygdebruksområder skal vedtas opprettet eller kommentarer til bygdebruksrettens innhold, slik den er formulert av flertallet. En eventuell Samisk Grunnforvaltning bør kunne gi retningslinjer for oppretting og avgrensning av bygdebruksområder i de kommunene hvor Samisk Grunnforvaltning er vedtatt etablert.

Vi er kjent med at fjellova fra 1975 regulerer allmenningsbruk i statsalmenninger utenfor Finnmark fylke. Denne retten til allmenningsbruk gjelder for bygd eller grend som fra gammel tid har hatt slik rett, som det heter i §2 i denne loven. Samisk kirkeråd ser ikke at en risikerer konflikt mellom ordninger etablert med hjemmel i fjellova og det nye forslaget om å etablere bygdebruksområder i samiske områder i de kommuner eller bygder der et flertall ber om dette. En avklaring av dette ville vært tjenlig. Nettopp en styrking av lokal råderett vil bli en konsekvens av at slike bygdebruksområder etableres. Likevel er det viktig å oppfordre til varsomhet i all bruk av fornybare ressurser. Dette gjelder for den samiske såvel som overfor den norske befolkningen.

Samisk kirkeråd understreker at den forvaltningsordningen det legges opp til, går i motsatt retning av alminnelig ressursforvaltning innenfor en stadig mer internasjonalisert økonomi.

I denne sammenhengen vises det til Utenriksdepartementets vurdering av konsekvensene av en eventuell multilateral investeringsavtale (MAI) på virkemiddelbruken i norsk miljøpolitikk. Her står det eksplisitt nevnt at noen land har foreslått unntaksbestemmelser knyttet til visse typer virksomheter drevet av minoriteter og urfolk. Samisk kirkeråd ber om at norske utenriksmyndigheter trekker de foreslåtte forvaltningsordningene i Finnmark inn i de videre vurderinger av MAI-forhandlingene.

Reindrift

Reindriften er nå regulert i reindrifftsloven fra 1978, revidert i 1996. Denne sikrer Sametinget større oppnevningsrett over medlemmer i reinbeiteområder og reinbeitedistrikter. På mange måter representerer denne revisjonen en forbedring i forhold til den tidligere loven fra 1978. Likevel spør Samisk kirkeråd om tradisjonelle reinbeiteområder virkelig forstås som omfattet av ILO-konvensjon 169, særlig det som står om bruksrett i artikkel 14, 1.ledd, 2.punktum.

Konfliktene mellom reindrifftsinteresser og grunneierinteresser har fram til nå vært mest synlige i Sør-Norge. Kirkemøtet tok opp dette problemområdet i 1997, med denne korte utredningen: "En dom avsagt i Høyesterett 24. oktober 1997 i en sak mellom grunneierinteresser og reindrifftsinteresser i Røros-distriktet betyr at mulighetene for reindrift svekkes betydelig. Selv om saken har flere sider, spør vi om hensynet til samisk rettsoppfatning og forpliktelsen til å sikre samenes tradisjonelle virksomhet, er tilstrekkelig tatt hensyn til."

Situasjonen i Finnmark er noe ulik, men likevel understreker Samisk kirkeråd at forståelsen av hva som ligger i formuleringen "områder [] som [urfolk] tradisjonelt har hatt tilgang på for sitt livsopphold og sin tradisjonelle virksomhet", fortsatt synes noe uavklart i norsk rettsforståelse. Samisk kirkeråd støtter, med referanse til hva som tidligere er sagt om bygdebruk, at reindriftssamer som har reindrift i et område med bygdebruksordninger gis mulighet til å delta på allmøter og sitte i bygdebruksstyret.

Forslag om endringer av reindrifftsloven har kommet fra mange av partene i Samerettsutvalget. Av disse er det særlig vokteplikten og varslingsplikten som er aktuelle å ta opp her. Samisk kirkeråd har satt seg inn i begrunnelsene for begge disse to ordningene. Grunnforståelsen er at reindriftssamene også har ansvar for et godt forhold til grunneierne, samt et særlig ansvar for å ivareta den økologiske balansen på Finnmarksvidda.

På bakgrunn av det ovennevnte mener likevel Samisk kirkeråd at de to forslagene som er fremmet, ikke bør ha lovs form. Gjennom bevissthetsskapende tiltak, der de samiske organisasjonene selv deltar, må det forventes en like god virkning som ved å lovfeste ordninger for vokteplikt og varslingsplikt. Samisk kirkeråd er også av den oppfatningen at vanlige hensyn vil ivaretas innenfor en alminnelig føre-var-tenkning. For øvrig viser Samisk kirkeråd til at det er nedsatt et eget reindrifftslovutvalg, som skal vurdere de internrettslige sidene ved reindriften.

Naturinngrep i samiske bruksområder

Samisk kirkeråd setter pris på den grundige gjennomgangen av mulighetene som er tenkt gitt Sametinget for å hindre virksomhet som kan skade samiske interesser. Samisk kirkeråd er positive til at Sametinget kan gis en tidsavgrenset vetorett mot naturinngrep i de samiske områdene. Det understrekes at denne vetoretten må gjelde for alle samiske bruksområder, ikke bare i Finnmark.

Med bakgrunn i Grunnlovens § 110a er det avgjørende at den foreslåtte vektleggingsregelen blir tatt inn i lov om forvaltning av grunn i Finnmark, for å sikre at samiske interesser ivaretas. Det er helt vesentlig at denne regelen, samt reglene om høringsrett og nektingsrett bør gjelde for samiske bruksområder i hele landet. Samisk kirkeråd støtter også at det kommer et kapittel 4 i sameloven av 1987, kalt "Naturinngrep i samiske bruksområder".

Når det gjelder muligheten for høring, understreker Samisk kirkeråd viktigheten av at reindriftseiernes organisasjoner også blir tatt med som et høringsorgan, siden det er en grunneleggende forståelse i rådet at de aller fleste naturinngrep vil ha konsekvenser for reindriftnæringen.

Til slutt vil Samisk kirkeråd uttale seg om de ulike reglene om vern for samiske bruksområder bør inn som egne lover i de ulike særlovene, eller om disse særlovene bare skal ha henvisningsregler til de generelle lovene i sameloven. Samisk kirkeråd vil først påpeke at Rådet ikke har noen innvendinger mot de særlovene som er tenkt endret som en følge av etableringen av Finnmark Grunnforvaltning og eventuelt Samisk Grunnforvaltning. For de ulike særlovene vil vi se det som en styrke om disse blir gitt egne, selvstendige lover, der hensynet til samiske interesser i bruksområdene blir ivaretatt.

Avslutning

Det er et grundig arbeide som er lagt ned i NOU1997:4 "Naturgrunnlaget for samisk kultur". Samisk kirkeråd ser at en rekke av de forslagene som er fremmet vil bidra til å bringe norsk rett mer i samsvar med internasjonal rett.

Vi håper at det videre arbeidet i Samerettsutvalget som dekker områdene sør for Finnmark også blir behandlet på samme grunnleggende måte. Også her ønsker Den norske kirke å bidra med refleksjoner og forslag til hvordan den samiske befolkningen kan utvikle sin kultur og sikres en råderett over egne områder.

70 nye henvendelser etter tv-program om overgrep

(26.02.1999)

To dokumentarprogrammer i NRK Fjernsynets "Brennpunkt" om seksuelle overgrep i kristne miljøer skapte en strøm av henvendelser til Kirkelig ressurscenter for mishandlede kvinner i Oslo. Etter programmene "Tilgivelsens pris" som ble sendt 2. og 9. februar, oppga NRK telefonnummeret til ressurscenteret på skjermen. Daglig leder ved ressurscenteret, Elisabeth Torp sier at 70 nye henvendelser er registrert etter at fjernsynsdokumentarene ble sendt. - Henvendelsene bekrefter at mange mennesker bærer på vonde erfaringer de ikke finner muligheter til å få snakket om. Mange av historiene ligger langt tilbake i tid og vi ser hvilken påkjenning det kan være å ta kontakt og fortelle om det som har vært en smertefull hemmelighet. Samtidig kan det oppleves både som en lettelse og som en nødvendighet å få sagt i fra til noen, sier Torp. Hun roser NRK/Brennpunktredaksjonen for å ha arbeidet seriøst med et vanskelig tema - Mange av de som henvendte seg til oss ga uttrykk for at programmene satte fokus på overgrepssproblematikk i kristne miljøer på en god og meningsfylt måte, sier daglig leder Elisabeth Torp. (Kirkeinfo)

Samene har besittelsesrett i store deler av Finnmark fylke

(02.03.1999)

- Samisk kirkeråd legger til grunn at det tradisjonelle bosettingsmønsteret og næringsstrukturen i Finnmark gjør det korrekt å hevde at samene har besittelsesrett, og ikke bare bruksrett i store deler av Finnmark fylke.

Det skriver Samisk kirkeråd (Den norske kirke) i et omfattende høringsvar til forslagene fra Samerettsutvalget i NOU 1997:4 "Naturgrunnlaget for samisk kultur". Høringsfristen gikk ut 1. mars. Rådet presiserer at en fremtidig forvaltningsordning av ikke-fornybare ressurser i Finnmark må inkludere norske borgere av både norsk, finsk-kvensk og av samisk herkomst.

Samisk kirkeråd som har medlemmer fra alle de tre samiske språkgruppene her i landet støtter de fleste av flertallskonklusjonene i Samerettsutvalget. Blant annet støttes ideen om å la Sametinget oppnevne halvparten av medlemmene i det foreslåtte Finnmark Grunnforvaltning.

- Det sentrale er imidlertid hvorvidt Sametinget gis mulighet til å nekte en utbygging som antas å skade samiske næringer. Samisk kirkeråd vil sterkt anbefale at Sametinget gis en slik nektingsmyndighet i hele det samiske bruks- og bosettingsområdet. Samisk kirkeråd vil videre forutsette at Sametinget ikke vil misbruke et slikt virkemiddel, heter det i høringsuttalelsen. Uttalelsen presiserer at denne vetoretten må gjelde for alle samiske bruksområder, ikke bare Finnmark.

I uttalelsen kritiseres dem som har kritisert Samerettsutvalget: - Samisk kirkeråd kan ikke si seg enig i en serie synspunkter som har kommet i kjølvannet av avleveringen av NOU 1997:4 "Naturgrunnlaget for samisk kultur". Hovedtendensen i disse synspunktene er at Samerettsutvalgets forslag, dersom de iverksettes, vil medføre en klar "etnisk forskjellsbehandling", og på sikt legge til rette for "etnisk løsrivelse".

På Kirkemøtet 1997 drøftet man saken "Urfolk i den verdensvide kirke med utgangspunkt i samisk kirkeliv". Der ble det oppfordret til samarbeid med økumeniske organer for å sikre og fremme urfolks rettigheter. Oppfølgingen av denne kirkemøtesaken ledet fram til Karasjokkonferansen om land og spiritualitet i februar 1998. Representanter fra mer enn 15 urfolk møttes i det samiske kjerneområdet med Samisk kirkeråd og Kirkenes Verdensråd som vertskap. "Karasjokerklæringen" som også Den norske kirkes utsendinger stemte for, oppfordret alle medlemskirkene i Kirkenes Verdensråd til å arbeide for å sikre urfolks rettigheter.

- Konsekvensene av NATO-bombingen

(26.03.1999)

Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har vært samlet til møte i dager der vi på en dramatisk måte er blitt minnet om menneskelig lidelse og nød i vår egen verdensdel. Ved inngangen til den stille uke utfordres vi til å minnes Jesu lidelse og kamp mot dødskreftene. Som kirke kjenner vi oss kallet til å stille oss sammen med de som opplever destruksjonen og uretten som en trussel i dag.

På den bakgrunn ser vi det som dypt tragisk at de diplomatiske bestrebelsene for å få en fredelig løsning på krisen i Kosova ikke har ført fram. De serbiske overgrepene mot den Kosova-albanske befolkningen er en grov trussel mot menneskeverdet og menneskerettighetenes stilling i dagens Europa. De serbiske myndighetene bærer et hovedansvar for den situasjonen som nå har oppstått.

KISP er likevel meget bekymret over det faktum at NATOs drastiske militære operasjon er iverksatt uten mandat fra FNs Sikkerhetsråd, særlig med tanke på hvilke konsekvenser den kan komme til å få for folkeretten, og for det internasjonale samfunns evne til konfliktløsning på lengre sikt.

Vi registrerer at NATO-landene har som mål å hindre en humanitær katastrofe og en eksplosiv sikkerhetspolitisk utvikling. KISP frykter imidlertid at bombingene av militære mål i Serbia, Kosovo og Montenegro, kan føre til en enda større humanitær katastrofe og en ytterligere destabilisering av regionen. Dette må for enhver pris unngås.

Det påhviler derfor NATO-landene generelt og vår egen regjering spesielt et stort ansvar. En fredelig løsning må søkes så snart råd. Her har den norske regjering en særlig viktig rolle gjennom sitt formannskap i OSSE. Videre må den humanitære situasjonen møtes med tilstrekkelig midler og politisk vilje. Dette må også innebære vilje til å ta imot flyktninger og beskytte deres rettigheter. Det er nå vesentlig at Norge og de andre NATO-landene ikke forfølger en kurs som i praksis fører til at FN marginaliseres, og settes ute av stand til å spille den rolle organisasjonen er tildelt etter folkeretten. FN må gis tilstrekkelig støtte, både politisk og finansielt, til å oppfylle sitt mandat.

Det kan i denne sammenheng nevnes at Tribunalet for Det tidligere Jugoslavia i hele sin virksomhet har slitt med mangel på den nødvendige politiske og økonomiske støtte. Den permanente internasjonale straffedomstol, vedtatt i juli 1998, er også avhengig støtte fra statene for å kunne fungere etter sin intensjon. Som kjent har framtrepende NATO-land som USA og Storbritannia bidratt til å svekke denne domstolen.

KISP beklager at en i den situasjonen vi har hatt etter den kalde krigen ikke har lyktes i å overføre tilstrekkelige ressurser fra militærbudsjettene til freds- og forsoningsbyggende tiltak. Det er nå viktigere enn noensinne at det internasjonale samfunnet prioriterer slik innsats.

Som et kirkelig organ er vi skremt over hvordan religion også i denne konflikten brukes til å bygge opp om konflikter, ikke løse dem.

Påskebudskapet handler om forsoning, fred, og gjenopprettelse av retten i hele Guds skaperverk. Vi vil i denne påske oppfordre til forbønn for alle dem som lider i det tidligere Jugoslavia, og til praktisk engasjement for å avhjelpe nøden og finne fram til en snarlig og rettferdig fredsløsning.

26. mars 1999

Kirke-appell om omsorg for flyktningene

(06.04.1999)

en norske kirke appellerer nå til menighetene sammen med alle gode krefter i lokalsamfunnene om å vise omsorg for de som kommer som flyktninger til Norge fra Kosovo.

- Vi er i disse dager vitne til en dramatisk, humanitær katastrofe. Hundretusener av kosovo-albanere er drevet på flukt. Norske myndigheter i samarbeid med frivillige organisasjoner arbeider nå med å legge forholdene til rette for å ta imot flyktninger i vårt land. I denne situasjonen vil Den norske kirke appellere til menighetene om å vise omsorg for de flyktningene som kommer hit til Norge, sier biskop Odd Bondevik, preses i Bispemøtet.

Biskopene sendte så sent som 25 mars et brev til menighetene i Den norske kirke om å vise felles ansvar for innvandrere og flyktninger. Biskopene understreker at når vi møter "mennesker som trenger hjelp, må vi vise Kristi sinnelag i praktiske handlinger". Hundre tusener er drevet på flukt i Europa. Flyktningene representerer en tragedie som kirken ikke kan stille seg passiv til. Vi må være med å ta ansvar for krigens ofre. "Vi lever i et av verdens rikeste land, bygget på generasjoners vilje til solidaritet og nestekjærighet", uttaler biskopene i sitt brev til menighetene.

Idag utfordres denne nestekjærighet og solidaritet av katastrofen som rammer kosovo-albanerne som er drevet på flukt, sier biskop Bondevik og fortsetter: - Menighetenes diakoni- og omsorgsarbeid er viktige deler av lokale nettverk. I denne situasjonen appellerer vi til menighetene sammen med alle gode krefter i lokalsamfunnene om å vise omsorg for dem som kommer som flyktninger. Det handler om å ta dem inn i lokale nettverk og fellesskap. Det viktige er å vise medmenneskelig omsorg og varme. Når flyktningene kommer, oppfordrer vi menigheter og deres ledere om å holde nær kontakt med kommunale myndigheter og lokale hjelpeorganisasjoner som vil være informert om mottak av flyktninger. Hjelpeorganisasjonene trenger også vår økonomiske støtte for å løse de enorme utfordringene de står overfor ikke minst i selve katastrofeområdet.

Kirkelig konsultasjon om krigen i Kosovo

(28.04.1999)

Det inviteres til en bred kirkelig konsultasjon om krigen i Serbia/Kosovo i Oslo tirsdag 4. mai. Høringen som vil bidra til kirkenes etiske refleksjon omkring krigen, har overskriften "Menneskene - Krigene - Kirkene". Norges kristne råd, som omfatter de fleste kirkesamfunn i Norge, og Den norske kirkes Mellomkirkelig råd er arrangører. Representanter for kirkesamfunn, teologiske høyskoler, forskningsinstitusjoner, nødhjelpsorganisasjoner og feltprestkorpset er invitert.

Konsultasjonen som åpnes av biskop Finn Wagle, omfatter følgende innlegg:

Kirkens Nødhjelps ansvarlige for Europa, Marit Lindheim: "Menneskene i krigen" Professor ved

Menighetsfakultetet Gunnar Heiene: "Kirkens/teologiens forhold til makten i konfliktsituasjoner"

Forsker ved NUPI Henrik Thune: "Statssuverenitet, menneskerettigheter og internasjonal orden"

Lærer ved Krigsskolen Bård Mæland og stipendiat ved Teologisk fakultet Oddbjørn Leirvik: "Krig i

fredens tjeneste" Forstander ved Den serbisk ortodokse menighet Dan Urdesic: "Sameksistens etter

krigen" Sokneprest Trond Bakkevig: "Hva kan kirkene gjøre?" (Kirkeinfo)

Pressekonferanse etter Bispemøtet torsdag 6.

(03.05.1999)

Til redaksjonen

De 11 biskopene i Den norske kirke er samlet i Oslo fra tirsdag 4. til torsdag 6. mai til årets andre av fire bispemøter. Det inviteres til PRESSEKONFERANSE ved avslutningen av Bispemøtet TORS DAG 6. MAI KL. 1500 I KIRKENS HUS, UNDERHAUGSVEIEN 15, I OSLO. På pressekonferansen vil blant annet Bispemøtets preses Odd Bondevik redegjøre for saker på møtets dagsorden. Det vil også bli anledning for pressen til å komme med spørsmål om andre saker av interesse.

Hovedsak på Bispemøtet denne gang er sluttbehandling av en henvendelse fra Kirkerådet på bakgrunn av at biskop Rosemarie Køhn 1. Februar tok Siri Sunde inn i prestedtjeneste igjen. Kirkerådet bad i den forbindelse 2. Februar om at Bispemøtet foretar en avklaring av vedtak i Bispemøtet 1997 og Bispemøtets enstemmige forpliktelse på Kirkemøtets vedtak samme år.

Etter forrige bispemøte på Vikersund 22.-25. mars nøyde Bispemøtet seg med følgende foreløpige vedtak i saken: "Det har i drøftingene kommet frem svært delte meninger om innholdet i det svar som skal gis til Kirkerådet. Samtalene i møtet har imidlertid vært avklarende. Bispemøtet tar sikte på å slutføre sin behandling på sitt møte i mai, i god tid før Kirkerådets møte." Kirkerådets neste møte er i Oslo 27.-29. mai.

Ellers på Bispemøtets sakskart denne gang står i hovedsak orienteringssaker.

Kontaktpersoner: Bispemøtets sekretær Terje Fonk, tlf. 22 93 28 83 mobil 95 27 22 51, eller informasjonssjef Dag Stange, Kirkens informasjonstjeneste, tlf. 22 93 27 72, mobil 93 09 49 58 torsdag 6. mai. Det legges opp til at uttalelser fra Bispemøtet vil bli sendt på e-post fra Kirkens informasjonstjeneste etter at pressekonferansen har startet kl. 1500 torsdag. Medier kan også ta kontakt med Kirkeinfo på telefon 22 93 27 72 eller på e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

1998-statistikken klar fra Den norske kirke: 37870 konfirmanter i 1312 menigheter

(06.05.1999)

I følge 1999-utgaven av Årbok for Den norske kirke, som kommer ut før sommeren, var det 37870 konfirmanter i Den norske kirkes menigheter i 1998. Det er bare de døpte som kan konfirmeres. I forhold til antallet døpte for 15 år siden (1983), var andelen konfirmerte i fjor ganske nøyaktig 90 prosent. Ser man i stedet på konfirmantkullet i forhold til det totale antall 14-åringer pr. 1.1. 1998, ble 73,3 prosent av 14-åringene konfirmert i Den norske kirke i 1998.

- Andelen konfirmanter i Den norske kirke i forhold til det årlige antall 14-åringer har sunket jevnt siden 1970. Dette henger først og fremst sammen med nedgangen i andelen døpte 15 år tidligere. Rundt 1990 ser vi at oppslutningen om kirkens dåp tar seg opp igjen. I fjor ble 83 prosent (48462) av alle fødte døpt inn i Den norske kirke. Siden nesten alle døpte lar seg konfirmere i kirken er det grunn til å tro at vi vil se en økende andel konfirmanter om noen år, sier rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet. Han mener det er grunn til å legge merke til at så mange som 90 prosent av de døpte velger å la seg konfirmere:

- Dette sier noe viktig om de døptes forhold til sin kirke i et pluralistisk samfunn som vårt, sier Tanggaard. Han har arbeidet med kirkestatistikk i over 20 år og mener tallenes tale er viktig for strategisk planlegging i kirken:

- I fjor var det i følge Statistisk Sentralbyrå 51680 14-åringer pr. 1. januar. Det er det minste ungdomskullet siden 1950. I løpet av de nærmeste årene får vi større ungdomskull igjen, og i år 2008 vil det være ca. 61000 14-åringer. Denne økningen regner vi med å se igjen i konfirmantkullene og det kan bety at en del menigheter må omprioritere ressurser de nærmeste årene, sier Tanggaard.

I 1997 vedtok Den norske kirkes Kirkemøte en ny plan for konfirmasjonstiden. I forbindelse med innføring av den nye planen arrangerer Kirkerådet og Institutt for Kristen Oppseding kurs i de fleste bispedømmene i løpet av 1999. Kursene som omfatter hundrevis av prester, kateketer og menighetsrådsmedlemmer, arrangeres både på prosti- og bispedømmenivå.

Kontaktpersoner:

Red. Gunnar Westermoen, Kirkeinfo, tlf.: 22 93 27 50, e-post: gunnar.westermoen@kirken.no eller rådgiver Per Tanggaard i Kirkerådet, tlf.: 22 93 27 50, e-post: per.tanggaard@kirken.no

Historisk møte i Oslo mellom muslimske og kristne ledere

(06.05.1999)

I regi av Norsk Økumenisk Forum for Innvandringsspørsmål samles ledere fra en rekke kristne og muslimske menigheter/kirkesamfunn og organisasjoner mandag 10. mai i Sentralkirken i Oslo (St. Olavs gt. 28) til et møte om forholdet mellom muslimer og kristne. Regjeringens verdikommisjon vil også delta ved nestleder i Verdikommisjonens Råd, Dag Hareide. Hovedinnledere blir leder i Islamsk Råd Mohammed Bouras, leder for Norges kristne råd Billy Taranger, og leder for Kirkerådet i Den norske kirke, Gunvor Kongsvik.

Pressen inviteres til å delta ved lunchen i Sentralkirken, St. Olavs gt. 28, fra kl. 11.30 den 10. mai.

Møtet er resultat av et flerårig arbeid i regi av arrangøren NØFI, Norsk Økumenisk Forum for Innvandringsspørsmål, et utvalg under Norges kristne råd. Et tidligere høydepunkt i dette arbeidet var uttalelsen "Om muslimfrykt og vår holdning til innflyttere", undertegnet av 25 ledere fra hele bredden i kristne organisasjoner og kirkesamfunn i Norge. Uttalelsen ble overlevert Islamsk Råd 2. september 1997.

- Vi har arbeidet for å bevisstgjøre kristne ledere på deres ansvar, og ønsker med dette møtet å utfordre tanker og holdninger lederne i de to trosretningene har til hverandre, og bidra til økt kunnskap og kjennskap til de andres livssyn, sier leder i NØFI Nina Janne Dalseth. (Kirkeinfo)

06.05.99

Kontaktpersoner: Leder i NØFI Nina Janne Dalseth på tlf. 22 95 20 81 eller 93 09 58 41 (jobb), eller Gunnar Westermoen i Kirkens Informasjonstjeneste på tel. 22 93 27 50.

Mellomkirkelig råd om krigen i Kosovo: - Kirkene må ikke utdype konflikten

(07.05.1999)

- Mellomkirkelig råd ser betydningen av at et freds- og forsoningsarbeid kommer i gang så snart som mulig. Det kirkelige nettverk (Konferansen av Europeiske Kirker, Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund) som omfatter kirker fra Jugoslavia, Vest- og Øst-Europa må bli redskaper i et omfattende forsoningsarbeid. I stedet for å utdype konflikten, må kirkene bidra til å bygge et Europa hvor alle folk kan leve trygt, heter det i et vedtak fra Den norske kirkes Mellomkirkelig råd fredag 7. mai.

De 18 medlemmene av Den norske kirkes "utenriksnemnd" drøftet mulige tiltak i forbindelse med krigen på Balkan og vedtok blant annet å sende et brev til menighetene med forslag til forbønn, og oppfordring om å ta opp kirkeofringer til fordel for arbeidet blant krigens ofre. I brevet vil man også anbefale menighetene å bruke årets Bots-og bededag (31. oktober) til å reflektere over kirkenes og det europeiske kontinentets delaktighet i overgrep mot menneskers verd dette århundre og dette årtusen.

I sitt vedtak peker Mellomkirkelig råd på en rekke utfordringer i skyggen av krigen på Balkan:

- Mellomkirkelig råd undersøker mulighetene for å utvikle en bilateral kontakt med Den serbisk-ortodokse kirke. I denne kontakten kan det være flere elementer, bl.a. bistand til å bygge ut den humanitære bistand, teologiske og pastorale samtaler, og på lengre sikt også mulige vennskapsmenighetsforbindelser.

Det heter videre at:

- Mellomkirkelig råd er glad for all den kirkelige innsats som er gjort i forhold til konflikten i Jugoslavia. Samtidig erkjenner vi at mer kunne ha vært gjort. Dette er en erfaring som nok en gang viser nødvendigheten av å være tydelig på et tidlig tidspunkt.

Rådets vedtak avsluttes slik:

- Mellomkirkelig råd vil fortsette arbeidet med de mange etiske spørsmål som denne konflikten reiser og som Bispemøtet også nevner i sin uttalelse: Folkerettens status i forholdet mellom FN og forsvarsallianser som NATO; spenningen mellom humanitær intervensjon og våpenmakt, ny gjennomgang av tanken om "rettferdig krig"; den kristne fredsforkynnelse i møte med denne type konflikter.

Forbønn for Balkan i norske kirker

(14.05.1999)

På bakgrunn av den tragiske konflikten og krigføringen på Balkan henvender Norges kristne råd (NKR) og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (MKR) seg med dette til menigheter i Norge. Vi avslutter dette århundre som vitner til en tragisk etnisk rensing i Kosovo og som deltakere i en krig som rammer alle folk på Balkan. Vi oppfordrer menighetene til å be for situasjonen på Balkan (se vedlagte forbønn) og å finne uttrykk for fredsengasjement og vilje til innsats for krigens ofre.

Vi er glade for at Norge har åpnet grensene for flyktninger fra Kosovo. Menighetenes diakoni- og omsorgsarbeid er viktige deler av lokale nettverk. Menigheter og alle gode krefter i lokalmiljøene må nå gå sammen om å vise medmenneskelig omsorg, støtte og hjelp.

Det er flere organisasjoner som driver nødhjelp i konfliktens nærområder. Behovene er ubegripelig store. La oss sammen sette disse organisasjonene i stand til å fortsette sitt livsviktige arbeid. Vi oppfordrer menighetene til å foreta innsamlinger til det humanitære arbeidet. Vi står overfor en dypt tragisk situasjon i hjertet av vårt eget kontinent – med en krig hvor norske soldater deltar. På dette tusenårs siste bots- og bededag (31.okt.) må vi benytte anledningen til å fokusere på kirkenes del i og ansvar for de overgrep mot menneskers verd som har funnet sted i dette århundre og årtusen. Vår historie kaller oss til bot og bønn.

Kirkene i Norge har bl.a. bidratt med følgende uttaleleser om situasjonen på Balkan: - 24. mars: Brev om vårt felles ansvar for innvandrere og flyktninger (Bispemøtet i Dnk) - 26. mars: Uttalelse om krigen på Balkan (Komiteen for internasjonale spørsmål i MKR) - 3. mai: Konsultasjon i Oslo om ”Menneskene – krigen – kirkene”. (arrangert av NKR og MKR) - NKR har jevnlig kontakt med Den serbisk ortodokse menigheten her i Norge som er medlem i rådet. - 6. mai: Fredens sjanse på Balkan (uttalelse fra Bispemøtet i Dnk) De ulike uttalelser og innleggene som ble holdt på konsultasjonen 3.mai kan fås ved henvendelse til MKR/NKR.

De internasjonale økumeniske organisasjoner og de konfesjonelle kirkefamilier har sammen og hver for seg løpende kontakter med sine ulike medlemskirker i Jugoslavia.

Vi oppfordrer alle som benytter internett til å holde seg informert om situasjonen og å kommunisere med mennesker i området via nettet. Her følger nettadresser til noen organisasjoner og kirkesamfunn: Kirkenes Verdensråd: <http://www.wcc-coe.org/> Det Lutherske Verdensforbund: <http://www.wcc-coe.org/lwf/> United Methodist Church: <http://www.umc.org/omns/> European Baptist Federation: <http://www.ebf.org/br-e.html> Den katolske kirke: http://www.vatican.va/news_services/or/or_eng/index.html http://www.vatican.va/news_services/press/index.html Den serbisk ortodokse kirke:

Norges kristne råd Mellomkirkelig råd for Den norske kirke Sign. Sign. Billy Taranger Tormod Engelsviken Leder Leder

FORBØNN FOR FOLKENE PÅ BALKAN

Treenige Gud, du som vandrer med oss i vår smerte. Forbarm deg over oss! Vi kommer til deg med all vår fortvilelse og avmakt overfor det som nå skjer på Balkan. Vi ber for alle som flykter fra våpnenes terror og den meningsløse ødeleggelsen.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Fordriv fiendskap og forakt, og vend våre hjerter i oppriktig kjærlighet til våre søstre og brødre.

Helbred splittelsens sår og velsign oss med den enhet vi ikke selv makter å skape.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Hvor skulle mennesker møte din kjærlighet, om ikke hos oss – vi som har vårt daglige brød, vår frihet, våre hjem og vårt land i behold.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Kristus, vi ser deg på TV-skjermen; sulten, tørst og hjemløs. Vi ser deg i alle barna. Du vandret selv fornedrelsens veg, både flyktning og fredløs. Vår verden er som et åpent sår, men fra ditt kors strømmer en kraft som kan helbrede.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Våre svik vil du, med din Hellige Ånd, forvandle. Vi er alle kalt til det samme håp.

A: Gud, gi oss kraft til å forkaste alt det onde.

Kristus, forbarm deg over dem som har makt over krig og vold. Gi dem det mot de trenger for å bryte voldsspiralen og gi verden fred. Fredsfyrste, du gikk forsoningens veg. Vis oss den vegen og gi oss styrke å gå den. Det ber vi deg om i Faderens, Sønnens og Den hellige Ånds navn. Amen

Vi oppfordrer menighetene til å tenne lys i forbindelse med forbønnen. Salmen: ”Herre, du vandrer forsoningens vei” (NOS 728) kan synges.

Samisk kirkeråd drøfter kulturelt mangfold i nord

(14.05.1999)

Samisk kirkeråd i Den norske kirke møtes i Kirkenes 18. og 19. mai. På møtet drøftes blant annet forholdet mellom ulike kulturer og ulike kristendomsformer i lokalmiljøet i Sør-Varanger. - Dette er et område der samisk, finsk og norsk kultur fortsatt lever tett sammen. Menighetene må bestrebe seg på å skape forståelse og respekt mellom folkegruppene, men det krever kunnskap om folks bakgrunn, sier generalsekretær Synnøve Brevik i Samisk kirkeråd. Til møtet i Kirkenes er menighetsrådsmedlemmer, prester og representanter for samiske organisasjoner i Sør-Varanger invitert til en samtale om det flerkulturelle menighetslivet. Gjennom Kirkenes Verdensråd støtter Samisk kirkeråd andre urfolk som forsøker å reise rettighetsspørsmål i forhold til staters og multinasjonale selskapers ressursutnyttelse. På møtet i Kirkenes drøfter rådet sitt videre urfolksengasjement. - De internasjonale kontaktene er nyttige også i arbeid med urfolks rettigheter i Norge, sier Synnøve Brevik. Rådet tar videre stilling til om man vil være med i en stiftelse som utgir det 100 år gamle samiske bladet Nuortanaste. Bak stiftelsen står Norges Samemisjon og Den evangelisk-lutherske frikirke. Samisk kirkeråd drøfter også hva som kan gjøres for å rekruttere flere personer med samisk bakgrunn til stillinger i Den norske kirke. (Kirkeinfo)

14.05.99

Kontaktpersoner: Tlf.: til Rica Hotel i Kirkenes (tirsdag 18. mai kl. 14.00 – onsdag 19. mai kl. 18.00): 78 99 14 91. Generalsekretær Synnøve Brevik i Samisk kirkeråd, mob.tlf.: 94 11 39 85 Valgt leder av Samisk kirkeråd, Ole Mattis Hetta, mob.tlf.: 91 10 33 30.

Kirkerådets vedtak 28. mai 1999 i sak KR 23/99 'Kirkemøtets myndighet i lys av homofilisaken':

(28.05.1999)

1. Kirkerådet ga i sitt møte 1.-3. februar 1999 uttrykk for at "Kirkerådet kjenner seg utfordret av at Hamar biskop har gjeninnsatt som menighetsprest en kapellan som ble permittert etter å ha inngått partnerskap" og ba "Bispemøtet på sitt møte i mars foreta en avklaring av vedtak i Bispemøtet 1997 og Bispemøtets enstemmige forpliktelse på Kirkemøtets vedtak samme år."
2. Kirkerådet vil, etter å ha mottatt Bispemøtets svar, uttrykke at en deler Bispemøtets dype uro over at biskopene "ikke har vært i stand til å nå frem til et felles standpunkt i et spørsmål som mange er opptatt og berørt av" og beklager at "både uenigheten og debatten om homofilisaken har skapt frustrasjon og motløshet hos mange i kirken".
3. Kirkerådet merker seg den teologiske skjerping som har funnet sted mellom Bispemøtets flertall og mindretall, noe Bispemøtets siste uttalelse dokumenterer, og vil gi sin fulle tilslutning til flertallet. Kirkerådet tar til etterretning at Bispemøtets flertall fastholder og understreker vedtakene i Kirkemøtet 1995 og 1997, og anser at gyldigheten av disse vedtakene således ytterligere er bekreftet.
4. Kirkerådet finner det uakseptabelt at enkelte biskoper ikke vil forplikte seg på og følge de ordninger og retningslinjer som Kirkemøtet har fastsatt. En slik fraskrivelse vil være ødeleggende for kirkens enhet.
5. Kirkerådet merker seg den tilsynsnød som en del vigslede medarbeidere har gitt uttrykk for.
6. Kirkerådet forutsetter at Kirkemøtet som det øverste representative organ for Den norske kirke med myndighet kan uttale hva som er Kirkens oppfatning i aktuelle spørsmål og fatte beslutninger på områder som det er prinsipielt viktig for Kirken som trossamfunn å ha ordninger for. Kirkerådet forutsetter at trossamfunnets lokale, regionale og sentrale organer respekterer og forholder seg lojalt til disse ordningene, som er å betrakte som Kirkens offisielle syn. Ikke minst må dette gjelde i forhold til vigslingsliturgi og tjenesteordningene som Kirkemøtet er gitt myndighet til å fastsette, og som dermed må anses som kirkerettslig bindende.
7. Kirkerådet ser det nødvendig å presisere at den tolkning som mindretallet gir uttrykk for vedrørende forbønnshandlinger for personer som lever i homofilt samliv, ikke er i samsvar med Kirkemøtets vedtak, og den strider også mot Bispemøtets enstemmige uttalelse i 1997: "Det er Bispemøtets mening at det derfor er å bryte med Kirkens enhet å etablere egne forbønns- og velsigneshandlinger i strid med Kirkemøtets vedtak."
8. Kirkerådet kan ikke se at det har fremkommet nye teologiske momenter som påvirker Kirkemøtets tidligere vedtak i homofilisaken, og vil derfor ikke fremme saken som egen sak på høstens Kirkemøte. Kirkerådet vil avvente lærenemndas uttalelse og den "nærmere presisering av hvilken vekt denne saken har i vår kirkes lære" som Bispemøtet har tatt initiativ til. Kirkerådet støtter også forslaget fra Bispemøtet om å nedsette en kommisjon som skal utrede de samlivsetiske spørsmål ut fra et bredt perspektiv.
9. Kirkerådet ber sekretariatet forberede saken om Kirkemøtets myndighet for behandling på høstens Kirkemøte, på bakgrunn av den foreløpige saksorienteringen og de merknader som fremkom på møtet. Kirkerådet vil komme tilbake til saken på sitt møte i september.

* Vedtatt med 10 stemmer. 14 av Kirkerådets 15 medlemmer deltok på møtet.

Finn R. Huseby ny generalsekretær i Kirkeakademiene

(11.06.1999)

Styret for Norske kirkeakademiers fellesråd har tilsatt Finn R. Huseby som ny generalsekretær etter Knut A. Rydjord som slutter i stillingen 31. august. Huseby, som er 50 år, er i dag personaldirektør for Høgskolen i Hedmark, Elverum. Han har tidligere tjenestegjort som feltprest i Stavern, kallskapellan og senere sokneprest i Elverum/prost i Sør-Østerdal prosti, og byråsjef i Kirkeavdelingen i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, før han i 1994 ble personaldirektør i Høgskolen i Hedmark. Huseby har innehatt diverse verv i kirkelig og humanitære sammenhenger, bl.a. er han for tiden styreleder i Namibiaforeningen.

- Jeg gleder meg til å ta fatt på oppgaven. Kirkeakademiene står for meg som selve eksponenten for vilje og evne til en åpen samtale om dagsaktuelle spørsmål. Akademiene har ofte vært i forkant når det gjelder å sette på dagsordenen aktuelle spørsmål i kirke-, kultur- og samfunnsliv som har vist seg å være viktige. Motet til å våge åpne dialoger trengs stadig på nytt, og akademiene har uten tvil viktige oppgaver foran seg. Jeg ser med spenning og ydmykhet fram til å arbeide i en slik tradisjon, sier Huseby i en kommentar til tilsettingen.

Bispemøte-utvalg om alternativt tilsyn

(22.06.1999)

Som et ledd i Bispemøtets arbeid med en gjennomgang av alle sider knyttet til tilsynsordningen i vår kirke, har Bispemøtet oppnevnt et utvalg som skal drøfte spørsmålet om alternativt tilsyn. Utvalget skal utrede de teologiske og ordningsmessige spørsmål som knytter seg til det å etablere helt særegne unntaksordninger for alternativt biskoppelig tilsyn innenfor vår kirkestruktur. Medlemmer av utvalget er stiftskapellan Jan Olav Aarflot, som er utvalgets leder, rektor Geir Hellemo, prosjektleder Marit Halvorsen Hougsnæs, assisterende generalsekretær Helga Haugland Byfuglien, politimester Bjørn Hareide og Presteforeningens leder, Morten Fleischer. Som utvalgets sekretær fungerer Bispemøtets sekretær, Terje Fonk.

Utvalget skal utrede mulige modeller for alternativt tilsyn, se på spørsmålet om de stramme soknebånd som vi har i Den norske kirke, og forholdet mellom menigheten og den tilsatte med alternativt tilsyn. Utvalget skal også innhente erfaringer som er gjort med alternativt tilsyn i Den norske kirke og i andre land.

Utvalgets arbeid slutføres slik at saken kan behandles av Bispemøtet i desember 1999.

Bispemøtets preses besøker Church of England

(22.06.1999)

Bispemøtets preses, biskop Odd Bondevik, besøker Church of England 22.-25. juni. Bondevik skal delta ved en bispevigling og ha samtaler med erkebiskopen av Canterbury, George Carey, og andre engelske kirkeledere. Blant de spørsmål som skal drøftes er alternativt biskoppelig tilsyn og bruk av lekfolk til ulønnet prestedtjeneste. Bispemøtets sekretær Terje Fonk deltar også på turen.

Metropolit Kirill besøker Norge

(22.06.1999)

Den russisk-ortodokse kirkes "utenriksminister", metropolit Kirill fra Moskvapatriarkatet, kommer på besøk til Norge fra lørdag 26. til tirsdag 29. juni, etter invitasjon fra Den russisk-ortodokse menighet i Oslo.

Foruten å besøke de russisk-ortodokse menighetene i Stavanger og Oslo, skal metropolit Kirill ha møter med blant annet utenriksminister Knut Vollebæk, Norges kristne råd og Den norske kirke.

- Vi setter pris på å få anledning til å samtale med en så fremtredende representant for Den russisk-ortodokse kirke, spesielt nå etter at krigen i Kosovo er slutt, sier Stig Utne, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Metropolit Kirill er mangeårig medlem av Sentralkomiteen i Kirkenes Verdensråd og har i en årrekke representert Den russisk-ortodokse kirke i internasjonal og økumenisk sammenheng. Han har tidligere vært i Norge, bl.a. ved den store, økumeniske gudstjenesten under Norske Kirkedager i Trondheim juli 1997.

Til redaksjonen:

Her følger utdrag av metropolit Kirills program i Norge:

lørdag 26. juni

10.00-12.00: Gudstjeneste i St.Svithun kirke i Stavanger

12.00-13.30: Lunsj

14.00-14.30: Dåp

14.30-14.45: MØTE MED JOURNALISTER

16.00-18.00: Middag i menigheten

19.00-19.50: Reiser med fly til Oslo

21.30: Møte i menighetslokaler i Inkognitogt. 24b, 0256 Oslo

søndag 27. juni

10.00-12.00: Gudstjeneste i Inkognitogt. 24b

12.30-13.30: Mottagelse i Uranienborg menighetshus, Daas gt 17

14.00-15.00: Lunsj på Frognerseieren

18.00-19.30: Møte med menighetslemmer, Inkognitogt 24b

19.30-20.30: Tur på Bygdøy

20.45-22.00: Middag med menighetsrådet

mandag 28. juni

09.00-10.00: Møte i Den russiske ambassade

10.15-11.00: Møte med utenriksminister Knut Vollebæk

12.00-14.00: Lunsj/møte med Norges kristne råd, Holtekilen, Bærum

15.00-17.00: Møte med Den norske kirke (representanter fra Mellomkirkelig råd, Kirkens Hus, Underhaugsvn 15)

19.00-21.30: Middag med biskop Gunnar Stålsett.

tirsdag 29. juni

09.00-10.30: PRESSEKONFERANSE i menighetslokalene, Inkognitogt 24b

10.30: Avreise til Gardermoen

12.30: Avreise med fly til Moskva.

Etter møtet i Kirkens Hus mandag kl. 17 er generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Stig Utnem tilgjengelig for kommentar. Tlf 22 93 27 65, mob 95 23 90 45.

Vertskap ved metropolitt Kirills besøk i Norge er hieromunk Kliment i Den apostel-like fyrstinne hellige Olga menighet i Inkognitogt 24b.

Sommeråpent hos 306 norske kirker

(23.06.1999)

Må man reise sydover i Europa for å finne åpne kirker? Nei, i vårt eget land finnes det i sommer hele 306 åpne kirker. Fra Lindesnes til Nordkapp og Svalbard, fra Stad til Vadsø finner du dem, i by og bygd, ved sjøen og til fjells, kirker med fast åpningstid hele eller en del av sommeren. De ønsker turister, veifarende og fastboende velkommen til en stille stund i kirken, - enten det er en middelaldersteinkirke eller stavkirke, en tradisjonell, hvitmalt trekirke eller et moderne, annerledes gudshus.

Kirkerådet har for sjette gang utgitt en brosjyre med oversikt over hvor man kan finne sommeråpne kirker, "Veikirker og andre åpne kirker sommeren 1999". Et kart viser hvor man finner kirkene, og ti av kirkene er spesielt presentert.

Av de 306 åpne kirkene er 67 såkalte veikirker. Veikirken er "en sjømannskirke langs veien", en annerledes rasteplass for kropp og sjel. Her tas du i mot av lokalt vertskap, får informasjon om kirke og menighet, her kan du få en forfriskning, og du innbys til en stille stund i kirkerommet.

Bli ikke overrasket om du langs veien ser et veiskilt med teksten VEGKIRKE eller VEGKYRKJE. Statens Vegvesen setter opp skilt ved et en rekke av veikirkene, dersom de ikke ligger for langt unna en hovedvei.

- Jeg synes det er meget positivt at stadig flere kirker holder åpent om sommeren. Mange får øynene opp for den kulturarv kirkene representerer, og mange gjør bruk av kirkene som et åndelig hvilested underveis, sier Johs Lodberg, rådgiver i Kirkerådet og prosjektleder for veikirkene.

Også i Sverige, Finland og Danmark lages det oversikter over veikirker og andre sommeråpne kirker. Turister i de nordiske land kan derfor i sommer velge blant et tusentalls åpne kirker.

----- Hele oversikten med de 306 åpne kirkene finner du under "aktuelle tema".

For bestilling av brosjyren: Kontakt Kirkerådet, tlf 22 93 27 50, fax 22 93 28 28. E-mail: [materieell@kirken.no](mailto:materiell@kirken.no)

Færre gudstjenester, flere til kirke

(25.06.1999)

Det er den vanskelige økonomiske situasjonen i mange bispedømmer og tilhørende vikarmangel som medførte et visst press fra mange bispedømmeråd om å redusere antall gudstjenester. Likevel har det totale antall besøkende på søn- og helligdagsgudstjenestene økt, til 5,5 millioner besøk. Det gjennomsnittlige antall besøket økte fra 100,4 i 1997 til 103,5 i 1998. Den gjennomsnittlige deltagelsen var størst i Stavanger bispedømme med 138 personer, og i Oslo, Møre og Agder med vel 115 i gjennomsnitt.

Mens det var nedgang i antall hovedgudstjenester på søn- og helligdager, har antall andre gudstjenester/møter med gudstjenestelige karakter økt med vel 10 prosent.

Årbok for Den norske kirke, som i år kommer med sin 48. utgave, er fyldigere enn noen gang med 380 sider. Her finnes blant annet fullstendig oversikt over adresser, telefon og fax-numre til alle 1312 sokn (menigheter) i Den norske kirke. Redaktør Gunnar Westermoen i Kirkens Informasjonstjeneste mener Årboka fortsatt vil ha en rolle, selv om hjemmesidene på internett (www.kirken.no) blir tilgjengelige for stadig flere brukere.

12 vil bli administrasjonssjef i Kirkerådet

(14.07.1999)

Søkerne er rådgiver Asbjørg Harstad Antonsen (53), handelsøkonom Audun Blokkum (35), rektor Svein Bjørkås (45), rektor Asbjørn Græsli (59), lisenskoordinator Øyvind Jorheim (49), administrasjonsleder Harold Leenderts (55), kontorsjef Tore Pedersen (38), daglig leder Live Solberg Presthus (42), rådgiver Jan-Oluf Skonnord (49), administrasjonssjef Steinar Joh. Stenvaag (52), dommerfullmektig Håvard Bekkelund (30), og avdelingssjef/forsker Peder Gjerdrum (49).

350 samles til nord-norske kirkedager og 1000-års jubileum 29. juli - 1. august

(21.07.1999)

Trondenes kirke fra ca. 1250 er samlingspunkt for kirkedagene. Dette landemerket ligger ved Vågsfjorden ca 3 km fra Harstad. Programmet omfatter blant annet en stor felleskirkelig Olsok-gudstjeneste i Trondenes kirke, to urframføringer i gudstjenesteform og en rekke seminarer om nordnorsk gudstro og kirkeliv.

"Dåp og kristning i tusen år / Nordnorsk gudstru" er overskriften på det mest populære seminaret. Over 100 har meldt seg på for å høre høgscolelektor Tore Meistad og humorforsker Arthur Arntzen presentere temaet.

En vesper (aftensang/kveldsgudstjeneste) komponert av Kjell Mørk Karlsen og med tekster satt samme av Morten Alsvik, urframføres 30. juli i Trondenes kirke. Dagen etter urframføres Eyvind Skeie og Ivar J. Eliassens nye liturgiske drama. Det begynner med en "vandring gjennom tusen år" og fortsetter i Trondenes kirke med kors- og innvielses-messe. Messen skal avsluttes med at deltakerne går forbi døpefonten og får med seg et innvielseskors. Søndag finner festgudstjenesten sted. Den foregår ved Laugen hvor man tror den første dåpen i området ble forrettet. Gudstjenesten er ved biskopene Øystein I. Larsen i Sør-Hålogaland og Ola Steinholt i Nord-Hålogaland. Her er representanter fra kirkelige og andre offentlige organer invitert.

Kirkedagsprogrammet omfatter ellers program for barn og unge, samisk gudstjeneste i Skånland kirke, tur til Tore Hunds høvdingsete på Bjarkøy, utstillinger, konserter, kveldskafe.

'En kirke for alle'

(04.08.1999)

Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon inviterer i samarbeid med Kirkerådet, Norsk Lærerakademi, Det Norske Diakonforbund, Den norske kirkes kateketforening og Den norske kirkes presteforening til etterutdanningskurs for kirkelig ansatte i mars neste år. Temaet er tilrettelegging for mennesker med utviklingshemming i menigheten. Kurset heter "En kirke for alle" og henvender seg til diakoner, kateketer og prester ansatt i Den norske kirke. Målet er å heve kirkelig ansattes kompetanse gjennom kunnskapsformidling og utvikling av holdninger og ferdigheter. (Kirkeinfo)

Mykere og mer ydmykt i Kirkenes Verdensråd

(27.08.1999)

- Våre anstrengelser for å nå fellesskap rundt nattverdbordet har kanskje tatt livet av vår evne til virkelig å engasjere oss i felles vitnesbyrd, sa Aram I til den nyvalgte sentralkomiteen som har møte i Geneve, Sveits fram til 3. september. Aram I som ble gjenvalgt til leder av sentralkomiteen på KV's generalforsamling i Harare, Zimbabwe i desember i fjor, er overhode for Den armensk ortodokse kirke Libanon.

Sokneprest Trond Bakkevig i Røa i Oslo er en av de 158 i sentralkomiteen som representerer KV's 336 medlemskirker. Den norske kirkes representant er en av de mest erfarne økumener i komiteen som skal arbeide de kommende syv årene fram til neste generalforsamling. I et innlegg understreket han at alt økumenisk arbeid må ta utgangspunkt i kirkenes enhet i Kristus. - Vi må tilbake til Kristus når vi snakker om kirken, og ikke se oss blinde på spørsmål om kirkeordning og institusjonelle og organisasjonsmessige spørsmål. Fornyelsen av den økumeniske bevegelsen ligger i at vi klarer å kombinere de økumeniske pionerens opptatthet av Kristus med aktuelle forsøk på å overbygge stridigheter, sa Bakkevig.

Foran fjorårets generalforsamling hadde øst-vest konflikten i Kirkenes Verdensråd bygget seg opp til det vanskeligste organisasjonsmessige problem i organisasjonens 50 årige historie. De ortodokse medlemskirkenes misnøye med KV's utvikling ble synligere enn noen gang da de bestemte seg for å redusere sine delegasjoner til et minimum og ikke delta ved avstemninger. En egen kommisjon med likt antall representanter fra ortodoks og protestantisk side er nå opprettet for å finne ut om medlemskirkene fra de to kirketradisjonene kan enes om hva den økumeniske bevegelsen skal være og gjøre.

- Det andre årtusen startet med "det store skisma" mellom øst- og vest-kirken. Kan det tredje starte med håp om "den store forsoning" mellom kirkene? spurte Aram I i sin tale.

Trond Bakkevig tror ikke den nye protestantisk-ortodokse kommisjonen vil løse de kirkeordningsmessige konfliktene. Han er mer opptatt av at man på begge sider erkjenner at de praktiske sidene av protestantisk-ortodoks teologisk uenighet må løses: - Protestanter kommer i økende grad til å gifte seg med ortodokse og bosette seg i ortodokse land. Skal vi leve med at familier må splittes ved nattverdbordet? spurte Bakkevig under på et møte fredag om den protestantisk-ortodokse debatten i KV.

Generalsekretær Stig Utnem deltar på sentralkomittemøtet som observatør. Han mener en ny realisme har inntruffet i verdensorganisasjonen.

- Reduksjonen i KV's budsjett de senere årene har skåret bort en god del virksomhet. Samtidig innser man at svært mye viktig økumenisk arbeid skjer utenfor KV. Derfor er man i økende grad innstilt på å delta på andre arenaer enn dem man selv har ansvaret for, sier Utnem.

Kirkenes Verdensråds generalsekretær Konrad Raiser snakket om å utvikle organisasjonen til å bli mer "responsiv" og "relasjonell" i sin tale torsdag. På en pressekonferanse konkretiserte han dette:

- Kirkenes Verdensråd må endres slik at vi mer tar utgangspunkt i det som skjer i kirkene,- ikke i det vi som organisasjon vil dra i gang. KV skal ikke bare være lokomotiv som fører an med nye ideer og nye programmer, sa Raiser.

Han brukte det mest av sin tale til delegatene på å lansere en ny større satsning fra Kirkenes Verdensråd. Et økumenisk tiår (2001-2010) viet kampen for fred og ikke-vold. Han viste til KV's tidligere innsats gjennom anti-rasisme arbeid fra 1970-tallet og senere engasjementer,- blant annet

internasjonal støtte til kampen mot vold i storbyen.

Kirkenes Verdensråd foran ungdomssatsing? - Vi står ved et veiskille

(29.08.1999)

Dette sier Freddy Knutsen, den eneste nordmannen blant de 160 som arbeider ved Kirkenes Verdensråds hovedkvarter i Geneve, Sveits. Han har siden 1997 ledet KV's innsats for å engasjere flere unge i mellomkirkelig arbeid og skal fortsette til 2003. Under møtet i sentralkomiteen (26. august - 3. september) er han rådgiver og lobbyist. Komitemedlemmene får merke Knutsens "korridorpolitikk", - han lar ikke representantene glemme hva de var med på under KV's generalforsamling i Harare, Zimbabwe i desember i fjor.

Signalene fra generalforsamlingen i Harare der 400 unge (under 30 år) deltok, ga signaler om at unge skal gis større plass i organisasjonen. I den nye sentralkomiteen som ble valgt for en syvårs-periode, er 23 av 158 medlemmer under 30 år,- den yngste er 18.

- Mange av KV's medlemskirker opplever at unge forlater kirkene. I en del av de ortodokse medlemskirkene opplever vi dessuten at de unge er de mest negative til økumenisk arbeid. Vi står med andre ord overfor store utfordringer. Den økumeniske bevegelsens fremtid avhenger jo av at unge mennesker engasjeres. Derfor håper jeg at de 336 KV-kirkene ser at det nå må satses mer på ungdommen. Denne satsingen må konsentrere seg mer om å bringer mennesker sammen enn om teologiske og sosialetiske uoverensstemmelser. Det er inspirasjonen fra møtene med kristne fra andre tradisjoner og kulturer som driver det økumeniske arbeidet, sier Freddy Knutsen.

Knutsens oppgave er blant annet å holde kontakt med regionale og nasjonale ungdomsøkumeniske tiltak. Den 20. september drar han til Finland for å delta på årsmøtet i Ecumenical Youth Council in Europe (EYCE). For tiden er norske Siri Magnussen leder av EYCE som ble dannet i 1968 etter at KV i mange år hadde organisert økumeniske møter for unge i Europa. I november i år flytter organisasjonen sitt hovedkontor fra Helsingfors til Brussel.

Freddy Knutsen understreker de regionale økumeniske ungdomsorganisasjoner som EYCE er viktige for å trekke nye generasjoner inn i internasjonalt og nasjonalt kirkesamarbeid. Han anbefaler Den norske kirke å engasjere seg sterkere i EYCE's virksomhet.

Som tidligere ungdomskonsulent i Oslo bispedømme følger Knutsen nøye med på hvordan Den norske kirke ivaretar oppgaven med å gi flere kristne ungdommer kontakt med unge fra andre kirkesamfunn.

- Den store norske majoritetskirken har et bredt engasjement på mange områder, men jeg håper det kan bli mer styrke i ungdomsarbeidet og dermed også i ungdomsøkumenikken, sier han. (Kirkeinfo)

Den norske kirke er ikke 'Kirken'

(29.08.1999)

Sier metodisten Hannah Chetwynd (23) fra Oslo. Hun opplever i disse dager tre ukers globalt kirkefelleskap i Geneve, Sveits. Hun og 40 andre ungdommer fra alle verdenshjørner får innføring i virksomheten til Kirkenes Verdensråd gjennom et stewardship-program i forbindelse med det pågående møtet i organisasjonens sentralkomite.

- Dette er en fantastisk måte å oppleve kristent fellesskap på. Først ble vi utplassert i privathjem rundt om i landet for å lære litt om Sveits og sveitsisk kirkeliv. Deretter har vi hatt en ukes seminar om den økumeniske bevegelses historie og virksomhet. Nå hjelper vi Kirkenes Verdensråds stab med å betjene medlemmene i sentralkomiteen som har møte fram til 3. september. Dette er aktiv læring. Men det som gjør sterkest inntrykk er fellesskapet og vennskapet med de andre ungdommene. Vi har kommet veldig tett innpå hverandre i løpet av disse dagene og uten slik nærkontakt tror jeg det er vanskelig å skape entusiasme for økumenikken, sier Hannah Chetwynd.

Med tilhørighet til Metodistkirken har hun en økumenisk erfaring flertallet av norske ungdommer ikke får: - Som medlem av Den norske kirke er man en del av majoriteten og tvinges ikke til å se minoritetenes situasjon. Når man tilhører en minoritetskirke oppdager man fort andre i samme situasjon. Dessuten er man nødt til å forholde seg til majoriteten.

Den unge kristendomsstudenten ved Teologisk fakultet er aktiv i den økumeniske organisasjonen Norges Kristelige Studentforbund. (Kirkeinfo)

Tusenårshåp og kirkedebatt

(31.08.1999)

Forlaget markerer også årtusenskiftet med to bøker som på hver sin måte fokuserer på grunnelementene i kristen tro inn mot en ny tidsalder. To nye bøker i den aktuelle Kirkeforum-serien tar for seg henholdsvis den kristne endetidsforventningen og, mer dagsaktuelt og brennbart, diskusjonen om Den norske kirkes ordninger som nå i kjølvannet av Siri Sunde-saken har nådd et nytt, tilspisset høydepunkt.
Jesus og Ordet

Hva vet moderne forskning om Jesus-skikkelsen? Ingen enkeltperson har hatt større betydning for vår kultur enn Jesus fra Nasaret. Hvem var egentlig denne mannen som har hatt så stor innflytelse på historien at hele den vestlige tidsregning starter ved hans fødsel? Dette spørsmålet stilles og besvares i Jesus Kristus. Historiens Jesus, troens Kristus, skrevet av den engelske teologen, vitenskapsmannen og forfatteren J.R. Porter. Boka har også et stort kapittel om Jesus i kunsten. Om en kan slå fast at Jesus-skikkelsen er utgangspunktet for vår tidsregning, hva opplever så dagens norske forfattere i møte med en av de sentrale tekstene om ham, den vi finner i Johannesevangeliets første kapittel i Det nye testamente? Forlaget har utfordret blant andre Jon Fosse, Gro Dahle, Edvard Hoem og Harald Rosenløw Eeg. I antologien Ordet som er gir de sin tolkning av, eller kanskje heller sitt svar på, de berømte åpningsversene i Johannesevangeliet: ”- I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud...” Boka er gjennomillustrert av Liv Andrea Mosdøl.

Salmeskatten for barn

Barnesalmeboka er den store salmeskatten gitt videre til nye generasjoner, i en vakker bok til bruk i hjem, skole og kirke. Boka inneholder 333 titler, både klassiske salmer og nye, utradisjonelle, av norsk eller utenlandsk opphav. Illustrert av Hilde Kramer. Barnesalmeboka er laget i samarbeid med Kirkerådet og IKO-Forlaget. Vår store salmedikter Svein Ellingsen fyller 70 år i år. Verbum hedrer ham med I lyset fra Guds fremtid, en bok om dikterens forhold til bildekunsten, der han forteller om hvilke store kunstverk i verdenskunsten som har gjort inntrykk på ham og utløst hans egen skaperevne. De aktuelle kunstverkene er gjengitt i farger, og boka er ellers en utvalgt samling av Svein Ellingsens salmer.

Hva tror de på?

Hvordan formulere kristen tro ved inngangen til et nytt årtusen? Forfatteren og teologen Paul Leer-Salvesen gir i Huspostill. Tekster for et nytt tusenår sine lesere et lite stykke for hver dag i året, til kunnskap og innsikt og ettertanke. På en enkel måte formidler forfatteren en tradisjon som har båret den kristne tro i generasjoner. Samtidig diskuterer han vår tids valg og problemer i lys av denne tradisjonen, og gjennomgår budene, leddene i Fadervår og de store bibelfortellingene, for å nevne noe av det rikholdige stoffet i denne mangfoldige boka, som er utstyrt med vignetter av Anne Kristin Hagesæther. Eyvind Skeie gjennomgår trosbekjennelsen, denne ”kristentroens byggesteiner”, i Troens alfabet. I korte tekster, dels i samtale, dels i undring eller protest, tar han leseren med gjennom hvert ledd i den apostoliske trosbekjennelse. En lettfattelig og dyptloddende bok som kan leses i fellesskap eller alene, enten man allerede tar del i menighetens fellesskap eller bare er nysgjerrig på hva de kristne tror.

Personlig utvikling

Mellom erindring og håp har Kjetil Hauge kalt sin bok med undertittelen: ”En bok om menneskets vei”. Forfatteren har mangeårig erfaring som sjelesørger og terapeut, og øser her av sin kunnskap, til innsikt og vekst hos leseren. Boka er aktuell for dem som har sitt virke innen dette feltet, men også

for alle som selv ønsker å arbeide mot større selvinnsikt og personlig og sjelelig utvikling.

Verbums høstliste har ellers nye bøker av Liv Nordhaug, Wilfrid Stinissen, Gerd Sollid Lunde, Paul Erik Wirgenes og Sven Aasmundtveit. Kirkeforumserien har to nye titler: "Trossamfunn og folkekirke" av Andreas Aarflot og "Tusenårshåpet" av Oskar Skarsaune.

(For mer informasjon: kontakt forlagssjef Turid Barth Pettersen, tlf 22 93 27 20)

Møter i de sentralkirkelige råd

(03.09.1999)

SAKLISTE FOR MØTET I MELLOMKIRKELIG RÅD (MKR) (Saker merket (KM) er saker som skal behandles på Kirkemøtet i Trondheim 15.-20.november 1999)

MKR SAK 28/99 - PROTOKOLLER

MKR SAK 29/99 - REFERATSAKER

MKR SAK 30/99 - RAPPORTER

MKR SAK 31/99 - DEN NORSKE KIRKE OG LEUENBERG KIRKEFELLESSKAP (KM)

MKR SAK 32/99 - RAPPORT FRA KIRKENES VERDENSRAÅDS 8. GENERALFORSAMLING (KM)

MKR SAK 33/99 - DET ØKUMENISKE TIÅRET-KIRKER I SOLIDARITET MED KVINNER, EVALUERING OG STATEGIPLAN (KM)

MKR SAK 34/99 - NOMINASJON REPRESENTANTSKAP NORDISK ØKUMENISK RÅD 2000-2003 (KM)

MKR SAK 35/99 - KONTAKT MED DEN SERBISK ORTODOKSE KIRKE

MKR SAK 36/99 - FØRINGER I ARBEIDET I MELLOMKIRKELIG RÅD 2000

MKR SAK 37/99 - MKR BESØK GENEVE FEBRUAR 2000

MKR SAK 38/99 - BESØK FRA NORDSIK ØKUMENISK RÅD

MKR SAK 39/99 - ORGANISASJONSENDRING CHURCHES COMMISSION ON MIGRANTS IN EUROPE

MKR SAK 40/99 - ORIENTERINGSSAKER

MKR SAK 41/99 - MKR DELTAKELSE I PILGRIMAGE 2000

MKR SAK 42/99 - MØTEPLAN 2000

MKR SAK 43/99 - BEVILGNINGSSAKER

MKR SAK 44/99 - INTERNREGNSKAP MKR 1998

Mellomkirkelig råd vedtar i møte hvilke saker som behandles i åpent møte. Saksdokumentene er offentlige med visse unntak. Kontaktpersoner: Mellomkirkelig råd leder Tormod Engelsviken, tlf. 22 28 90 60 (priv), 22 59 05 47/00 (jobb) og generalsekretær Stig Utnem, 22 93 27 65 (jobb), 22 74 54 30 (priv), 95 23 90 45 (mobil) Kirkens informasjonstjeneste har pressetjeneste under møtet, tlf. 22 93 27 50/72

SAKLISTE FOR MØTET I KIRKERÅDET (Saker merket (KM) er saker som skal behandles på Kirkemøtet i Trondheim 15.-20.november 1999)

SAK KR 38-99 - REFERATSAKER

SAK KR 39-99 - ARBEIDSGIVERANSVAR FOR KATEKETENE (KM)

SAK KR 40-99 – NÆRMERE REGLER OM SAMMENSETNINGEN AV VALG TIL DE

DØVEKIRKELIGE ORGANER, OG OM FORMENE FOR DERES VIRKSOMHET (KM)

SAK KR 41-99 – RETNINGSLINJER FOR KANTORENS GUDSTJENESTELIGE
FUNKSJONER (KM)

SAK KR 42-99 – RAPPORT OM DET ØKUMENISKE TIÅRET OG STRATEGIPLAN FOR
OPPFØLGING (KM)

SAK KR 43-99 – KIRKEN I MØTE MED DEN ÅNDELIGE LENGSEL I VÅR TID (KM)

SAK KR 44-99 – KIRKEMØTETS MYNDIGHET (KM)

SAK KR 45-99 – MINDRE ENDRINGER I REGLER FASTSATT AV KIRKEMØTET (KM)

SAK KR 46-99 – DEN NORSKE KIRKE I LEUENBERGFELLESSKAPET (KM)

SAK KR 47-99 – NOMINASJON AV BISKOPER (KM)

SAK KR 48-99 – REGLER OM ORDINASJON OG TILSETTING AV PERSONER SOM IKKE
ER CAND.THEOL (KM)

SAK KR 49-99 – VALG OG OPPNEVNINGER (KM)

SAK KR 50-99 – RAPPORT OM KIRKE-STAT-UTVALGETS ARBEID

SAK KR 51-99 – KIRKEMØTET 1999 – SAKLISTE OG PROGRAM

Kirkerådet vedtar i møte hvilke saker som behandles i åpent møte. Saksdokumentene er offentlige med visse unntak. Kontaktperson: Kirkerådets leder Gunvor Kongsvik, tlf. 77 68 08 65 (priv), 957 51 711 (mobil med svarer) og direktør Erling J. Pettersen, tlf. 22 93 27 80/50, 22 26 12 05 (priv), 90 12 58 50 (mobil). (Kirkeinfo)

Ny administrasjonssjef og seksjonsledere i de sentralkirkelige råd

(03.09.1999)

Skonnord er jurist med yrkesbakgrunn fra direktørstillinger i Statens Landbruksbank og Landbruksdepartementet, senest fra stillingen som rådgiver og nestleder hos Kirkevergen i Oslo. Han begynner i stillingen 15. november. Fungerende kontorsjef Øyvind Tobiassen er tilsatt i en stilling som økonomikonsulent i Kirkerådet. Etter en intern organisasjonsgjennomgang av sekretariatet i de sentralkirkelige råd – som omfatter både Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd – er det vedtatt en ny organisering av sekretariatet. Det innebærer blant annet at kirkeavdelingen med alle fagkonsulenter nå består av tre seksjoner for menighetsarbeid, personell og forvaltning, og for kirke, samfunn og økumenikk. Som seksjonsledere for ett år er engasjert rådgiver Johs. Lodberg for seksjon for menighetsarbeid, rådgiver Per Tanggaard for seksjon for personell og forvaltning, og førstekonsulent Ørnulf Steen for kirke, samfunn og økumenikk. Steen engasjeres i samme periode som assisterende generalsekretær i Mellomkirkelig råd. (Kirkeinfo)

Utvalg gjennomgår alternativt biskoppelig tilsyn

(07.09.1999)

Utvalgets sammensetning er: stiftskapellan Jan Olav Aarflot (utvalgets leder), rektor Geir Hellemo, prosjektleder Marit Halvorsen Hougsnæs, assisterende generalsekretær Helga Byfuglien, politimester Bjørn Hareide og Presteforeningens leder, Morten Fleischer. Som utvalgets sekretær fungerer Bispemøtets sekretær.

Bispemøtets arbeidsutvalg har fastsatt følgende mandat for utvalget: "Utvalget skal utrede de teologiske og ordningsmessige spørsmål som knytter seg til det å etablere helt særegne unntaksordninger for alternativt biskoppelig tilsyn innenfor vår kirkestruktur. Utvalget legger til grunn for sitt arbeid de tidligere vedtak i Bispemøtesaker 16/95 og 20/98 med alle bilag. Utvalget skal avklare hvilke forutsetninger som skal ligge til grunn for eventuelt å få etablert et slikt alternativt tilsyn, og hvilken prosedyre som skal ligge til grunn for beslutningen. Utvalget skal utrede mulige modeller for alternativt tilsyn, se på spørsmålet om de stramme soknebånd som vi har i Den norske kirke, og forholdet mellom menigheten og den tilsatte med alternativt tilsyn. Utvalget anmodes om å innhente erfaringer som er gjort med alternativt tilsyn i Den norske kirke og i andre land. Utvalgets arbeid slutføres slik at saken kan behandles av Bispemøtet i desember 1999. Det er verdt å merke seg at selv om Bispemøtet har vedtatt å «...foreta en ny gjennomgang av alle sider knyttet til tilsynsordningen i vår kirke» (BM 21a/98), så er utvalgets mandat mer begrenset.

Mellomkirkelig råd: Gledelig norsk-serbisk kirkekontakt

(07.09.1999)

Vedtak:

- 1) MKR vil gi uttrykk for glede over og støtte til de initiativ som er tatt under krigen i Kosovo/Serbia overfor Den serbisk ortodokse kirke og som har ført til mulighetene for å bygge opp en kirkekontakt mellom denne kirken og vår egen. Rådet ber sekretariatet arbeide videre langs de linjer som redegjørelsen inneholder.
- 2) MKR ser også svært positivt på det samarbeid som er under etablering mellom Den serbisk ortodokse kirken og Kirkens Nødhjelp (KN) om å etablere en diakonal kapasitet i denne kirken. Rådet ber KN prioritere denne oppgaven blant mange viktige oppgaver i det tidligere Jugoslavia.
- 3) Rådet vil anmode den norske regjering om allerede nå å finne måter for å bidra med humanitær bistand og gjenoppbygging av den sivile infrastruktur i Serbia. Dette kan skje i samarbeid med humanitære organisasjoner, mellomstatlige organer og eventuelle private aktører. Det er viktig at bistand til gjenoppbygging i regionen skjer på måter som virker forsonende mellom de ulike folkegruppene.

Tildeling av Olavs- og Sunnivastipendet

(10.09.1999)

Stipendene er utlyst av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Olavstipendet tildeles først og fremst prester i Den norske kirke. Sunnivastipendet tildeles medlemmer av de kirkelige råd. Offentliggjøring og tildeling av stipendene vil foregå ved en enkel seremoni i Kirkens Hus tirsdag 14. september 1999 kl. 12.45. Statsråd Jon Lilletun vil foreta utdelingen, og stipendiatene vil gi en kort presentasjon av sine prosjekter.

De som mottar Olavsstipend kommer fra Hamar, Sør-Hålogaland og Stavanger. Sunnivastipendiatene kommer fra Bergen, Oslo og Lier.

Olavs- og Sunnivastipendet 1999 til syv ulike prosjekter

(14.09.1999)

Det var statsråd Jon Lilletun som på vegne av Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet delte ut Olavs- og Sunnivastipendet for 1999 ved en sammenkomst i Kirkens hus 14. september. Olavsstipendet, som i år tildeles for sjette gang, går først og fremst til prester i Den norske kirke, og innebærer ett års permisjon med lønn i tillegg til 90 000 kroner i stipend. I år var for første gang en kateket blant dem som fikk Olavsstipendet. Sunnivastipendet tildeles medlemmer av de kirkelige råd. Det var i år 27 søkere til Olavsstipendet og 11 søkere til Sunnivastipendet.

Følgende personer har fått Olavsstipendet 1999:

- Sokneprest Kjell Nyhus, Hamar for prosjektet "Gud i norsk skjønnlitteratur". Litteratur er en viktig kilde for å kunne si noe om menneskets livsopplevelse og gudsforhold. Nyhus vil i sitt prosjekt fortolke tekster fra moderne norsk skjønnlitteratur, og drøfte hva de kan tilføre kirken. Spesielt ønsker han å finne ut hvordan tekstene kan gi innspill til kirkens kommunikasjon med mennesker i dagens samfunn.
- Fængselsprest Sissel Nerhus, Stavanger for prosjektet "Sjelesorg som livshjelp under fængselsopphold". Fængselsvesenet, kirken og den enkelte feltprest trenger systematisk kunnskap om hva innsatte tenker om sjelesorgsamtalens innhold. I sine undersøkelser ønsker Nyhus å finne ut hva som skiller disse samtalene fra samtaler de innsatte har med andre yrkesgrupper i fængslene.
- Kateket Harald Horgen, Korgen i Hemnes kommune for prosjektet "All makt i himmel og på jord. En undersøkelse av presters og kateketers rolle mellom embet og råd i menighetens undervisningstjeneste". Både prester og kateketer har undervisningskompetanse i kirken, og forholdet mellom dem kan derfor bli spenningsfylt. Horgens prosjekt har som målsetning å undersøke hvordan prester og kateketer selv forstår sine undervisningsoppgaver, og å gi et bidrag til klargjøring av arbeidsdelingen mellom de to yrkesgruppene i den praktiske gjennomføringen av undervisningstjenesten.

Følgende personer mottok Sunnivastipendet 1999:

- Stud. jur. Agnes Camilla Bernt, Bergen fikk 25 000 til prosjektet "Menighetsråd og kirkeasyl, - En erfaringsbasert veiledning med fokus på etiske, praktiske og rettslige problemstillinger". Bernt har erfaring med spørsmål knyttet til kirkeasylet blant annet fra arbeid i Åsane menighet, og vil i prosjektet også trekke veksler på sin juridiske kompetanse. Mål for prosjektet er å utarbeide en veiledning som belyser hvilket ansvar ulike instanser har når noen søker kirkeasyl. Veiledningen skal gi innspill til menighetsrådenes diskusjoner om hvordan en slik situasjon skal håndteres.
- Førskolelærer Marit Lagethon Bjørnstad, Oslo fikk 16 500 til prosjektet "Erfaringer med dåpsopplæringsarbeid i Norge". Bjørnstad har lang erfaring med dåpsopplæringsarbeid i Vålerenga menighet. I prosjektet vil hun undersøke hvordan et utvalg menigheter i Oslo gjennomfører sine dåpsopplærings-programmer. En rekke menigheter sliter med å følge opp målsetningene i kirkens plan for dåpsopplæring, og Bjørnstads prosjekt kan bidra til økt kunnskap om hvordan dåpsopplæringsarbeidet kan styrkes lokalt.
- Marit Solberg Helgerud og Ellen Karine Grov, Lier fikk 12 000 til prosjektet "Kirkebesøk". Helgerud og Grov har erfaring med undervisning overfor barn og unge, blant annet i Frogner menighet i Lier. I forbindelse med kirkens satsning på dåpsopplæring ønsker de å kartlegge foreldres forventninger til kirkelig undervisning for barn i 4-års alderen. Siktemålet er å gi et bidrag til videreutvikling av menighetenes tilbud til denne aldersgruppen.

· Informasjonssjef Øivind Østang, Oslo fikk 120 000 til prosjektet "Hellige steder i nord. Hvordan folkekirkene i Skandinavia og England forvalter sentrale valfartssteder." Østang har lenge vært engasjert i arbeid med å styrke valfarts- og Olavstradisjonen i Norge. Målet med undersøkelsen er å finne ut om - og eventuelt hva - vi i Norge kan lære av andre lands tenkning og praksis knyttet til valfartssteder.

Til redaksjonen: Foto av de de åtte mottagerne av stipendene kan fås ved henvendelse til Kirkens Informasjonstjeneste v/Pål Storrusten, e-post: pal.storrusten@kirken.no eller tlf 22 93 27 69.

- Uansvarlig å agitere for kirkeasyl

(16.09.1999)

Her følger uttalelsen fra Steinholt og Utnem i sin helhet:

Enkelte organisasjoner i Norge (norske og serbiske) går nå åpent ut med et råd til alle serberne fra Øst-Slavonia som har fått avslag på søknad om asyl i Norge om å gå i kirkeasyl. Med utgangspunkt i en prinsipiell tenkning om kirkeasylet og i de erfaringer som er gjort, vil vi gi uttrykk for at vi mener dette er et særdeles dårlig råd. Vi har kirkeasyl i dag som har vart i to og tre år. Det er lite som tyder på at de serbere som nå eventuelt går i kirkeasyl, vil sperre seg selv inne for noe kortere tidsrom. De grupper som i denne situasjon agiterer for kirkeasyl, opptrer derfor etter vår oppfatning uansvarlig, og vi oppfordrer menighetene til ikke å samarbeide med dem.

Samtidig finner vi det bekymringsfullt at bare ca. 25 prosent av de serbiske asylsøkere fra Øst-Slavonia, har fått oppholdstillatelse i Norge (derav er bare én person innvilget asyl). Det er snakk om tvungen tilbakesending til et land hvor bitter krig raste for få år siden, og til en region hvor hatet mellom folkegruppene har fått ny næring under den nylig avsluttede krigen i Serbia og Kosovo. Vi finner det på denne bakgrunn sterkt beklagelig at bare hver fjerde søker er funnet å tilfredsstille kravene til opphold i Norge.

Samtidig er vi kjent med at Den norske Helsingforskomiteen gjentatte ganger det siste året har sagt at det ikke er grunnlag for å anbefale kollektiv beskyttelse for alle serbere fra Øst-Slavonia. De opplever riktignok en utstrakt diskriminering både når det gjelder arbeid og bolig m.m., og de som sendes tilbake, risikerer å bli utsatt for ulike former for trakassering. Men det er ikke slik at serberne forfølges som gruppe i dagens Øst-Slavonia, eller at de utsettes for en systematisk forfølgelse hvor livet står på spill.

Slik norsk flyktningepolitikk er pr. i dag, er det under slike omstendigheter vanskelig å unngå at en del serbere blir sendt tilbake til Øst-Slavonia. Å endre norsk flyktningepolitikk i en retning som er sterkere preget av generøsitet og medmenneskelighet, er en viktig oppgave. Men det vil være svært uheldig om man bruker kirkeasyl som et politisk kampmiddel for å oppnå slike endringer. Resultatet vil høyst sannsynlig bli en undergraving av respekten for kirkerommet, og dermed på lengre sikt en undergraving av fortvilte menneskers mulighet til å søke beskyttelse i dette rom.

Biskop Ola Steinholt Bispemøtets talsmann i kirkeasylspørsmål

Generalsekretær Stig Utnem Mellomkirkelig råd

Kirkerådet om Kirkemøtets myndighet

(17.09.1999)

Vedtak i sak KR 44/99: KIRKEMØTETS MYNDIGHET

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1) Kirkemøtet fastholder at Kirkemøtet har myndighet (kompetanse) til å fastsette bindende rettsregler på områder som er tillagt Kirkemøtet med hjemmel i lov eller ved delegasjon. Dette gjelder bl.a. myndighet til å fastsette tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for særskilte stillinger i kirken, til å fastsette kirkens liturgi, herunder vigslingsliturgier. Kirkemøtet finner grunn til å presisere at ordninger og regler som Kirkemøtet har fastsatt i medhold av lov eller ved delegasjon er å anse som rettslig forpliktende.

2) Kirkemøtet fastholder videre at Kirkemøtet, som det øverste representative organ for Den norske kirke, med myndighet kan uttale seg om hva som er Kirkens oppfatning i aktuelle spørsmål, og om nødvendig fatte vedtak på områder som det er prinsipielt viktig for Kirken som trossamfunn å ha ordninger og retningslinjer for. Dette må også gjelde saker av læremessig relevans. Når slike regler og ordninger er vedtatt på bakgrunn av gjeldende prosedyrer, forutsetter Kirkemøtet at trossamfunnet Den norske kirkes lokale, regionale og sentrale organer forholder seg lojalt til disse, som er å betrakte som Kirkens offisielle syn, i den forstand at de legges til grunn for kirkens felles ordninger.

3) Kirkemøtet understreker at prosedyren i saker med læremessige implikasjoner ligger fast i samvirke mellom de troendes allmenne prestedømme og det særskilte kirkelige embete, som er grunnlaget for bispegjerningen i vår kirke. Kirkemøtet finner i denne sammenheng grunn til å understreke den forståelse av bispeembete som kommer til uttrykk i de økumeniske avtaler, nemlig bispeembetet som et personlig embete, som utøves i kollegialitet og i samvirke med rådsstrukturen. Når vår kirke nå har fått et kirkemøte, innebærer det en særlig forpliktelse for biskopene til i kollegialt fellesskap å utøve sin bispegjerning i samvirke med dette organ.

4) Kirkemøtet erkjenner at det i prinsippet kan være saker hvor biskoper og andre medlemmer av Kirkemøtet ikke finner å kunne følge møtets vedtak, da disse anses for uforenlige med deres forståelsen av Skrift og bekjennelse, resp. "den evangelisk-lutherske lære", som de kirkelige møter og råd etter kirkeloven § 28 skal utføre sitt arbeid i lojalitet mot. I slike saker forutsettes det at det protokolleres en begrunnet dissens så tidlig som mulig i prosessen, slik at det kan avklares om dissensen er av en slik art at den i praksis kan aksepteres innenfor kirkens lære og gjeldende kirkeordning.

5) Kirkemøtet fremholder at Den Hellige Skrift skal ha øverste myndighet i en luthersk kirke når det gjelder lærespørsmål. Og Kirkemøtet merker seg at både flertallet og mindretallet i Bispemøtet vedrørende homofilisaken påberoper seg en overordnet forpliktelse på Skriften for sine standpunkter. Men samtidig merker Kirkemøtet seg at dette kommer til uttrykk på en nærmest motstridende måte. Dette har skapt både forvirring og fortvilelse hos mange i vår kirke. Det er nødvendig at biskopene selv klargjør denne skriftsynsituasjonen.

6) Kirkemøtet anser at hovedprinsippene for Kirkemøtets kompetanse og forholdet mellom Kirkemøtet og biskopene og Bispemøtet er avklart. Men det foreligger fortsatt en del områder som bør avklares noe nærmere. Det gjelder bl.a. spørsmålet om biskopenes selvstendige embetsutøvelse i forhold til vedtak fattet av Kirkemøtet.

Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som kan forestå en videre utredning om disse spørsmål. Nærmere mandat for arbeidsgruppen fastsettes av Kirkerådet i

samarbeid med Bispemøtet.

Viktige sider ved dette sakskomplekset er under utredning i Lærenemnda og vil også bli tatt opp i den utredning som Bispemøtet har tatt initiativ til om alternative tilsynsordninger.

Til red: Kontaktpersoner for kommentar: Kirkerådets direktør Erling Pettersen og Kirkerådets leder Gunvor Kongsvik, tlf 22 93 27 50.

Forbønngudstjeneste for Øst-Timor

(27.09.1999)

Biskop Stålsett som på invitasjon fra biskop Belo besøkte Øst-Timor i slutten av august, vil under forbønngudstjenesten komme inn på det han opplevde på reisen. Han holder daglig kontakt med medarbeiderne til biskop Belo på Øst-Timor.

- Mellom 10 og 15 av de jeg møtte mens jeg var biskops Belos gjest, er siden rapportert drept. Far til den fengslede frihetskjemperen Xanana Gusmão ble skutt et par dager etter at valgresultatet forelå i Øst-Timor. Bistandsorganisasjonen Caritas har mistet 40 medarbeidere. Francisco Ximenes, en protestantisk prest ble tatt ut av en gudstjeneste i Dili 12. september og skutt. Slike grufulle historier er det mange av, og befolkningen på Øst-Timor trenger aktiv innsats utenfra for å komme på fote, sier Stålsett.

Han håper mange møter opp i St. Olav Domkirke onsdag kveld for be til Gud om fred og rettferdighet for Øst-Timor og for å vise sin støtte til både folk og kirke der. (Kirkeinfo)

Priv. til red.: Forbønngudstjenesten for Øst-Timor arrangeres i St. Olav domkirke, Akersv. 12, Oslo onsdag 29. september kl. 19.00. Medvirkende er bl.a. biskop Gerhard Schwenzer i Den katolske kirke og biskop Gunnar Stålsett i Den norske kirke. Arr.: Oslo bispedømme av Den katolske kirke og Den norske kirke v/ Mellomkirkelig råd.

Samisk nytestamente til paven

(30.09.1999)

Audiensen inngikk som en del av høstens prostemøte for Nord-Hålogaland bispedømme. Biskopen, representanter for bispedømmekontoret og prostene kombinerte denne gangen sine interne drøftelser med et kultur- og kirkehistorisk kursopplegg under ledelse av førsteamanuensis Øyvind Norderval ved Institutt for religionsvitenskap ved Universitetet i Tromsø. Programmet omfattet bl.a. en gjennomgang av forskjellige monumenter på Forum Romanum, senantikke kultbygninger, de arkeologiske utgravningene under Peterskirken og kirkebygg fra forskjellige tidsperioder.

Pressekonferanse etter Bispemøtet 6.10.99

(01.10.1999)

På pressekonferansen vil preses for Bispemøtet, biskop Odd Bondevik, og andre representanter for bispekollegiet redegjøre for saker på møtets dagsorden. Det vil også bli anledning for pressen til å komme med spørsmål om andre saker av interesse. Her følger sakliste for det tredje av årets fire bispemøter:

Sak 19/99 Leuenbergkonkordien

Sak 20/99 Prosedyre ved vigsling av kateketer og diakoner i forbindelse med tilsetting i fellesrådene

Sak 21/99 Bispemøtets forretningsorden – endring av § 10 – spørsmål om gjenvalg av preses og arbeidsutvalg

Sak 22/99 Vigsling til ikke-lønnet prestatjeneste

Sak 23/99 Organisering og ledelse av prestatjenesten

Sak 24/99 Bispemøtets praksis med å møte representanter for forskjellige grupper

Sak 25/99 Orienteringssaker

- a. Kirkemøtets behandling av saken «Kirkemøtets myndighet»
- b. Bruk av leke gudstjenesteledere og praksis med hensyn til bruk av fullmakter ved sakramentsforvaltning
- c. Rutiner ved bispevigsling
- d. Bruk av emeriterte biskoper
- e. Dåp i utenom hjemmemenigheten
- f. Oppfølging av «Krigsbarn-saken»
- g. Veien til prestatjeneste
- h. Rekruttering til prestatjeneste
- i. Rapport fra preses
- j. Rapport fra noen av de utvalg der Bispemøtet har oppnevnt biskoper til å delta
- k. Rapport fra konferanse om tilsynsansvar og arbeidsgiveransvar v/preses

Sak 26/99 Henvendelser

- a. Studiarbeidet og den lokale studieringen som møteplass for vår tids menneske

Sak 27/99 Oppnevninger og valg

Sak 28/99 Neste møte Kontaktpersoner: Bispemøtets sekretær Terje Fonk, tlf. 22 93 28 83, eller informasjonssjef Dag Stange i Kirkens informasjonstjeneste, tlf. 22 93 27 72.

Invitasjon til undertegning av samarbeidsavtale mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke

(01.10.1999)

For Romanifolkets Landsforening undertegner leder Leif Bodin Larsen og for Den norske kirke Kirkerådets leder Gunvor Kongsvik.

Samarbeidsavtalen handler om tiltak for å sikre oppreisning for taterne, og informasjonsspredning.

De sentralkirkelige råd for Den norske kirke har foran menneskrettighetssøndagen 2. søndag i advent 5. desember sendt ut informasjonshefter om taterne og forslag til liturgiske ledd i gudstjenesten, til alle landets menighetsråd og sokneprester.

Overgrep mot de reisende/taterne fikk spesiell oppmerksomhet da fjorårets Kirkemøte satte fokus på menneskerettigheter. En dialog var startet og Kirkemøtet ba om at dialogen måtte fortsette. Den er blitt videreført gjennom møtevirksomhet som har ledet fram til samarbeidsavtalen med Romanifolkets Landsforening. (Kirkeinfo)

Historisk samarbeidsavtale mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke undertegnet

(04.10.1999)

- Denne avtalen viser tydelig at Den norske kirke ønsker å bidra til å bygge opp verdighet og stolthet over egenart, der vi tidligere deltok i arbeidet for å ødelegge denne egenarten, sa Gunvor Kongsvik og påpekte at forholdet mellom taterne og Den norske kirke har vært og er fullt av sår og vonde følelser. Men hun mente det er et resultat av viljen til å finne løsninger fra begge parters side at det nå kan undertegnes en avtale om samarbeid.

- Samarbeidet som er i gang og som skal videreføres, viser at Den norske kirke ønsker å konkretisere Bibelens ord om likeverd og menneskeverd for alle mennesker, sa Kongsvik.

- En historisk begivenhet, sa Bodin Larsen og refererte til at det det har vært krefter som har vært mot at det skulle skrives under en slik avtale ut fra tanken at det dreide seg om en forsoningsavtale. Men samarbeidsavtalen har ikke noe med det å gjøre, sa Bodin Larsen.

RLF ser avtalen som en tydeliggjøring av kirkens ansvar for å bidra til å rette opp for de skader som er skjedd.

Overgrep mot de reisende/taterne fikk spesiell oppmerksomhet da fjorårets Kirkemøte satte fokus på menneskerettigheter. En dialog var startet og Kirkemøtet ba om at dialogen måtte fortsette. Den er blitt videreført gjennom møtevirksomhet som har ledet fram til samarbeidsavtalen med Romanifolkets Landsforening.

De sentralkirkelige råd for Den norske kirke har foran menneskerettighetssøndagen 2. søndag i advent 5. desember sendt ut informasjonshefter om taterne og forslag til liturgiske ledd i gudstjenesten, til alle landets menighetsråd og sokneprester. Fra kirkelig hold er man spent på hva regjeringen vil foreslå av tiltak i sin handlingsplan for menneskerettigheter, som skal legges fram 10. desember.

Som en oppfølging av avtalen blir det også arbeidet for en synliggjøring av den rike taterkulturen, blant annet på Den internasjonale kirkemusikkfestivalen i Kristiansand i mai neste år. (Kirkeinfo)

Samarbeidsavtalen som ble undertegnet 4. oktober mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke har følgende ordlyd:

"Basert på en erkjennelse av at Den norske kirke er medskyldig i at taternes kultur har vært truet av utsløttelse, gjennom overgrep som har krenket enkeltmenneskers verdighet.

Romanifolkets Landsforening utfører et omfattende arbeid for individuell og kollektiv oppreisning for taterne, og Den norske kirke anerkjenner og aksepterer dette arbeidet; Den norske kirkes medlemmer har behov for mer kjennskap til taternes liv, og mulighet for å ta del i en prosess for å rette opp den uretten som er begått;

Et samarbeid som gir konkrete resultateter knyttet til ydmyk erkjennelse, forsoning og respekt, er i tråd med vedtakene til de to organisasjonene;

Vi kommer som likeverdige samarbeidspartnere og likeverdige mennesker i dette samarbeidet for å sikre et tillitsfullt og helhjertet samarbeid;

ønsker Romanifolkets Landsforening og De norske kirke å inngå en samarbeidsavtale for å arbeide

med det følgende:

- 1) Informasjonsspredning og formidling av et mest mulig korrekt bilde av taternes kultur, liv og levned før og nå.
- 2) Individuell oppreisning gjennom enklere adgang til raske erstatningsordninger etter dokumenterte overgrep, uten at dette skal føre til nye sår.
- 3) Kollektiv oppreisning gjennom synliggjøring av taternes liv og kultur, gjennom ressursentra viet tater og deres kultur, gjort mulig gjennom offentlige tildelinger.
- 4) Helbredelse av plager som skyldes fortidige overgrep ved å bruke kompetent personell som bistår tater som ber om dette, og sikre informasjon om dette tilbudet.
- 5) Bruk av kirkerommet og kirkens språk til å skape lokale forsoningsprosesser, gjennom tilrettelagt materiale delt ut til menighetene i kirken i håp om at flest mulig tater er i stand til å tilgi kirken.
- 6) Minnesmerker for overgrep mot taterne på en måte som skaper verdighet for taterne og kunnskap og innlevelse hos befolkningen for øvrig, samt minnehøytideligheter med det samme formål.

I alt dette arbeidet er det viktig at det også tas hensyn til og skapes solidaritet med andre grupper både blant tater og de som tilhører det norske storsamfunnet, slik at denne prosessen ikke skaper nye sår. Det er viktig at den gjensidige informasjonen er så god og åpen som mulig, og at viktige spørsmål legges fram for respektive styrer/råd for en vurdering. Videre er det viktig at det blir lagt til rette for at arbeidet får den nødvendige framdriften.

Samarbeidsavtalen kan sies opp av begge partene i samarbeidet med en rimelig frist, men ikke før det er gjort vesentlige framskritt i alle de seks nevnte punktene. Selv om Samarbeidsavtalen har opphørt å gjelde, kan det være naturlig å søke kontakt for gjennomføring av konkrete arrangementer og prosjekter. Partene erkjenner at tilgivelse og forsoning verken kan forventes eller forlanges, og vil ta lang tid."

Kirkelig 'frys-budsjett'

(04.10.1999)

-”Frys” i nivået på tilskuddene til de lokalkirkelige fellesrådene med 110 millioner og til basisfunksjonene kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk gjør at folkekirken ikke blir i stand til å ivareta mange av sine viktige oppgaver i lokalsamfunnet. En regjering som vil satse på dåpsopplæring, kan ikke vente med å øke tilskuddene på dette området til det nylig igangsatte utredningsarbeidet innen dåpsopplæringen er ferdig, sier Pettersen.

Pettersen sier at Kirkerådet har forventninger til at den bebudede stortingsmeldingen om kirkens økonomi har en helt annen offensiv holdning til å bedre kirkens vanskelige økonomiske situasjon enn årets forslag til kirkebudsjetten uttrykker. -Vi har fra Kirkerådets side bedt om at stortingsmeldingen kommer tidnok til at den legges fram for Kirkemøtet som samles i Trondheim 15.-20. november, sier Pettersen.

Kirkerådets direktør sier at Kirkerådet i samarbeid med Bispemøtet og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon nå vil ta kontakt med fagkomiteen i Stortinget for å få til en styrking av kirkebudsjetten – spesielt med vekt på lokalkirkelige tiltak.

Kirkerådets direktør gleder seg over økningen på seks millioner kroner til presteskapet. Det innebærer ingen nye prestestillinger, men vil dekke driftskostnadene bispedømmene har til prestelønninger. Han gleder seg også over de fem nye stillingene – en samisk språkkonsulent, en studentprest og en ny stilling til hvert av de store bispedømmene Agder, Bjørgvin og Nidaros.

Kirkerådets direktør karakteriserer Den norske Sjømannsmisjon-Norsk kirke i utlandet som årets kirkelige budsjettvinner med en påplussing på 8,2 millioner kroner. -Det er gledelig at regjeringen følger opp Stortingets pålegg om fullt ut å dekke organisasjonens personalkostnader, sier Pettersen. (Kirkeinfo)

Barnesalmeboka er her!

(05.10.1999)

Svenskene fikk sin i 1989, danskene i 1993, i år det norske barn sin tur til å få sin egen salmebok. Barnesalmeboka er blitt til i et samarbeid mellom Verbum, IKO og Kirkerådet, og en komite har arbeidet i mer enn fire år med utvelgelsen av salmer til boka.

Boka inneholder 333 salmer, en del av dem i mer enn en versjon, noen på både bokmål og nynorsk, sju er også på samisk, noen har engelske eller andre fremmedspråklige versjoner. Både gamle og nye salmer er med i boka, og med ulike tema representert. Også musikalsk er spennvidden stor, med blant annet en moderne ræpp.

I tillegg til sangene er også et utvalg bønnen er med.

Kontaktpersoner:

Anne Kristin Aasmundtveit, forlagsredaktør, Verbum forlag, tlf 22 93 27 25.

Turid Barth Pettersen, forlagssjef, Verbum forlag, 22 93 27 20.

Åge Haavik, liturgisk konsulent, Kirkerådet, tlf 22 93 27 89.

Pål Storrusten, Kirkens Informasjonstjeneste, tlf 22 93 27 69.

Salmeskatten må bli gitt videre til nye generasjoner:

NÅ ER BARNESALMEBOKA HER!

Barnesalmeboka inneholder kjernesalmer fra den klassiske salmeskatten og salmer til bruk ved familiegudstjeneste, og vil slik kunne fungere som en døråpner inn i den "vanlige" salmeboken. Men den har også tilfang fra mange andre genre og tider, som de klassiske søndagsskolesangene og moderne gospelmusikk. For første gang finner man musikkgenren rap [ræpp] i en salmebok! Salmer fra ulike deler av verden og den verdensvide kirke, liturgiske sanger, lovsangsvers og nyskrevne salmer er med. Emnemessig er det kanskje spesielt bibelsangene som skiller denne salmeboken tydeligst fra andre salmebøker. Her er bibelfortellinger formet som sang, gjerne som rene fortellinger uten en sammenfattende moral i siste vers. De kan vise seg å bli en viktig og samtidig lekende måte å lære barna de bibelske historiene. Ikke bare salmer er med, også bønnen for barn finnes i utvalget. Slik fører Barnesalmeboka videre en tradisjon fra nesten alle tidligere tiders salmebøker. Barnesalmeboka er rettet mot barn i barneskolealder, det vil si mellom seks og tolv år. Den har 333 nummer og består av seks deler, en som omhandler kirkeåret, en om Den treenige Gud, en som belyser ulike sider av livet i Guds verden, bibelsangene har fått sin del, døgnets og årets tider, og en del om gudstjenestefeiringen avslutter boken. Hver av de seks delene innledes med en illustrasjon av samme kunstner som har illustrert det vakre omslaget, Hilde Kramer. I en helt spesiell forstand sammenholder Barnesalmeboka både fortiden, nåtiden og fremtiden. Den er en skatt som må oppdages av hjemmene, kirkene, skolene, søndagsskolene og alle som ser det som tjenlig å formidle troen på Gud til barnesinn via sang. Men den er barnas bok. Derfor er den en fremtidens bok. Det er nye generasjoner som skal bære salmetonen og lovsangen langt inn i et nytt årtusen, og Barnesalmeboka skal være en hjelp til å holde tonen ren og klar.

Pressekonferanse om rapport fra prosjektet 'Helse/Kirke Fase 1'

(06.10.1999)

I rapporten tas det bl.a. til orde for å styrke innsatsen for sårbare pasientgrupper: eldre med sykdommer som Alzheimer og hjerneslag, pasienter med kroniske smertetilstander, noen grupper psykiatriske og psykosomatiske pasienter og pasienter med ulike former for belastningslidelser. Dette er grupper som i dag har lav prioritet i behandlingsapparatet. Det tas også til orde for øket innsats i utdanning av personell til behandling og omsorg for disse pasientgruppene. Fra 1996 har Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA) og Kirkerådet (KR) ført en dialog med Sosial- og helsedepartementet (SHD) om forholdet mellom kirken og helsevesenet som samfunnsinstitusjoner. SHD bevilget i 1998 midler til en utredning om dette forhold. Prosjektet fikk betegnelsen "Helse/Kirke Fase I: Utredning", og har vært administrert av KA i samarbeid med Kirkerådet. Et fokus har særlig ligget på forholdet mellom de primærkommunens etater og kirkelige fellelråd, og mellom kirkelige og offentlige sykehus. Et annet fokus har vært forholdet mellom verdier og faglige ferdigheter i utdanning av personell til kirke og helsevesen.

Rapporten er skrevet av dr. med., spesialist i nevrologi Tor S. Haugstad, Rikshospitalet, som i forbindelse med arbeidet med rapporten har vært knyttet til KA som rådgiver. I forbindelse med overleveringen vil statsråd Høybråten innlede. Deretter vil prosjektleder Haugstad gi en orientering. Det vil bli anledning til å stille spørsmål.

Kontaktpersoner:

I Kirkerådet direktør Erling J. Pettersen, 22 93 27 50 e-post: erling.pettersen@kirken.no

I Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon direktør Frank Grimstad, tlf 22 93 28 50 e-post: frank.grimstad@ka.no

rådgiver, dr. med Tor S. Haugstad, tlf. 95 99 78 43 e-post: tor.haugstad@klinmed.uio.no

i Sosial- og helsedepartementet, informasjonskontoret Jostein Soldal, tlf. 22 24 84 28, mobil: 911 98 662 e-post: jostein.soldal@shd.dep.telemax.no

Folkemøte på Kongsberg om forholdet mellom kirke og stat

(11.10.1999)

Statskirkens framtid diskuteres på et åpent folkemøte på Kongsberg 15. oktober. Kirkerådets Kirke/stat-utvalg som arrangerer møtet, ønsker lokale innspill til diskusjonen om endringer av forholdet mellom kirke og stat i Norge. Under ledelse av NRK's Audgunn Oltedal skal representanter for Den norske kirke, skolen, andre kirkesamfunn, kommuneadministrasjonen og media ta for seg kirkens (det vil si menighetens) plass og funksjon i lokalsamfunnet. Spørsmålene som tas opp er blant annet om folkekirken avhengig av statskirkerammen? Hvordan påvirker dagens ordning andre tros- og livssynssamfunn? Hvordan bør en folkekirke finansieres? Audgunn Oltedal fra NRK er møteleder på folkemøtet. Disse skal bidra i debatten:

Leder av Kirkerådets Kirke/stat-utvalget, Trond Bakkevig, nyhetsredaktør i Laagendalsposten, Jon Fivelstad, kirkeverge Per Gunnar Brandsæter, metodist Berit Westad, menighetsrådsleder i Kongsberg Kirsti Bleken, ordfører i Kongsberg Morten Eriksrød, fungerende prost Roar Tønnessen og biskop i Tunsberg bispedømme, Sigurd Osberg. (Kirkeinfo)

Kontaktperson: Gunnar Westermoen Kirkens informasjonstjeneste Tlf.: 22 93 27 71, telefaks: 22 93 27 57, mob.tlf.: 93 09 49 58, e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

Pressekonferanse: Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid

(12.10.1999)

“Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid” er en hovedsak på årets Kirkemøte i Erkebispegården i Trondheim 15.-20. november. Tirsdag 16. november skal Kirkemøtets 85 delegater og inviterte bidragsytere samtale i en åpen høring om kirkens evne til å møte menneskers åndelige lengsler. Et utgangspunkt for samtalen er at flere og flere mennesker er åpne for å samtale om Gud og om åndelighet, men at mange søkende ikke finner det naturlig å henvende seg til kirken i den anledning.

Betenknignen "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" og opplegget for denne spesielle kirkemøtesaken presenteres på en pressekonferanse i 5. etasje i Kirkens Hus (Underhaugsveien 15) i Oslo mandag 18. oktober kl. 11.00. Kirkerådets direktør Erling J. Pettersen deltar på pressekonferansen sammen med Kirkemøtets yngste medlem Katinka Solli Schøien og betenkningens forfatter Tore Laugerud.

Vi gjør samtidig oppmerksom på at Kirkens informasjonstjeneste overfører Kirkemøtets behandling av temaet “Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid” direkte på Internett tirsdag 16. november kl. 09.00-13.00. Web-adressen er <http://www.kirken.no>

Kontaktperson: Red. Gunnar Westermoen, tlf.: 22 93 27 71, telefaks: 22 93 27 57, e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

Bare 46 dager igjen til den kirkelige 2000-årsfeiringen

(13.10.1999)

I disse dager distribueres de mange hefter og opplegg som skal bidra til å sette Jesus i fokus for 2000-årsfeiringen. I september gikk et nytt «Jubelbrev» ut til menighetene, med oversikt over alt som er laget og som skal skje. Menighetene får tilsendt spesielle gudstjenesteopplegg for advent, jul og nyttår. De får også et konfirmantopplegg for advent, ressurshefte for åpenbaringstiden, liturgihefte for bruk av Betlehemslyset, brosjyre om «2000-ringen» (en jubileumsfloke...), opplegg for skolegudstjenester for både barne- og ungdomsskolen, et skolebrev og en ny plakat. Det er også laget et stort temahefte som sendes til alle landets barneskoler.

- Ellers er det en hel del som kan bestilles, sier Rødahl og minner særlig om Betlehemslyset, som mange menigheter har bestilt, og som etter hvert vil finnes i praktisk alle menigheter. - Husk å bestille i tide, formaner han.

2000-årsbrevet

Startskuddet for den kirkelige 2000-årsmarkeringen går altså 1. søndag i advent. Da presenteres blant annet et 2000-årsbrev skrevet av ledere for alle kirkesamfunn i Norge. Det er første gang dette skjer, og det viser den sterke felleskirkelige basis som den kirkelige 2000-årsfeiringen har.

Dessuten tennes Betlehemslyset for første gang denne dagen. Lyset er støpt i Betlehem, og det presenteres to prosjekter i Jesu fødeby som norske menigheter oppfordres til å støtte.

2000-årsutfordringer

Åpne kirken! Lag gatekapell! Det er en utfordring rundt årsskiftet, med et eget hefte. «Til alle» er en idé-pakke med hjelp til markering av det kristne barne- og ungdomsarbeidet rundt i landet.

«Betlehem 2000» er en musikal, på CD og i form av et notehefte, utgitt av IKO.

Helligtrekongersdag (6. januar) er det i år 2000 en særlig grunn til å markere, og også til dette sendes det ut en idépakke. Det lages bl.a. en CD, «Vi tenner lys», med sanger til helligtrekongersfesten og til skolegudstjenester. CD-en inneholder både nye og kjente sanger, og tilbys skoler og menigheter til en rimelig pris.

2000-årskvelden

«Tider skal komme» er tittelen på en programpakke for 2000-årskvelden, med bruk av drama.

«Andakt 2000» er et andakts- og liturgiopplegg for unge. «Smak av himmel - spor av jord» er en dobbelt-CD som Jubileum 2000 gir ut i samarbeid med Grappa Musikkforlag og NRK. «Bønn jorden rundt i år 2000» er en samling bønner fra hele.

Mange menigheter har søkt om støtte til besøk fra vennskapsmenigheter i andre land.

- Når året 2000 er over, er det ikke noe poeng at man skal huske Jubileum 2000 og hva vi har gjort. Men om vi kan ha bidratt til å sette fokus på Jesus i år 2000, da vil det glede oss, sier en engasjert Svein Helge Rødahl som er opptatt av å fylle tusenårsskiftet med innhold og mening. (Kirkeinfo, Pål Storrusten)

For mer informasjon eller tilsending av jubelbrev, brosjyrer, hefter eller annet materiell, kontakt Jubileum 2000, Postboks 5816 Majorstua, 0308 Oslo. Tlf 22 93 27 58. Fax 23 33 09 21. E-mail: jubileum.2000@kirken.no.

For informasjon kan også kontaktes: Pål Storrusten, Kirkens Informasjonstjeneste, tlf 22 93 27 69, e-mail: pal.storrusten@kirken.no

Ordfører Eriksrød på folkemøte om stat-kirke i Kongsberg: - Kirken for viktig for regjeringen

(16.10.1999)

Det sa Kongsberg-ordfører Morten Eriksrød (H) på et folkemøte i Kongsberg sist fredag om forholdet mellom stat og kirke. Kirkerådets kirke/stat-utvalg arrangerte folkemøtet som samlet ca. 100 kirkeaktive i Kongsberg til et møte med de 16 utvalgsmedlemmene. Utvalget som skal arbeide fram til våren 2002, planlegger flere slike arrangementer for å få direkte kontakt med menigheter og lokalsamfunn i forskjellige deler av landet.

Leder av utvalget, sokneprest Trond Bakkevig presiserte på møtet at ingen ville finne på å etablere en statskirke i dag. - Men vi har en 1000-årig historie med statskirke. Derfor kan vi ikke diskutere dette spørsmålet på fritt grunnlag, sa han. Som en viktig årsak til at kirke/stat-diskusjonen nå tas opp i kirken nevnte Bakkevig at Norge de seneste 25-30 årene er blitt flerkulturelt på en helt annen måte enn tidligere. - Spørsmål om kirkens organisasjon er ikke et rent organisasjonsspørsmål. Det har også med samfunnsendringer og nye rettferdighetshensyn å gjøre, mente Bakkevig.

Fra lokalavisen Laagendalsposten på Kongsberg deltok nyhetsredaktør Jon Fivelstad på folkemøtet fredag. Han mente at folk flest oppfatter kirken som såpass mild og ufarlig at de i liten grad lar seg engasjere av stat/kirke-debatten. - Folk behøver ikke ta standpunkt til om de ønsker å delta i noen virksomhet i den kirken de er medlem i. Kirken er der når de trenger dåp, vielse, begravelse. Ingen i kirken stiller ubehagelige spørsmål til deg, sa Fivelstad. Han ønsket seg en tydeligere kirke: - Folk forholder seg til kirken som tenåringer til sine foreldre: Det vil ikke bli fortalt hva de skal gjøre, men vil gjerne ha noen rettesnører. Kirken er ikke en aktiv veileder i verdispørsmål i lokalsamfunnet. Jeg synes vi sjelden hører kirkens røst i spørsmål vi er opptatt av; hvordan vi behandler våre eldre, om utviklingen av grådighetskulturen, barns oppvekstmiljø osv.

Fra de lokale frikirkesamfunn deltok Berit Westad i debatten. Hun sitter i Metodistkirkens hovedstyre. - Jeg var overrasket over at jeg ble invitert for jeg må innrømme at jeg ikke har tenkt så mye på Den norske kirkes stat-kirke debatt. Skal man være medlem av Metodistkirken må man bekjenne troen. Det forplikter, - også i forhold til økonomi. Dessuten må vi passe på at kommunen gir oss de pengene vi har krav på. At vi har passet på har vi tjent godt på, sa Westad. Hun mente at medlemmer av Metodistkirken tar et større ansvar for menighetsarbeidet enn medlemmer av Den norske kirke - Jeg opplevde en gang i kommunestyret her på Kongsberg at man hadde en budsjettpost for "kirkesangere". At folk fikk betalt for å synge på gudstjenesten var et sjokk for meg, sa Westad.

Fungerende prost i Kongsberg, Roar Tønnessen mente at reformen i kirkelovgivningen fra 1996-97 stort sett har fungert godt: - Det er en stor fordel at kirken er blitt mer selvstendig i forhold til kommunen. Jeg får mer tid til å være prest nå. Men den nye loven gir uklare signaler om prestens tilsynsansvar overfor ansatte og overfor menighetsråd, sa Tønnessen. Han mente videre at man ikke burde flytte tilsetningsansvaret for prester fra bispedømmerådet til det lokale kirkelige fellelsråd som nå er arbeidsgiver for andre kirkelig ansatte: - Lokal ansettelse av prester er jeg ikke tilhenger av. Da kommer alle lokale preferanser inn i bildet. Den situasjonen utsettes mange frikirkepastorer for og derfor må det være ekstremt slitsomt å være frikirkepastor. Jeg tror faktisk ikke jeg kunne vært det, sa Tønnessen.

Medlem av Kirkerådets kirke/stat-utvalg, Berge Furre sa blant annet at noe må gjøres for å engasjere flere av kirkens medlemmer til å bruke sin påvirkningsmulighet: - Det er et grunnleggende problem at kirkens demokratiske struktur bygger på en rådsordning der bare tre prosent av de stemmeberettigede stemmer. Jeg finner det helt uaktuelt å innføre en kirkeskattordning dersom den

skal forvaltes av organer med tre prosent av kirkemedlemmene bak seg, sa Furre. (Kirkeinfo)

Tirsdag 16. november - en Kirkemøte-dag om kirkens møte med den åndelige lengsel i våre tid

(18.10.1999)

Bakgrunnen for denne fokuseringen på årets Kirkemøte er arbeidet omkring nyreligiøsitet som har pågått i Kirkerådet siden 1988, og fjorårets Kirkemøtes konsentrasjon om behovet for åndelig fornyelse i kirken.

Etter foredrag av den kjente kanadiske katolske tenkeren og åndelige veilederen Jean Vanier, arrangerer Kirkemøtet tirsdag 16. november høring om kirkens evne til å møte nordmenns åndelige lengsler. NRK Dagsrevyens Geir Helljesen skal lede samtalen mellom kirkemøtedegatene og en rekke inviterte gjester.

En betenkning med tittelen "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" ble første uken i oktober sendt ut til alle landets menigheter. Kirkemøtets drøfting av temaet støtter seg blant annet på denne betenkningen,

Det legges opp til en annerledes kirkemøte-debatt den 16. november. De inviterte deltakere i høringen er bedt om å være forberedt på følgende temaområder: - Hva kjennetegner dagens norske folkereligiositet? - Hvordan merkes økende åndelig lengsel blant folk? - Hvorfor går åndelig søkende mennesker forbi kirken? - Folkekirkens framtid på det åpne livssynsmarkedet.

Følgende samtalepartnere er invitert:

Biskop i Møre, Bispemøtets preses Odd Bondevik Har vært misjonsprest i Japan, 1968-1978, misjonssekretær i Det Norske Misjonsselskap, 1978-80, generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap, 1980-91 og biskop i Møre bispedømme siden 1991.

Søster Eva Dahl Leder Norges eneste protestantiske klosterfelleskap. Har ledet Diakonisseklosteret Engen på Kolbu siden starten i 1987. (I 1995 foretok biskop Andreas Aarflot den første vigsling til klosterliv i Den norske kirke.)

Daglig leder, Kari Foss Daglig leder av OASE (som startet sin virksomhet i 1977 og arbeider for å formidle fornyelse til Den norske kirkes menigheter).

Forfatter Edvard Hoem Forfatter, dramatiker, lyriker, teatersjef og salmedikter. Har blant annet mottatt Bibelprisen i 1995 for bidrag til å fornye bruken av bibelske bilder og fortellinger i skjønnlitteraturen.

Førsteamanuensis ved Menighetsfakultetet og prest Arild Romarheim Ledende ekspert på nyreligiøse bevegelsers forhold til kristen tro og kirkehistorien. Bl. a. forfatter av boken "Kristus i Vannmannens tegn".

Kulturkonsulent i Karasjok Hege Fjellheim Sarre Sør-same. Medlem av Kirkerådets kirke/stat-utvalg. Medlem av den felleskirkelige komiteen for markering av år 2000. Opptatt av barn og unges oppvekstvilkår og hvordan få unge til å engasjere seg.

Student Kathinka Solli Schøien Medlem av Tunsberg bispedømmeråd. Kirkemøtets yngste medlem. Opptatt av kirkens formidlingsproblemer.

--- --- ---

Direkte på www.kirken.no Kirkens informasjonstjeneste overfører Kirkemøtets behandling av temaet "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" direkte på Internett tirsdag 16. november

kl. 09.00-13.00. Web-adressen er <http://www.kirken.no> På samme web-sted finnes også betenkningen "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid"

--- --- ---

Kirkens informasjonstjeneste (Kirkeinfo) legger fortløpende ut nyheter og vedtak fra Kirkemøtet i Trondheim 15.-20. november 1999 på <http://www.kirken.no> Medarbeiderne i Kirkeinfo kan i samme tidsrom nås på mob. tlf. nr. 93 09 49 58

Katolsk-luthersk feiring 31. oktober: To biskoper sammen på Nidarosdomens talerstol

(25.10.1999)

Den romersk-katolske kirke og Det lutherske Verdensforbund signerer denne dagen offisielt dokumentet "Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren" som blant andre Den norske kirkes Kirkemøte har sluttet seg til (i 1997). Den høytidelige signering skjer i Augsburg.

Et viktig punkt i "Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren" er at mange av reformasjonstidens gjensidige lærefordømmelser mellom Vatikanet og reformatorene nå kan legges bort.

Dr. Sigrun Møgedal er en av åtte lutheranere som undertegner erklæringen i Augsburg 31. oktober i år. Vatikanet stiller bare med to underskrivere. Dette viser at det lutherske fellesskapet av kirker ikke er like enhetlig som Den katolske kirke. - Det er en utfordring å arbeide med våre holdninger til katolikkene og bygge ned fiendebildene, sier Sigrun Møgedal.

I Norge blir fremskrittet innen kirkesamarbeid markert flere steder i tillegg til i Nidarosdomen. Biskop Gunnar Stålsett som var generalsekretær i Det Lutherske Verdensforbund i perioden 1985-94, skal delta ved høytideligheten i Augsburg 31. oktober. Derfor arrangeres økumenisk takkegudstjeneste i Oslo domkirke allerede torsdag 28. oktober kl. 19.30. Her deltar biskop Gerhard Schwenzer fra Den katolske kirke sammen med biskop Gunnar Stålsett fra Den norske kirke. Etter gudstjenesten inviterer de to biskopene til en panelsamtale om felleserklæringen i Krypten, (i Domkirkens underetasje).

I Tromsø domkirke deltar biskopene Gerhard Goebel og Ola Steinholt i takkegudstjeneste samtidig med markeringen i Trondheim, søndag 31. oktober.

Den norske kirkes 1312 menigheter er bedt om å markere undertegningen av Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren. I samarbeid med Den norske kirkes Liturgisk Senter i Erkebispegården i Trondheim er det utarbeidet liturgiske ledd til feiringen av begivenheten. Her er noen av bønneleddene som vil bli brukt:

"Vi bekjenner i fellesskap at syndere blir rettferdiggjort ved tro på Guds frelsesgjerning i Kristus. Denne frelsen blir gitt som gave ved Den Hellige Ånd i dåpen, og danner fundamentet for hele det kristne liv." "Vi har kjempet mot hverandre og skygget for din kjærlighet i Jesus Kristus vår Herre. Tilgi oss de sår vi har påført ditt legeme på jorden og gi oss visdom og kraft til forsoningens tjeneste mellom dine troende og i den verden du elsker så høyt."

"Jesus Kristus, verdens Frelser, med sorg ser vi på splittelsen i din kirke og på den uforsonlighet som ofte har preget våre kirkesamfunn. Sammen kommer vi ydmykt fram for deg og ber: Led oss videre mot troens enhet og kjærlighetens fellesskap." (Kirkeinfo)

Priv. til red.:

Presse og kringkasting er velkommen til å delta ved takkegudstjenesten i Oslo domkirke torsdag 28. oktober kl. 19.30 der de to biskopene Schwenzer og Stålsett forretter. De to inviterer dessuten til en panelsamtale om "Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren" i Krypten, (i Domkirkens underetasje) direkte etter gudstjenesten.

Det blir en kort pressekonferanse med biskopene Wagle og Müller i Kapittelhuset i Nidarosdomen søndag 31. oktober kl. 16.30. (Inngang fra Munkegata, på nordsiden av høyalteret.) Presse og kringkasting er velkommen til å være til stede under takkegudstjenesten som tar til kl. 18.00 i Nidarosdomen 31. oktober. Vi gjør særlig oppmerksom på at det gis anledning til å fotografere den

historiske begivenhet at biskopene Georg Müller og Finn Wagle går opp på Nidarosdomens prekestol samtidig.

Kontaktperson: Red. Gunnar Westermoen, tlf.: 22 93 27 71, 22 93 27 57, e-post: gunnar.westermoen@kirken.no

Dokumentet "Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren" finnes på Den norske kirkes nettsted: www.kirken.no

Overrekkelse av brev til stortingspresidenten om atomnedrustning

(27.10.1999)

Delegasjonen ledes av generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke og består ellers av representanter for følgende organisasjoner: Den norske lægeforening, Norsk Lærerlag, Norsk Sykepleierforbund, Fellesforbundet i LO og Senterungdommen.

Det såkalte New Agenda Coalition-initiativet kommer opp til behandling under den pågående hovedforsamlingen i FN i New York i november. Initiativet som støttes bl.a. av Sverige, har ikke tidligere fått norsk støtte – i fjor stemte Norge avholdende. Utenriksminister Knut Vollebæk har gitt signaler om at en i år vurderer å stemme for forslaget, og det er for å gi sterk støtte til dette at delegasjonen kommer til Stortinget. En slik aktiv holdning i FN vil etter organisasjonenes mening være helt i pakt med hva meningsmålinger viser, nemlig at 92 % av det norske folk ønsker at våre myndigheter bør arbeide aktivt for å få til et forbud mot atomvåpen. Alle de nevnte organisasjonene har uavhengig av hverandre i sakens anledning også sendt brev til utenriksminister Vollebæk.
(Kirkeinfo)

Kontaktperson: Generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, tlf. 22 93 27 65 eller 95 23 90 45 mobil.

Velkommen til Kirkemøtet 1999

(29.10.1999)

Sakspapirer på internett:

Sakspapirene til Kirkemøtet er lagt ut på våre web-sider: <http://www.kirken.no> Her vil også vedtakene bli lagt ut underveis i Kirkemøtet. Permen med sakspapirer fås ved henvendelse til Kirkens informasjonstjeneste. Kirkemøtets behandling av saken "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" tirsdag 16. november kl. 09.00 - 13.00 overføres direkte på internett på denne adressen: www.kirken.no

Tlf. og pressekontakt under Kirkemøtet:

Et eget presserom med telefon, telefaks og mulighet for oppkopling til internett finnes i Erkebispegården. I plenumssalen er det avsatt presseplasser. Under Kirkemøtet (fra lørdag 13. november til lørdag 20. november) kan Kirkens informasjonstjeneste nås via mob.tlf. 93 09 49 58. Beskjeder til Kirkeinfo kan også gis til Kirkemøtets sentralbord på tlf. 73 53 91 30.

Pressekonferanser:

Fra og med tirsdag 16. november til og med lørdag 20. november blir det korte pressekonferanser i Erkebispegården hver dag kl. 11.00-11.30.

Viktige programposter under Kirkemøtet 1999:

Åpningsgudstjeneste: mandag 15. november kl. 16.00 i Nidarosdomen.

Konstituering og tale ved kirkerådsleder Gunvor Kongsvik: mandag 15. november kl. 19.30 i Erkebispegården.

Generaldebatt: mandag 15. november kl. 20.30 i Erkebispegården.

Kirkemøtets hovedforedrag "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" holdes av Jean Vanier: tirsdag 16. november kl. 09.00 i Erkebispegården. NB: Overføres direkte på internett: www.kirken.no

Høring om "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" ledet av Geir Helljesen tirsdag 16. november kl. 10.30 i Erkebispegården. NB: Overføres direkte på internett: www.kirken.no

Plenumsdebatter: onsdag 17. - lørdag 20. november i Erkebispegården

Avslutningsgudstjeneste: lørdag 20. november kl. 13.00 i Nidarosdomen.

Utdrag fra saklisten for Kirkemøtet 1999:

- Regler om ordinasjon og tilsetting av personer som ikke er cand.theol (sak KM 10/99)

Ti år etter at Kirkemøtet i 1989 vedtok å åpne for at personer uten teologisk embetseksamen kunne tilsettes i prestestillinger i Den norske kirke, foreligger nå et regelverk for denne ordningen. Regelverket skal endelig vedtas av Kirkerådet i etterkant av Kirkemøtet.

- Den norske kirke og Leuenbergfelleskapet (sak KM 11/99)

I 1973 forelå et forslag til avtale om kirkefelleskap mellom reformerte, lutherske og unerte kirker i Europa. Kirkemøtet 1999 bes om å slutte seg til denne teksten og vedta en såkalt "signaturforklaring" med Den norske kirkes offisielle kommentarer til avtalen.

- Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid (sak KM 12/99)

Tirsdag 16. november er satt av til drøfting av dette temaet. En betenking er utarbeidet om saken, Kirkemøtets hovedforedrag ved Jean Vanier fra Kanada fokuserer på samme tema som også skal drøftes på en bred høring på Kirkemøtet under ledelse av Geir Helljesen. Rent teknisk skiller altså Kirkemøtets behandling av denne saken seg vesentlig fra behandlingen av alle tidligere kirkemøtesaker.

- Kirkemøtets myndighet (sak KM 14/99)

Diskusjonen om myndighetsforholdet mellom Kirkemøtet og Bispemøtet, og mellom den enkelte biskop og Bispemøtet har fått ny fart i år. En viktig årsak til økt temperatur i denne debatten var at biskop Rosemarie Køhn i februar i år ga en kapellan rett til å fortsette i prestestilling etter at denne hadde gått inn i lesbisk partnerskap. Kirkemøtet skal drøfte myndighetsforholdet mellom kirkens ledende organer på prinsipielt grunnlag.

- - - -

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste valgte organ. Kirkemøtet består av de 80 representantene i de 11 bispedømmerådene (som velges for fire år) pluss tre valgt på fritt grunnlag og lederne av Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd (totalt 85 medlemmer). De tre teologiske fakultetene har i tillegg hver sin representant på møtet med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett. Kirkemøtet samles til møte én gang i året.

Hvert bispedømmeråd består av sju personer; biskopen, ett medlem valgt av prestene i bispedømmet, og ett valgt av andre kirkelig tilsatte. De fire øvrige velges av menighetsrådene i bispedømmet. I de tre nordligste bispedømmene er det i tillegg en samisk representant valgt gjennom særskilt valgordning.

Oslo, 29.10.99

Med vennlig hilsen Dag Stange, informasjonssjef

Forsoningsgudstjeneste med norske krigsbarn i Nidarosdomen på Bots- og Bededag

(31.10.1999)

- Da vi feiret 50-års jubileet for friheten og freden for fire år siden snakket vi lite om behovet for forsoning. 50 år etter fortiet vi fremdeles det vanskeligste temaet. Vi kan ikke lenger gjøre det, sa biskop Finn Wagle i sin preken på gudstjenesten der representanter for krigsbarn i Sør-Trøndelag deltok. Wagle refererte blant annet til en rapport i regi av Norsk Forskningsråd der behandlingen av norske krigsbarn etter krigen er dokumentert: - Hvordan kunne det skje at norske krigsbarn opplevde vanskeligheter og lidelser mens krigsbarn i andre land ikke opplevde tilsvarende vanskeligheter? spurte Wagle og la til: - Vår skyld, vi som nå er i ansvarlige posisjoner i vår kirke, er at det har tatt så lang tid før vi har hentet denne delen av vår etterkrigshistorie fram i lyset. Når det nå skjer, håper jeg at det i åpenhetens kjølvann også kan skje forsoning, sa Nidaros-biskop Finn Wagle. Bjørn Hammerstad, som er leder av Sør-Trøndelag-avdelingen av Norsk Krigsbarnforbund, sa i en orientering til menigheten at mange i hans forening hadde følt problemer overfor kirken.

- Jeg fikk ikke rede på mitt opphav før mine fosterforeldre døde. Da var jeg 37 år gammel. Men jeg forstod tidlig at jeg var annerledes. Det var vanskelig å leve med slik følelse uten å kunne snakke med noen om det. Vi fant ikke noe sted å gå med våre følelser, heller ikke i kirken, sa Hammerstad.

Han tente lys under forbønnen som blant annet hadde følgende ledd: "Vi ber for dem som er rammet av fortielse og fordømmelse. Vi ber for alle dem som etter krigen er blitt utstøtt av kirke og samfunn. I dag legger vi særlig frem for Deg vår unnfalighet og våre svik overfor "tyskerbarna" og barna til norske NS-folk. Herre, hjelp oss i forsoningens tjeneste til å legge det vonde og vanskelige bak oss, og finne fred og fellesskap med deg og hverandre."

Norsk Krigsbarnforbund har mellom 600 og 700 medlemmer. Bjørn Hammerstad håper gudstjenesten i Nidarosdomen kan være et eksempel for andre menigheter om å gjøre noe liknende. - Det var godt å være her i dag. Og det var på tide, sa Hammerstad. (Kirkeinfo)

Katolsk-luthersk applaus i Nidarosdomen

(01.11.1999)

Den felleskirkelige takkegudstjenesten var en feiring av at representanter fra Vatikanet og Det Lutherske Verdensforbund tidligere på dagen hadde undertegnet "Felleserklæringen om rettfærdiggjørelseslæren" i Augsburg i Tyskland. Erklæringen, som Den norske kirkes Kirkemøte ga tilslutning til i 1997, slår fast at når det gjelder sentrale sider av læren om frelsen, er ikke lenger 1500-tallets gjensidige lærefordømmelser treffende.

Feiringen skjedde på dagen 482 år etter at Martin Luther slo opp sine 95 teser med kritikk av pavedømmets avlatsvesen på kirkedøren til Slottskirken i Wittenberg 31. oktober 1517. At undertegningen av dokumentet fant sted i Augsburg henger sammen med at det var der startskuddet til reformasjonen ble gitt i 1530. Da presenterte Luthers tilhengere det som siden ble kalt "Den augsburgske bekjennelse" for keiser Karl V.

- Vi har bak oss et splittelsens årtusen i den kristne kirke. Nå ser vi frem mot det neste som forhåpentlig blir enhetens årtusen. Forholdet mellom våre kirker har ikke minst i vårt land vært preget av fiendebilder. Vi har vært mer opptatt av det som skiller, enn av å finne sammen, sa Den norske kirkes Nidaros-biskop Finn Wagle til sin kollega på Nidarosdomens talerstol.

Den katolske biskopen av Nidaros, Georg Muller, var opptatt av at klimaet for kontakt mellom de to kirkene har bedret seg også utenfor teologenes rekke: - Vi ser jo at det også blant lutheranere er økt interesse for eksempel for pilegrimstradisjonen, klostersvesenet og kirkens helgener. Slike ting er tegn på et lettere samtaleklima.

Biskop Muller poengterte også at han ikke så noen grunn til at nærmere kontakt mellom katolikker og lutheranere skal oppleves truende: - Økt dialog styrker den egne identitet på begge sider. Nå må samtalen føres videre, sa Georg Muller.

De to biskopene deltok i en forbønnshandling der to av leddene lød slik: "Vi har kjempet mot hverandre og skygget for din kjærlighet i Jesus Kristus vår Herre. Tilgi oss de sår vi har påført ditt legeme på jorden og gi oss visdom og kraft til forsoningens tjeneste mellom dine troende og i den verden du elsker så høyt" "Jesus Kristus, verdens Frelser, med sorg ser vi på splittelsen i din kirke og på den uforsonlighet som ofte har preget våre kirkesamfunn. Sammen kommer vi ydmykt fram for deg og ber: Led oss videre mot troens enhet og kjærlighetens fellesskap."

I gudstjenesten ble deler av "Felleserklæringen" lest opp. Ett av avsnittene lød slik: "De lutherske kirker og Den romersk-katolske kirke vil sammen fortsette arbeidet med å utdype den felles forståelse slik at den kan være fruktbar i den kirkelige lære og det kirkelige liv." (Kirkeinfo)

En frisk og annerledes barnebibel: Klaus Hagerup med bibelske tekster på vers og rim for barn

(09.11.1999)

Den danske forfatterpresten Johannes Møllehave har skrevet originaltekstene, som første gang ble utgitt i fjor av Det Danske Bibelselskap. Illustrasjonene av Lise Rønnebæk er utradisjonelle og skjærer barnas fantasi. Sammen med boken får man også inkludert en CD-ROM med musikk og 12 underholdende dataspill. Her kan barna være med David som skyter på Goliat med sprettert, de kan være med Moses som seiler nedover Nilen sammen med krokodiller, de kan være med å bygge Noahs ark, de kan fargelegge stallen og krybben, og de kan veilede de som bærer en syk mann til Jesus...

- Når vi ba Klaus Hagerup ta jobben med å oversette denne boken, var det fordi vi vet han er god til nettopp det å gjendikte, og at han kan det med å formidle til dagens barn og unge. Vi har hatt et godt og spennende samarbeid, sier forlagssjef Turid Barth Pettersen i Det norske Bibelselskap og legger til at det er nok noen som er overrasket over at man har spurt nettopp Klaus Hagerup. Men hun er svært fornøyd med resultatet: - Vi tror den norske teksten overgår den originale danske, og at flere av fortellingene vil bli stående som klassiske barneverv.

"Barnas bibel på vers og rim" er beregnet på barn fra tre år og opp til 10-11 år. – Opplevelsen blir jo ulik om man sitter på et fang og bli lest for, eller om man leser selv, sier Pettersen som allerede har fått mange tilbakemeldinger på at barn koser seg med boken. Hun kan også fortelle at boken er trykt i 4000 eksemplarer, og at det har vært uvanlig stort antall forhåndsbestillinger på den. – Tekstene er frie, friske og nære, med både humor og alvor. Kanskje også voksne, som har hørt den vanlige bibelteksten mange ganger, får nye opplevelser ved å lese disse versene for sine barn, sier forlagssjef Turid Barth Pettersen. (KIRKEINFO)

(For mer informasjon, kontakt Turid Barth Pettersen, Det Norske Bibelselskap, tlf 22 93 27 00)

En smakebit fra "Barnas bibel på vers og på rim", fra fortellingen om "Den fortapte sønn", etter at sønnen har "punget ut så godt han kan, og blir godt likt, den rike mann," og han "bruker penger uten stans, til drikk og spill og dans":

Men en dag er det slutt på dem, Og da står ingen dør på klem. I lommen der det før var gull, Er ikke annet enn et hull. Og ingen gir ham kyss og vin. Han lever av å passe svin.

Så kommer han hjem, "og farens ord ved festen lød: Han lever og er ikke død!"

Men utenfor står storebror, Og han sa disse bitre ord: "Hvorfor skal vi feire ham som bare gav oss sorg og skam?" Men faren sa: "Min sønn, kom inn Og fryd deg over broren din."

Ja, fryd deg over hvem som helst som var fortapt, men så ble frelst.

("Barnas bibel på vers og rim", Møllehave/Hagerup, Det Norske Bibelselskap 1999)

Kirkekonferanse i Oslo om følgene av krigen i Kosovo

(10.11.1999)

- Konsultasjonen fokuserer på den økte spenningen mellom østlige og vestlige kirker i Europa etter Kosovo-krisen. Det er opp til kirkene selv å gjøre noe med dette nå. Konflikten i Kosovo var en ny demonstrasjon av at manglende kunnskap om hverandres tradisjoner og kulturelle kontekst får konkrete negative konsekvenser, sier generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Han representerer vertskapet for en konferanse som samler mellom ca. 50 offisielle kirkelige representanter fra Europa, pluss et par fra USA. Både Den serbisk-ortodokse kirke, Den russisk-ortodokse kirke, Den albansk-ortodokse kirke, Vatikanet og en rekke europeiske kirker er representert. Målet for konferansearrangøren er å skape ny kontakt mellom kirkene på Balkan og mellom kirker i det østlige Europa og i det vestlige Europa.

Konferansen arrangeres i nært samarbeid med de katolske biskopskonferanser i Europa.

Det er første gang siden Kosovo-krisen at offisielle serbisk-ortodokse representanter møter representanter for andre kirker utenlands.

- Det er viktig for konferansen at den serbisk-ortodokse patriarken i Beograd har bestemt seg for å sende høytstående representanter, sier Utnem. Han tror en del av årsaken til at dette gikk i orden var at Norge ble valgt som konferansested. I Serbia har ikke folk glemt den serbisk-norske kontakten under siste verdenskrig. - Under Kosovo-konflikten så vi eksempler på det når utsendinger fra Mellomkirkelig råd og Kirkens Nødhjelp fikk innreisetillatelse til Beograd, mens folk fra andre vestlige land i stor grad ble nektet adgang, forteller generalsekretær Stig Utnem. (Kirkeinfo)

Priv. til red.:

Ingen av sesjonene på konferansen som finner sted på Holmenkollen Park Hotel, Oslo, 14.-16. november, er åpne for pressen, men det blir innkalt til pressekonferanse tirsdag 16. eller onsdag 17. november.

Kontaktpersoner: informasjonssjef i Konferansen av Europeiske Kirker (i sekretariatet i Geneve) Robin Gurney, tlf.: 00 41 22 791 64 84, mob. tlf.: 00 41 79 329 2861, generalsekretær Stig Utnem i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, tlf.: 22 93 27 50, telefaks: 22 93 28 28

Kirkemøtet kan i år følges direkte via Internett

(10.11.1999)

Hovedforedraget av den kjente katolske tenkeren og åndelige veilederen Jean Vanier og en etterfølgende høring om temaet "Kirken i møte med den åndelige lengsel", kan følges på nettet.

- Dette er første gang vi benytter oss av muligheten til direktesending på Internett fra Kirkemøtet. Ved tidligere Kirkemøter har vi nøyd oss med fortløpende å legge ut vedtak på nettet, sier informasjonssjef Dag Stange i Kirkerådet.

Han opplyser at de som ønsker å følge Kirkemøtet på Internett tirsdag 16. november, kan finne en link til overføringen fra hovedsiden på Den norske kirkes nettsted: <http://www.kirken.no> Her finnes også den programvaren man trenger for å følge overføringen.

EUnet Norge AS har tidligere levert denne type overføring i forbindelse med diverse datamesser i Oslo med meget godt resultat. Produktet heter EUnet Live.

- Vi ser en økende etterspørsel etter å bruke "streaming media" for å gjøre informasjon tilgjengelig for flest mulig. Tjenesten gir en komplett pakke for Internett-kringkasting. Vi tar oss av kringkastingen, og dette gjør at våre kunder kan konsentrere seg om innholdet, sier kundeansvarlig i EUnet i Trondheim, Turid Volden Smehagen.

HER KAN DU FØLGE KIRKEMØTET PÅ INTERNETT DIREKTE DEN 16. NOVEMBER KL. 09:00 – 13:00: <http://www.kirken.no>

Felleskirkelig brev til kristne i Norge leses opp i kirkene 1. søndag i advent

(17.11.1999)

Kjære medkristne!

I dag, første søndag i advent, innledes feiringen av Jubileum 2000. Som ledere for ulike kirkesamfunn i Norge, sender vi dere vår hilsen. Vi vil avlegge et felles vitnesbyrd og bekjenne at Jesus Kristus er Herre. Vi teller våre år etter ham som ble født i en stall julenatt. At han er kommet, er en stor glede, en glede for hele folket. Derfor inviterer vi alle mennesker til feiringen av Jesus ved inngangen til et nytt årtusen.

ÅR 2000 ETTER KRISTUS Ved dette tidsskillet takker vi Gud. 2000 år med Jesus har preget våre verdier og vårt fellesskap. Ordet om Jesus har gitt mennesker over hele verden liv og håp. Men det er et smertefullt hundreår vi legger bak oss. I vår tid ble Guds vakre jord offer for de verste kriger og miljøkatastrofer som verden har sett. Norge er et av verdens rikeste land. Likevel preges også vi ved dette årtusenskiftet mer av egoisme og egen grådighet enn av omtanke og solidaritet med dem som lider. Nå ser vi med fortvilelse og anger på resultatet av hva vi har gjort mot hverandre.

Også kirken bærer sår. Jesus kalte oss til å skape fred, men våre handlinger førte ofte til konflikt. De siste tusen år har vært en tid med store kirkesplittelser. Vi har syndet mot Gud og hverandre. I dag ber vi om tilgivelse for dette. Selv om vi ser og forstår stykkevis, ønsker vi å stå sammen i troskap mot Kristus og følge ham.

JESUS KRISTUS, VERDENS FRELSER Da Guds Sønn ble født, var han et sårbart barn i en ung mors armer. Gud, som bor i det høye, kom ned til oss. Gjennom Jesus gir Gud nytt liv og nytt fellesskap. Dette er grunnen til vår store glede. Ved å bli menneske har Gud gitt oss en ny selvforståelse og styrket vår tro på alle menneskers ukrenkelige verdi. Jesus vandret sammen med alle slags mennesker. Han brakte Guds kjærlighet til dem. Møtet med Jesus forvandlet dem og ga dem fremtid og håp. Den rike Sakkeus så plutselig de fattiges nød. Den ensomme kvinnen ved brønnen fikk frimodighet til å møte mennesker åpent. Den døende forbryteren på korset fikk Jesu løfte: I dag skal du være med meg til Paradis.

Jesus er den samme i dag. Han møter oss i Bibelen og i bønnen. Han kommer til oss gjennom våre medmennesker. Når vi samles i hans navn og deler brød og vin, er han midt i blant oss.

Da Jesus sto fram, ropte han ut et nådens år, et jubelår. Dette året var en tid da fanger skulle frigis, gjeld slettes og undertrykte settes fri. I dag, midt i vår verden, er Jesus fortsatt til stede med liv og fred, rettferdighet og nye krefter.

JESUS ER VÅR FREMTID OG VÅRT HÅP Overgangen til et nytt årtusen skaper både frykt og forventning. Jesus sa: Jeg går foran dere! Han har lovet å være med gjennom alt vi møter. Derfor følger vi Jesus i tro og tillit. Det er vårt svar på Guds gave. Vi vil ta vare på alt det vakre han har skapt, bære hverandres byrder og dele gleden over livet. Sammen med kristne søsken over hele verden vil vi tjene Jesus og bringe evangeliet videre til alle mennesker.

Men ennå er ikke målet nådd. En dag skal Jesus komme tilbake for å skape en ny himmel og en ny jord. Da skal det som her er stykkevis og delt, bli fullkomment og helt.

Adventstiden ligger foran oss. Vi venter på Jesus med lengsel og spenning, med ærefrykt og forventning. Han som en gang kom til jorden, er nær. Han kommer til oss hver dag og skal komme igjen. Med glede og håp feirer vi derfor 2000-årsjubileet for Jesu fødsel slik engelen forkynte julenatt: "Jeg kommer med bud om en stor glede, en glede for hele folket. I dag er det født dere en

frelser." Vi vil møte det nye årtusen med Jesus Kristus som vår Frelser. ----

Kjell Ohldieck, De Frie Evangeliske Forsamlinger Fader Johannes, Hl.-Nikolai ortodokse menighet Trevor Park, Den anglikanske kirke Arnfinn Løyning, Den Evangelisk Lutherske Frikirke Hans Vaxby, Metodistkirken Gerhard Schwenzer, Den katolske kirke Age Åleskjær, Oslo kristne senter Billy Taranger, Det Norske Baptistsamfunn Odd Bondevik, Den norske kirke Terje Hegertun, Pinsebevegelsen Sveinung Lorensen, Det Norske Misjonsforbund, Edward Hannevik, Frelsesarmeen Ole Christian Kvarme, leder av Hovedkomiteen for Jubileum 2000

- - - - -

NYNORSK UTGÅVE:

"EI GLEDE SOM SKAL TIMAST ALT FOLKET!" 2000-årsbrev til kyrkjelydane i Noreg Kjære medkristne! I dag, på første søndag i advent, innleier vi feiringa av Jubileum 2000. Som leiarar for ulike kyrkjesamfunn i Noreg, sender vi dykk ei helsing. Vi vil bere fram eit felles vitnemål og vedkjenne at Jesus Kristus er Herre. Vi tel våre år etter han som vart fødd i ein stall julenatta. At han er komen, er ei stor glede, ei glede som skal timast alt folket. Derfor inviterer vi alle menneske til å feire Jesus ved inngangen til eit nytt tusenår.

År 2000 etter Kristus Ved dette store tidsskiljet takkar vi Gud. 2000 år med Jesus har prega våre verdjar og vårt fellesskap. Ordet om Jesus har gitt liv og håp til menneske over heile verda. Men det er eit smertefullt hundreår vi legg bak oss. I vår tid vart Guds vakre jord offer for dei verste krigane og miljøkatastrofane som verda har sett. Noreg er eit av dei rikaste landa i verda. Likevel er vi ved dette tusenårsskiftet meir prega av egoisme og havesykje enn av omtanke for og solidaritet med dei som lid. No angrar vi i fortviling over resultatet av det vi har gjort mot kvarandre.

Også kyrkja ber sine sår. Jesus kalla oss til å skape fred, men det vi gjorde, førte ofte til konflikt. Dei siste tusen åra har vore ei tid med mykje splid i kyrkja. Vi har synda mot Gud og kvarandre. Det bed vi i dag om forlating for. Sjølv om vi ser og forstår stykkevis, ønskjer vi å stå saman i truskap mot Kristus og følgje han.

Jesus Kristus, verdsens frelsar Då Guds son vart fødd, var han eit verjelaust barn i armane til ei ung mor. Gud, som bur i det høge, kom ned til oss! Gjennom Jesus gir Gud oss nytt liv og nytt fellesskap. Derfor er vi så glade. Ved at Gud vart menneske, gav han oss ei ny sjølvforståing og styrkte vår tru på at alle menneske har ein ukrenkjeleg verdi. Jesus vandra saman med alle slags menneske. Han kom til dei med Guds kjærleik. Møtet med Jesus omskapte dei, og dei fekk framtid og håp. Den rike Sakkeus såg brått kor vanskeleg dei fattige hadde det. Den einsame kvinna ved brunnen fekk frimod til å møte menneske ope. Jesus gav den døyande forbrytaren på krossen ein lovnad: I dag skal du vere med meg i Paradis. Jesus er den same i dag. Han møter oss i Bibelen og i bønna. Han kjem til oss i våre medmenneske. Når vi samlast i hans namn og deler brød og vin, er han midt imellom oss. Då Jesus sto fram, ropte han ut eit nådeår, eit jubelår. Dette året skulle fangar og undertrykte setjast fri og gjelda slettast. I dag, midt i vår verd, er Jesus framleis til stades med liv og fred, rettferd og nye krefter.

Jesus er vår framtid og vårt håp Overgangen til eit nytt tusenår skaper både otte og forventning. Jesus sa: Eg går føre dykk! Han har lova å vere med oss i alt vi møter. Derfor følgjer vi Jesus i tru og tillit. Det er vårt svar på Guds gåve. Vi vil ta vare på alt det vakre han har skapt, bere bøkene for kvarandre og dele gleda over livet. Saman med kristne sysken over heile verda vil vi tene Jesus og bere evangeliet vidare til alle menneske.

Men enno er ikkje målet nådd. Ein dag skal Jesus kome att for å skape ein ny himmel og ei ny jord. Då skal det som her er stykkevis og delt, verte fullkome og heilt. Adventstida ligg føre oss. Vi ventar på Jesus med lengt og spenning, med andakt og forventning. Han som ein gong kom til jorda, er nær.

Han kjem til oss kvar dag og skal kome att. Derfor er det med glede og håp vi feirar 2000-årsjubileet for Jesu fødsel, slik engelen forkynte den første julenatta: "Eg kjem med bod til dykk om ei stor glede som skal timast alt folket. I dag er det fødd dykk ein frelsar." Vi vil møte det nye tusenåret saman med Jesus Kristus, vår Frelsar. Kjell Ohldieck, De Frie Evangeliske Forsamlinger Trevor Park, Den anglikanske kyrkja Arnfinn Løyning, Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja Gerhard Schwenzer, Den katolske kyrkja Odd Bondevik, Den norske kyrkja Billy Taranger, Det Norske Baptistsamfunn Sveinung Lorentsen, Det Norske Misjonsforbund Edward Hannevik, Frelsesarmeen Fader Johannes, Hl.-Nikolai ortodokse kyrkjelyd Hans Växby, Metodistkyrkja Åge Åleskjær, Oslo kristne senter Terje Hegertun, Pinnerørsla Ole Christian Kvarme, Leiar i hovudkomiteen Jubileum 2000

Uttalelse fra kirkelig Kosovo-konferanse i Oslo 15.-16. november

(17.11.1999)

Konferansen ble arrangert i et samarbeid mellom Kirkenes Verdensråd og det europeiske kirkelige samarbeidsorganet Konferansen av Europeiske Kirker (KEK). Den norske kirke v/ Mellomkirkelig råd var vertskap for konferansen som samlet ca. 50 offisielle kirkelige representanter fra Europa, pluss et par fra USA. Både Den serbisk-ortodokse kirke, Den russisk-ortodokse kirke, Den albansk-ortodokse kirke, Vatikanet og en rekke europeiske kirker er representert. Det var første gang siden Kosovo-krisen at offisielle serbisk-ortodokse representanter møtte representanter for andre kirker utenlands.

Uttalelsen ble oversendt Vollebæk som leder av OSSE og med spesiell referanse til toppmøtet i OSSE i Istanbul.

Her følger uttalelsen fra Kosovo-konferansen i Oslo:

The crisis is not over ! Europe the Kosovo Crisis and the Churches

Church leaders and representatives from the Balkan region and other parts of Europe and North America met in Oslo, Norway, from 14 to 16 November 1999 to assess the Kosovo crisis and its impact on the Balkan region and the rest of Europe.

The Conference was organised by the Conference of European Churches in cooperation with the Serbian Orthodox Church, the World Council of Churches and the informal Vienna group of church leaders. We express our thanks and gratitude to the Church of Norway and the Norwegian government for hosting and generously supporting the conference.

We offer the following conclusions to the churches in Europe and North America and through the churches to governments and a wider public. Meeting just prior to the OSCE Summit, which is meant to adopt a European Security Charter, we also address ourselves to the heads of state and government gathered in Istanbul on 18 and 19 November.

1. The Kosovo crisis is not over. It is a European tragedy and also has consequences for global, international relations. Large parts of Kosovo and also other parts of Yugoslavia have been devastated. Hundreds of thousand of people have become refugees or internally displaced people. Neighbouring countries have had to share their scarce resources with an overwhelming number of refugees. Some refugees return, finding their houses bombed, burnt or looted. Others are fleeing just now or do not see any possibilities for return.

National and international political and religious leaders support the idea of a multi-ethnic and a multi-religious Kosovo. The reality is that Kosovo day by day is becoming more and more mono-ethnic. We are far from lasting peace and reconciliation among the different communities. The crisis has revealed a complex situation which requires careful analysis and multifaceted approach before stable solutions can be found.

2. The crisis in Kosovo has again reminded us about the need to understand Europe as one organic entity. We have seen that the recent crisis and other recent conflicts have exploited the old differences in Europe between the part which adheres to the Eastern Christian legacy and the part which emerges from the Latin-Roman legacy - the dividing line from the year 1054. In this situation, it is important to underline that the Orthodox and Western Christian traditions are as two lungs in one European organism. Any attempt to deny the contribution of either of these traditions for European identity is a denial of our common heritage. There is no place for paternalism either between churches or between church agencies. All churches must be respected for the insights they

have in the own societies and for the ability they have for contributing to the welfare and well-being of the peoples they serve.

We recommend that CEC organise a study of theological and historical reasons for present divisions in Europe and encourage the churches in West and East Europe to engage in renewed efforts to understand one another better and come closer to one another.

3. This crisis has again shown us how easily we accept stereotypical images of each other, and how easy it is for mass-media to contribute to the demonisation of individuals or groups of people. There is a need to counter this with balanced information and by seeking human and ecumenical fellowship with each other.

We recommend: The churches need to devise mechanisms whereby they together can share and evaluate information about potential conflicts with religious and ethnic components and also act to help prevent the escalation of conflicts.

4. Religion is an element in many conflicts, and it is also being exploited by many politicians. In the light of recent crises, there is an urgent need for dialogue among churches, and more especially for dialogue between churches and muslim communities. There needs to be contact and cooperation between religious leaders, but first and foremost these dialogues have to take place primarily at the local level. In this way religious communities can play a role in conflict prevention and mediation. The future of Europe is also dependent upon its ability to let people and peoples with different religious convictions live side by side - all with equal rights and duties.

We recommend: The participating states of OSCE should also recognise the important role religious communities can play in conflict prevention and mediation.

5. The NATO bombing did not bring an end to human suffering in the area. It contributed to the humanitarian disaster and had devastating effects on the environment. One group of victims was replaced by another. The results of the military intervention show that this kind of action is not what is required to solve complex conflicts such as this one. As churches, we are committed to peace and reconciliation. If more resources and energy had been used as part of a longterm strategy in conflict prevention, military action could have been avoided. Such a strategy is less costly, saves human lives and helps build a culture of peace and friendly coexistence.

We recommend: As a contribution to the stability of the area, CEC should initiate the establishment of a centre for the support and coordination of peace and reconciliation work of religious communities across conflict lines in the Balkan region.

6. We watch with great concern the developments in the Northern Caucasus where civilians become victims of military intervention. While fully understanding the necessity to overcome terrorism, we urge all parties involved in the conflict to ensure that the civilian population should not be victimized, that the OSCE code of conduct of 1994 be fully respected, and to do everything possible to bring the conflict to a peaceful solution.

7. There is an urgent need to start the reconstruction of Yugoslavia. Nobody is served by a Yugoslavia in the midst of Europe which is physically devastated and isolated. It is a joint European and North American responsibility to secure funds and other resources for this effort. We do not believe that the present sanctions regime serves the reintegration of Yugoslavia into Europe. In fact the victims of the sanctions are primarily innocent people, including children and elderly. The present isolation of Yugoslavia does no serve these purposes.

We recommend that the Security Council of the UN reviews the effects of the present sanctions against Yugoslavia.

We recommend: There is a need for a cooperative mechanism to facilitate interchurch aid, information sharing, a continuous discussion of current problems in Yugoslavia with political leaders and other important sectors of the society. We invite ecumenical organisations and churches in the region to consider how this best might be given effect.

We recommend: The Churches should devise proposals and projects for immediate reconstruction. One such project could be an ecumenical effort to rebuild a bridge across the Danube, Europe's "river of life". This bridge would be a symbol of the bridges we need to build between different parts and religious traditions of Europe.

8. The immediate need in the Balkan area is to help people through the winter with proper housing, food and energy supply. Churches and humanitarian organisations have already raised and distributed sizable funds to aid afflicted people and regions. This must be continued. Care should be taken to secure good cooperation with local Church leaders as the most effective way of aiding people.

9. Young people are an integral part of the present reality in the Balkan region. It is important to see that they can be a yeast of peace and reconciliation. It is crucial to involve young people in dealing with the complex implications of the Kosovo crisis. Support offered to youth networks and organisations is necessary in order to create a secure and non-violent society in the future.

10. As churches, we are painfully aware of the inadequacy of our own response to the tragedy in Kosovo. We have learned once more that peace-building is costly, in terms of spiritual stamina, political courage and physical resources. But peace-making is our calling and we can fulfill it in many ways. Strengthening links between churches in different countries will give us early warning of situations which can lead to conflict. When we support each other and our communities, we can speak with credibility to political decision-makers. By doing this we also fulfill our biblical calling: "Carry one another's burden, and in this you will fulfill the law of Christ." (Gal.6,2)

Enstemmig Kirkemøte i 'myndighets-saken'

(20.11.1999)

1. Kirkemøtet har kompetanse (myndighet) til å fastsette rettslig forpliktende bestemmelser på områder som er tillagt Kirkemøtet ved lov eller etter delegasjon, herunder kirkens liturgier, tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for særskilte tjenester i kirken.
2. Kirkemøtet, som det øverste representative organ for Den norske kirke, kan også fatte vedtak og avgj uttalelser om kirkens oppfatning i viktige spørsmål for kirken som trossamfunn. Selv om slike vedtak og uttalelser ikke har formell kirkerettslig status og dermed ikke vil binde organene juridisk, er dette autoritative vedtak som det forventes at kirkens organer forholder seg lojalt til. Kirkemøtet fremholder at Den Hellige Skrift har øverste myndighet i en luthersk kirke når det gjelder lærespørsmål.
3. Kirkemøtet anser at hovedprinsippene for Kirkemøtets kompetanse og forholdet mellom Kirkemøtet og biskopene og Bispemøtet er avklart. Men det foreligger fortsatt områder som bør bearbejdes noe nærmere. Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som kan forestå en videre utredning av uavklarte spørsmål som angår myndigheten mellom ulike kirkelige organer og prosedyrer for hvordan uenighet skal behandles. Dette gjelder blant annet spørsmålet om biskopenes selvstendige embetsutøvelse i forhold til vedtak fattet av Kirkemøtet og andre saksområder som komiteen har pekt på i sine merknader. Behovet for eventuelle endringer i eksisterende kirkeordning bør også vurderes. Nærmere mandat for arbeidsgruppen fastsettes av Kirkerådet i samarbeid med Bispemøtet. Kirkemøtet ber om å få saken tilbake i 2001.

Se for øvrig "Vedtak og uttalelser" for vedtak fra Kirkemøtet 15.-20. november

Biskop Stålsett møter LO-leder Haagensen

(20.11.1999)

Biskop Gunnar Stålsett møter Landsorganisasjonens leder Yngve Haagensen mandag 22. november kl. 1400 på LO-lederens kontor i Oslo. Det er Stålsett som har bedt om en samtale med Haagensen for å ”hilse på” og få innspill på fagbevegelsens og kirkens felles anliggender, blant annet når det gjelder solidaritet med verdens fattige i lys av den økonomiske globalisering. Biskopen ønsker å avklare om det er noe kirken og fagbevegelsen kan gjøre sammen.

Biskop Stålsett treffes på telefon 22 19 37 00, kontor, eller 95 78 11 59, mobil.

Den felleskirkelige 2000-årsfeiringen starter søndag

(24.11.1999)

Jubileum 2000 har laget en rekke hefter, plakater, brosjyrer, CD-er og annet materiell. Tusenvis av sendinger har gått ut til menigheter og skoler, og mange har bestilt mer materiell. – Responsen har overgått det vi drømte om, og det har vært et veldig trykk på oss de siste ukene. Vi pakker for fullt og jobber for å få sendt ut i tide. Vi har hatt nytte av Postverket og Linjegods, som også har tjent gode penger på oss. Vi har fått bestillinger på mer enn 100.000 artikler. De aller fleste bestillingene skal nå være effektivt, men etternølerne når vi nok ikke før første søndag i advent. Men feiringen er ikke slutt på søndag, det er tvert i mot starten på en feiring som varer frem til neste årsskifte. Mye av materialet vi har laget til advent og jul i år kan også brukes til neste år, sier Rødahl.

Han var noe nervøs da det var transportstreik i Israel og en container med store stearinlys fra Betlehem lå i en container på havna i Haifa. Men Rødahl tror at alle som har bestilt i tide, skal ha fått lyset før kommende søndag. Det er utarbeidet et eget hefte med tekster og anvisning for hvordan Betlehemslyset kan brukes i kirkene.

Jubileum 2000 har laget flere hefter og opplegg beregnet på skolen. "Temahefte for sans og samling" for barneskolen, skolegudstjenestehefter for barne- og ungdomsskole, to musikal, et julespill og CD-en "Vi tenner lys" er noe av det som tilbys skolene. En jubelkalender for år 2000 beregnet på skolebruk, er populær, og bestilles også til bruk i menigheter, barnegrupper og i hjemmene.

Jubileum 2000 er felleskirkelig, det vil si at materialet sendes til alle kirkesamfunn, og at dette er noe man står sammen om. – Det har vel aldri før vært et så omfattende og konkret felleskirkelig prosjekt, sier Rødahl. Det vises konkret i det felleskirkelige brevet som leses opp mer enn 3000 kirker og menigheter nå på søndag. Brevet er underskrevet av ledere for både Den katolske kirke og Pinsebevegelsen, Den ortodokse kirke og Frelsesarmeen. Det er nærmest kirkehistorie med et felles dokument der underskriverne favner et så bredt spektrum av kirkesamfunn i Norge. – Vårt håp er at denne felleskirkelige erfaringen skal få konsekvenser også etter år 2000, ikke minst lokalt, sier Rødahl. (KIRKEINFO)

Se også pressemeldingen "Lilletun til Betlehem med Jubileum 2000"

Se også det felleskirkelige brevet på www.kirken.no (under nyheter/pressemeldinger). Brevet kan gjerne gjengis i sin helhet. Brevet finnes på både bokmål og nynorsk.

For mer informasjon/materiell, kontakt Pål Storrusten, Kirkens Informasjonstjeneste (pal.storrusten@kirken.no) tlf 22 93 27 69. Eller kontakt prosjektleder Svein Helge Rødahl (jubileum.2000@kirken.no) tlf mobil 918 39 033.

Lilletun til Betlehem med Jubileum 2000

(24.11.1999)

Gudstjenesten i Betlehem vil bli ledet av den lutherske biskopen Munib Younan og den lutherske presten i Betlehem, Mitri Raheb. Fra Norge deltar kirkeminister Jon Lilletun, biskop Even Fougner, generalsekretær i Norges kristne råd, Ingrid Vad Nilsen, metodistprest Knut Refsdal fra Sarpsborg (Betlehems vennskapsby) og Åshild Skiri Refsdal (sanger), samt prestene Ragnar Petersson (Den norske kirke) og Janne Monica Kaarigstad (Det Norske Misjonsforbund) samt direktør for det statlige selskapet Norge 2000, Willy Jensen.

Etter gudstjenesten vil Jon Lilletun legge ned grunnsteinen for skoleanlegget Dar al-Kalima som norske menigheter er oppfordret til å gi sitt bidrag til gjennom ofringer på første søndag i advent.

Dar al-Kalima er et skolesenter for 400 elever fra barnehage til yrkesskole og folkehøgskole. Skolen inngår i de palestinske myndigheters skoleplaner og det vil bli lagt særlig vekt på en pedagogikk som øver elevene i demokrati, medbestemmelse og ansvar samtidig som respekt for og kjennskap til menneskers religiøse tro oppøves.

Menigheter i Norge har bestilt lys som er produsert i Betlehem. Lyset skal brenne ved alle gudstjenester fra første søndag i advent og gjennom hele år 2000. Ved disse samarbeidsprosjektene har kristne i Norge ønsket å vise sin solidaritet med og støtte til de kristne palestinerne i Betlehem.

Kontakt i Norge: Prosjektleder i Jubileum 2000, Svein Helge Rødahl, tlf 91 83 90 33

Kontakt i Betlehem: Ingrid Vad Nilsen, tlf 90 17 41 83

Bilde fra Betlehem: kontakt Pål Storrusten, Kirkens informasjonstjeneste tlf 22 93 27 69, pal.storrusten@kirken.no

Felleskirkelig brev til kristne i Norge leses opp i kirkene 1. søndag i advent

(25.11.1999)

(BOKMÅL:)

EN STOR GLEDE FOR HELE FOLKET! 2000-årsbrev til menighetene i Noreg

Kjære medkristne! I dag, første søndag i advent, innledes feiringen av Jubileum 2000. Som ledere for ulike kirkesamfunn i Norge, sender vi dere vår hilsen. Vi vil avlegge et felles vitnesbyrd og bekjenne at Jesus Kristus er Herre. Vi teller våre år etter ham som ble født i en stall julenatt. At han er kommet, er en stor glede, en glede for hele folket. Derfor inviterer vi alle mennesker til feiringen av Jesus ved inngangen til et nytt årtusen.

ÅR 2000 ETTER KRISTUS Ved dette tidsskillet takker vi Gud. 2000 år med Jesus har preget våre verdier og vårt fellesskap. Ordet om Jesus har gitt mennesker over hele verden liv og håp. Men det er et smertefullt hundreår vi legger bak oss. I vår tid ble Guds vakre jord offer for de verste kriger og miljøkatastrofer som verden har sett. Norge er et av verdens rikeste land. Likevel preges også vi ved dette årtusenskiftet mer av egoisme og egen grådighet enn av omtanke og solidaritet med dem som lider. Nå ser vi med fortvilelse og anger på resultatet av hva vi har gjort mot hverandre. Også kirken bærer sår. Jesus kalte oss til å skape fred, men våre handlinger førte ofte til konflikt. De siste tusen år har vært en tid med store kirkesplittelser. Vi har syndet mot Gud og hverandre. I dag ber vi om tilgivelse for dette. Selv om vi ser og forstår stykkevis, ønsker vi å stå sammen i troskap mot Kristus og følge ham.

JESUS KRISTUS, VERDENS FRELSER Da Guds Sønn ble født, var han et sårbart barn i en ung mors armer. Gud, som bor i det høye, kom ned til oss. Gjennom Jesus gir Gud nytt liv og nytt fellesskap. Dette er grunnen til vår store glede. Ved å bli menneske har Gud gitt oss en ny selvforståelse og styrket vår tro på alle menneskers ukrenkelige verdi. Jesus vandret sammen med alle slags mennesker. Han brakte Guds kjærlighet til dem. Møtet med Jesus forvandlet dem og ga dem fremtid og håp. Den rike Sakkeus så plutselig de fattiges nød. Den ensomme kvinnen ved brønnen fikk frimodighet til å møte mennesker åpent. Den døende forbryteren på korset fikk Jesu løfte: I dag skal du være med meg til Paradis. Jesus er den samme i dag. Han møter oss i Bibelen og i bønnen. Han kommer til oss gjennom våre medmennesker. Når vi samles i hans navn og deler brød og vin, er han midt i blant oss. Da Jesus sto fram, ropte han ut et nådens år, et jubelår. Dette året var en tid da fanger skulle frigis, gjeld slettes og undertrykte settes fri. I dag, midt i vår verden, er Jesus fortsatt til stede med liv og fred, rettferdighet og nye krefter.

JESUS ER VÅR FREMTID OG VÅRT HÅP Overgangen til et nytt årtusen skaper både frykt og forventning. Jesus sa: Jeg går foran dere! Han har lovet å være med gjennom alt vi møter. Derfor følger vi Jesus i tro og tillit. Det er vårt svar på Guds gave. Vi vil ta vare på alt det vakre han har skapt, bære hverandres byrder og dele gleden over livet. Sammen med kristne søsken over hele verden vil vi tjene Jesus og bringe evangeliet videre til alle mennesker. Men ennå er ikke målet nådd. En dag skal Jesus komme tilbake for å skape en ny himmel og en ny jord. Da skal det som her er stykkevis og delt, bli fullkomment og helt. Adventstiden ligger foran oss. Vi venter på Jesus med lengsel og spenning, med ærefrykt og forventning. Han som en gang kom til jorden, er nær. Han kommer til oss hver dag og skal komme igjen. Med glede og håp feirer vi derfor 2000-årsjubileet for Jesu fødsel slik engelen forkynte julenatt: "Jeg kommer med bud om en stor glede, en glede for hele folket. I dag er det født dere en frelser." Vi vil møte det nye årtusen med Jesus Kristus som vår Frelser. ---- Kjell Ohldieck, De Frie Evangeliske Forsamlinger Fader Johannes, Hl.-Nikolai ortodokse menighet Trevor Park, Den anglikanske kirke Arnfinn Løyning, Den Evangelisk

Lutherske Frikirke Hans Växby, Metodistkirken Gerhard Schwenzer, Den katolske kirke Age Åleskjær, Oslo kristne senter Billy Taranger, Det Norske Baptistsamfunn Odd Bondevik, Den norske kirke Terje Hegertun, Pinsebevegelsen Sveinung Lorensen, Det Norske Misjonsforbund, Edward Hannevik, Frelsesarmeen Ole Christian Kvarme, leder av Hovedkomiteen for Jubileum 2000

(NYNORSK:) EI GLEDE SOM SKAL TIMAST ALT FOLKET! 2000-årsbrev til kyrkjelydane i Noreg Kjære medkristne! I dag, på første søndag i advent, innleier vi feiringa av Jubileum 2000. Som leiargar for ulike kyrkjesamfunn i Noreg, sender vi dykk ei helsing. Vi vil bere fram eit felles vitnemål og vedkjenne at Jesus Kristus er Herre. Vi tel våre år etter han som vart fødd i ein stall julenatta. At han er komen, er ei stor glede, ei glede som skal timast alt folket. Derfor inviterer vi alle menneske til å feire Jesus ved inngangen til eit nytt tusenår.

År 2000 etter Kristus Ved dette store tidsskiljet takkar vi Gud. 2000 år med Jesus har prega våre verdiar og vårt fellesskap. Ordet om Jesus har gitt liv og håp til menneske over heile verda. Men det er eit smertefullt hundreår vi legg bak oss. I vår tid vart Guds vakre jord offer for dei verste krigane og miljøkatastrofane som verda har sett. Noreg er eit av dei rikaste landa i verda. Likevel er vi ved dette tusenårsskiftet meir prega av egoisme og havesykje enn av omtanke for og solidaritet med dei som lid. No angrar vi i fortvilning over resultatet av det vi har gjort mot kvarandre. Også kyrkja ber sine sår. Jesus kalla oss til å skape fred, men det vi gjorde, førte ofte til konflikt. Dei siste tusen åra har vore ei tid med mykje splid i kyrkja. Vi har synda mot Gud og kvarandre. Det bed vi i dag om forlating for. Sjølv om vi ser og forstår stykkevis, ønskjer vi å stå saman i truskap mot Kristus og følgje han.

Jesus Kristus, verdsens frelsar Då Guds son vart fødd, var han eit verjelaust barn i armane til ei ung mor. Gud, som bur i det høge, kom ned til oss! Gjennom Jesus gir Gud oss nytt liv og nytt fellesskap. Derfor er vi så glade. Ved at Gud vart menneske, gav han oss ei ny sjølvforståing og styrkte vår tru på at alle menneske har ein ukrenkjeleg verdi. Jesus vandra saman med alle slags menneske. Han kom til dei med Guds kjærleik. Møtet med Jesus omskapte dei, og dei fekk framtid og håp. Den rike Sakkeus såg brått kor vanskeleg dei fattige hadde det. Den einsame kvinna ved brunnen fekk frimod til å møte menneske ope. Jesus gav den døyande forbrytaren på krossen ein lovnad: I dag skal du vere med meg i Paradis. Jesus er den same i dag. Han møter oss i Bibelen og i bønna. Han kjem til oss i våre medmenneske. Når vi samlast i hans namn og deler brød og vin, er han midt imellom oss. Då Jesus sto fram, ropte han ut eit nådeår, eit jubelår. Dette året skulle fangar og undertrykte setjast fri og gjelda slettast. I dag, midt i vår verd, er Jesus framleis til stades med liv og fred, rettferd og nye krefter.

Jesus er vår framtid og vårt håp Overgangen til eit nytt tusenår skaper både otte og forventning. Jesus sa: Eg går føre dykk! Han har lova å vere med oss i alt vi møter. Derfor følgjer vi Jesus i tru og tillit. Det er vårt svar på Guds gåve. Vi vil ta vare på alt det vakre han har skapt, bere børenene for kvarandre og dele gleda over livet. Saman med kristne sysken over heile verda vil vi tene Jesus og bere evangeliet vidare til alle menneske. Men enno er ikkje målet nådd. Ein dag skal Jesus kome att for å skape ein ny himmel og ei ny jord. Då skal det som her er stykkevis og delt, verte fullkome og heilt. Adventstida ligg føre oss. Vi ventar på Jesus med lengt og spenning, med andakt og forventning. Han som ein gong kom til jorda, er nær. Han kjem til oss kvar dag og skal kome att. Derfor er det med glede og håp vi feirar 2000-årsjubileet for Jesu fødsel, slik engelen forkynte den første julenatta: "Eg kjem med bod til dykk om ei stor glede som skal timast alt folket. I dag er det fødd dykk ein frelsar." Vi vil møte det nye tusenåret saman med Jesus Kristus, vår Frelsar. Kjell Ohldieck, De Frie Evangeliske Forsamlinger Trevor Park, Den anglikanske kyrkja Arnfinn Løyning, Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja Gerhard Schwenzer, Den katolske kyrkja Odd Bondevik, Den norske kyrkja Billy Taranger, Det Norske Baptistsamfunn Sveinung Lorensen, Det Norske Misjonsforbund Edward Hannevik, Frelsesarmeen Fader Johannes, Hl.-Nikolai ortodokse kyrkjelyd Hans Växby, Metodistkyrkja Åge Åleskjær, Oslo kristne senter Terje Hegertun, Pinnerørsla Ole

Christian Kvarme, leiar i hovudkomiteen Jubileum 2000

Fredsgudstjeneste i Oslo domkirke i anledning Nobels Fredspris

(29.11.1999)

- For kirkene i Norge er den årlige utdelingen av Nobels Fredspris en viktig begivenhet som det er god grunn til å støtte opp om. Under fredsgudstjenesten i Oslo domkirke vil vi på vår måte hedre alle mennesker som går over grenser for å forsvare menneskets verd. Vi vil takke Gud for slike menneskers innsats og be for fred og forsoning i konfliktområder sier generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Stig Utne.

Gudstjenesten henvender seg til alle mennesker som arbeider for menneskets verd, for fred, nedrustning og menneskerettigheter og vil foregå på norsk og engelsk. Den store gruppen av internasjonale gjester som er i Oslo i anledning prisutdelingen, er også invitert. (Kirkenfo)

Kontaktperson: Generalsekretær Stig Utne, tlf.: 22 93 27 50, mob. tlf.: 95 23 90 45

Fokus på taternes situasjon i Norge på 'menneskerettighetssøndagen'

(02.12.1999)

På Kirkemøtet 1998 var menneskerettigheter i hovedfokus, og saken om overgrep mot de reisende/taterene fikk spesiell oppmerksomhet. Siden har kirkens dialog med taterne ført til en samarbeidsavtale mellom Den norske kirke og Romanifolkets Landsforening, - en av organisasjonene for de reisende/taterne. Avtalen handler om tiltak for å fremme forståelse for kollektiv oppreisning, og om å formidle informasjon. I tillegg ba Kirkemøtet om at forholdet til taterne ble gjort til tema på Menneskerettighetssøndagen 1999, 2. søndag i advent.

De sentralkirkelige råd for Den norske kirke har foran menneskerettighetssøndagen 2. søndag i advent 5. desember sendt ut informasjonshefter om taterne og forslag til liturgiske ledd i gudstjenesten, til alle landets menighetsråd og sokneprester. Fra kirkelig hold er man spent på hva regjeringen vil foreslå av tiltak i sin handlingsplan for menneskerettigheter, som skal fremlegges 10. desember. I materialet til menighetene fra Den norske kirkes sentrale organer i forbindelse med årets Menneskerettighetssøndag, heter det blant annet: "Når vi ser tilbake på det århundret som nå ebber ut, må vi erkjenne at kirken har hatt en viktig rolle i taternes historie i vårt land som instrument for samfunnets tanker og vilje. I lys av det vi nå vet, er det dessverre all grunn til å beklage kirkens rolle i forhold til taterne. Ja, mer enn det: Vi må på kirkens vegne be taterfolket om tilgivelse. Det er dette vi vil gjøre i gudstjenesten på Menneskerettighetssøndagen. Bønnen om tilgivelse er en bønn om det forsoningens fellesskap som utgår fra Jesus Kristus, han som kan gjøre alle ting nye."

I det utsendte ressursmaterialet til gudstjenesten 2. søndag i advent finnes følgende forslag til forbønn:

"Vi ber i dag særskilt for taterne i Norge. Skap et nytt og forsonet fellesskap mellom oss i gjensidig respekt på tross av kulturelle forskjeller. Vær nær hos dem som bærer på vonde og bitre minner. Kom til dem med din fred som overgår all forstand. Skap i dem tro på framtid og håp. Før oss sammen i den godheten for hverandre som er barmhjertig og tilgir, slik du har tilgitt oss i Kristus Jesus. Det ber vi deg om, vår Gud og Far."

Bispemøte og møte i Lærenemnda

(07.12.1999)

På sakskartet til Lærenemndas møte står videre behandling av den såkalte Dingstad-saken. Tunsberg biskop Sigurd Osberg har bedt nemnda om å vurdere Larvik-prosten Asle Dingstads fraskrivelse av biskopens tilsyn. Lærenemnda er et selvstendig sakkyndig organ som etter anmodning gir uttalelse i saker som gjelder den evangelisk-lutherske lære. Medlemmer er alle tjenestegjørende biskoper, tre teologisk sakkyndige oppnevnt av de tre teologiske fakultetene - Inge Lønning, Torleiv Austad (leder) og Ola Tjørhom, to teologisk sakkyndige valgt av Kirkemøtet - Bjørn Sandvik og Turid Karlsen Seim (nestleder), og fire leke medlemmer valgt av Kirkemøtet - John Egil Bergem, Gunhild Hagesæther, Otto Krogseth og Torunn Laupsa. Nemndas sekretærer er Kirkerådets direktør Erling J. Pettersen og stipendiat Olav Fykse Tveit.

Det planlegges ikke pressekonferanser etter noen av møtene, men Bispemøtets preses, Odd Bondevik, er tilgjengelig for pressen på Holmenkollen Park Hotel Rica eller via Kirkens informasjonstjenestes mobil nr. 93 09 49 58 ved møteslutt tirsdag 14.12. kl. 14-15. Lærenemndas leder Torleiv Austad er tilgjengelig samme sted eller via samme mobil ved slutten av Lærenemndas møte onsdag 15.12. kl. 16.

Nedenfor gjengir vi sakliste for Bispemøtet 13.-14. desember:

SAK 30/99 MENIGHETSANALYSE OG MENIGHETSUTVIKLING SOM FORNYELSESTRATEGI I KIRKEN

En første drøfting av temaet etter innledning av forsker dr.theol. Harald Hegstad, som blant annet har skrevet boka "Kirke i forandring".

SAK 31/99 KRIGSBARN-SAKEN

I mars 1999 var representanter for Landsforeningen for Taperne, Aksjon Lebensborn og Norges Krigsbarnforbund invitert til en samtale med Bispemøtet. Bispemøtet har fulgt opp med å be Kirkedepartementet om å sende et brev til kirkebokførerne med en veiledning for utskrift av dåpsattester for krigsbarn med tyske fedre. Siste bispemøte i oktober drøftet en rapport fra Norges Forskningsråd om enkelte sider ved norske myndigheters behandling av tysk-norske barn etter krigen. Det er mulig at dette bispemøtet kommer med en uttalelse i saken.

SAK 32/99 OPPNEVNINGER

1. Fastsetting av mandat og oppnevning av utvalg som skal arbeide med spørsmål relatert til tjenesten med Ord og Sakrament 2. Arbeid med bred samlivsetisk utredning Tidligere i år har Bispemøtet vedtatt at det skal tas initiativ til at aktuelle samlivsetiske spørsmål skal belyses i en bredere bibelsk, etisk og samfunnsmessig ramme. 3. Bispevigling i Uppsala 7. mai 2000 – oppnevning av norsk representant. 4. Jubileumsfeiring på Færøyene i Pinsen år 2000 5. Oppnevning til Institutt for Kristen Oppsedings representantskap

SAK 33/99 PROSEDYRE VED TILSETTING AV PREST DER KOMPETANSEKRAVENE FRAVIKES

SAK 34/99 ORIENTERINGSSAKER

1. Kirkemøtet 1999 2. Kollegialitet i bispekollegiet - samtale 3. Veien til prestatjeneste 4. Rekruttering til prestatjenesten 5. Rapport fra to av de utvalg/sammenhenger der biskoper er oppnevnt til å delta

SAK 35/99 HENVENDELSER

1. Henvendelse angående "Ung Messe" i alle landets kirker september/oktober 2000 2. Henvendelse angående Presteforeningens 100 års jubileum. (Kirkeinfo)

Bispemøtet med uttalelse om krigsbarna og kirken

(14.12.1999)

Representanter for Landsforeningen Rettferd for Taperne, Aksjon Lebensborn og Norges Krigsbarnforbund var invitert til Bispemøtet i mars i år på Institutt for Sjelesorg, Vikersund, til å presentere synspunkter på forholdet mellom samfunnstaperne og kirken. Den behandling barn med tyske fedre og norske mødre fikk i Norge etter krigen ble spesielt tatt opp. (Det er disse barna som her blir omtalt som "krigsbarn".)

Bispemøtet hadde en konstruktiv og god samtale med representantene fra de tre foreningene. Bispemøtet vedtok å arbeide videre med krigsbarnas situasjon, og Arbeidsutvalget fikk i oppdrag umiddelbart å se på de problemene mange krigsbarn har hatt med å få korrekte dåpsattester.

Arbeidsutvalget gjorde en henvendelse til Kirkedepartementet om denne saken, og ba departementet rettlede kirkebokførerne om hvordan de skulle møte krigsbarns ønske om attester når kirkebøkene ikke var tilfredsstillende ført.

På Bispemøtet i oktober i Oslo i oktober var saken forberedt gjennom et notat fra sekretæren. Det forelå også en rapport fra en undersøkelse som Norges Forskningsråd hadde initiert og offentliggjort: "Fiendens barn?" (Norges forskningsråd 1999). Rapporten belyser enkelte sider ved norske myndigheters behandling av tysk-norske barn etter andre verdenskrig.

Vedtak:

Mange krigsbarn har lidd stor overlast.

Bispemøtet erkjenner at mange krigsbarn har lidd stor overlast under oppveksten i vårt land. I undersøkelsen "Fiendens barn?", heter det blant annet: "Hvordan oppvekstvilkårene har vært for det store flertall krigsbarn vet vi praktisk talt ingenting om." Men det sies samtidig: "På den andre siden er det helt på det rene at det foreligger mange tilfeller hvor overgrep og klare rettighetsbrudd mot krigsbarn har funnet sted."

Både fra Norges Krigsbarnforbund og fra Aksjon Lebensborn ble det gitt uttrykk for at mange krigsbarn hadde hatt en normalt god og trygg oppvekst. Dette er gledelig. Men det er dessverre alt for mange som kan fortelle om at de har vært utsatt for trakassering og opprørende overgrep i form av fysisk og psykisk mishandling. Deres "forbrytelse" var at de var "tyskerunger". Det er ikke bare tale om "mobbing" slik den dessverre forekommer blant barn og unge. Også voksne mennesker, ikke sjelden i ansvarsfulle stillinger, har gjort seg skyldig i klare overgrep mot krigsbarn.

Den norske kirkes ansvar

Den overveiende del av befolkningen tilhørte den gang som nå Den norske kirke. Derfor har det utvilsomt vært mange kirkemedlemmer blant dem som var ansvarlig for den opprørende behandling krigsbarn ble utsatt for. Det kan ikke utelukkes at dette også gjelder kirkemedlemmer i ansvarlige kirkelige posisjoner. Til tross for hederlige unntak må vi konstatere at kirken i alt for liten grad sto fram som en motkultur i samfunnet og talte krigsbarns sak. Overgrep mot barn er alltid forkastelig.

Ingen tidligere offisielle uttalelser fra Den norske kirke om krigsbarna.

Forut for Bispemøtets behandling av denne saken har det vært fremført påstander om at kirkelige organer like etter krigen skulle ha kommet med uttalelser om at krigsbarna måtte holdes under strengt oppsyn på grunn av at "den germanske mentalitet er så rotet i dem", og at "det er en stor fare for at disse barn kan utvikle seg til femtekolonnister og landsforrædere." Videre skal det være uttalt: "Det må bli et ledende prinsipp at disse barna systematisk fjernes fra sitt opphav."

Bispemøtet har ikke vært i stand til å finne belegg for at disse utsagn skulle være fremført av noe kirkelig organ. Det nærmeste en har kommet, er en utredning ført i pennen av en liten gruppe eller komite på vegne av prester som i krigens slutfase var internert på Lillehammer og Helgøya. Denne gruppen har ingen offisiell kirkelig status, og dens utredning har så vidt en kan se, aldri vært behandlet eller fått tilslutning av noe kirkelig organ. Utredningen var imidlertid gjengitt i Krigsbarnsutvalgets innstilling (1946), formodentlig som eksempel på holdninger som gjorde seg gjeldende ved krigens slutt. Gruppen var opptatt av å hjelpe krigsbarna best mulig i en for barna vanskelig tid. Således heter det blant annet: "Barna er jo prinsipielt uskyldig i sin skjebne. De har krav på medlidenhet og barmhjertighet og den prinsipale retningslinje i dette problems løsning må derfor være å finne den fremgangsmåte som best tjener barnas vel." Prestegruppen drøfter spørsmålet om krigsbarna bør sendes til Tyskland, og refererer i denne forbindelse argumenter som skal være fremsatt om at krigsbarna som en tysk minoritet kan komme til å "danne en femte kolonne innen landets grenser." Gruppen slutter seg imidlertid ikke til en slik tankegang, men går for sin del inn for at barna må få bli i Norge.

Det mest problematiske ved prestegruppens utredning er dens drøftelse av hvorvidt mødrene skal fratas omsorgen for barna. Et flertall går inn for dette og for "at barna bevisst og systematisk føres bort fra sin fortid," og det anbefales bl. a. "konfidensielle adopsjoner, hvor barna får sine adoptivforeldres navn". Mindretallet hevder derimot at "det å ta barna fra sin mor er en så gjennomgripende foranstaltning, som kan ha skjebnesvangre følger både for mor og barn, at det prinsipielt ikke bør bli tale om atskillelse." Både flertall og mindretall hadde utvilsomt barnas beste for øye, men i ettertid må det være klart at det var mindretallet som hadde rett.

Dåpsattester

Når det gjelder navnespørsmål og dåpsattester har undersøkelsen "Fiendens barn?" gått nærmere inn på dette. Det er på det rene at det i flere tilfeller er skjedd feil ved registreringen, men det er vanskelig å si hva dette skyldes i det enkelte tilfelle. Imidlertid er det på det rene at krigsbarn har møtt store vanskeligheter når det gjelder å få rettet opp bevislige feil i kirkebøkene. Derfor er det viktig at Kirkedepartementet omgående gir kirkebøkerne klar vegledning om hvordan slike feil i kirkebøkene skal rettes opp, og på hvilket grunnlag det kan gjøres.

Videre arbeid

Bispemøtet har registrert at vi vet for lite om krigsbarnas skjebne i vårt land. Det er viktig å skaffe til veie nærmere informasjon som kan kaste lys bant annet over følgende problemstillinger: -Hvordan kunne det skje at norske krigsbarn opplevde vansker og lidelser i langt større grad enn hva tilfellet synes å være for krigsbarn i andre land? -Hvordan var kirkens rolle i forhold til krigsbarna? -Hvordan er krigsbarnas egne erfaringer og opplevelser av sin oppvekst, og hvordan ser disse erfaringer ut sammenlignet med det offisielle syn på krigsbarnas oppvekst?

Barn av NS-foreldre

Under arbeidet med spørsmålet om hvordan krigsbarna er blitt behandlet etter krigen, er også spørsmålet kommet opp om den urett som ble begått mot barn av foreldre som var medlemmer av Nasjonal Samling.

Bispemøtet er smertelig klar over at også mange av disse barna har lidd stor overlaster. Uten å kunne gå nærmere inn på NS-barnas forhold, vil Bispemøtet peke på at det er et betydelig likhet mellom dem og krigsbarna: I begge tilfeller dreier det seg om barn som fikk svi på grunn av sine foreldre. Også når det gjelder barn av NS-foreldre antar vi at bildet er nyansert. Vi vet at mange ble mobbeofre og gjenstand for forskjellige former for diskriminering. Til tross for mange hederlige unntak må vi erkjenne at kirkens representanter også i NS-barnas tilfelle i for liten grad talte deres

sak og representerte en motkultur mot de stemninger som førte til de overgrep barna ble utsatt for.
Beklagelse

Det er dokumentert et stort antall tilfeller av urett som er begått mot krigsbarn. Også mange NS-barn kan fortelle om opprørende urett som de har vært gjenstand for. Bispemøtet vil dypt beklage den overlast som disse barna har lidd, og vil sterkt oppfordre til at personer og institusjoner som vet eller blir oppmerksom på at de har bidratt til slik urett, forsøker å gjøre den god igjen. Bispemøtet må med sorg erkjenne at heller ikke kirken alltid var den støtte for disse barna som den skulle ha vært. Bispemøtet ser gjerne at det blir mest mulig åpenhet om slike saker, for at vi alle kan dra lærdom av det som er skjedd, og være på vakt slik at ingen i fremtiden skal måtte tåle slik trakassering og uverdigg behandling.

Kirkene feirer Jesu fødsel: 2000 år siden Jesus ble født

(15.12.1999)

Kirkesamfunnene og menighetene i Norge står sammen om å feire Jesu fødsel. Jubelåret startet allerede første søndag i advent, ved kirkeårets begynnelse. Da ble det spesielle Betlehemslyset tent for første gang i 1800 kirker over hele landet, det skal tennes ved gudstjenestene i hele jubelåret. Et felleskirkelig brev ble lest opp, og mange menigheter hadde kirkeoffer til to prosjekter i Betlehem. Mye materiell er laget og sendt ut av Jubileum 2000. Blant annet er det sendt ut opplegg for gudstjenestene i adventstiden, julen og nyttårshelgen, og for skolegudstjenester. For juledagene er det blant annet laget spesielle bønner og forbønnstemaer. «Deilig er jorden» er mye brukt i forbindelse med jul og nyttår, men anbefales spesielt brukt i år, til å avslutte gudstjenestene julaften og nyttårsaften. Et julekort med juleevangeliet bakpå er bestilt av mange menigheter for utdeling etter julaftensgudstjenestene.

I romjulen og nyttårhelgen står mange kirker åpne visse tidsrom, for at mennesker foran et tusenårsskifte kan sitte ned i en kirke i stillhet.

Til kirke på nyttårsaften

Nyttårshelgen er ingen spesifikt kristen høytid, men det er tradisjon mange steder med midnattsgudstjeneste. I år er det nok enda flere som har dette, men mange steder starter den noe tidligere enn vanlig for at kirkefolket kan delta på den kommunale folkefesten ved midnatt. Det gjelder også den fjernsynsoverførte gudstjenesten i Oslo domkirke. Mange steder er det i år lagt opp til fakkeltog til eller fra kirkene. Og i Holmenkollen samles noen tusen unge til "2000+", en ungdommelig 2000 årsfest for Jesu fødsel.

Det er ingen tradisjon for å kime med klokkene nyttårsaften, slik som når de kirkelige høytidene jul, påske og pinse innledes. I Oslo har biskopen sendt ut brev om at i år kan man kime med klokkene ved midnatt.

Jubileum 2000 har laget et lite bønnekort med en enkel, folkelig 2000-årsbønn. Menigheter har bestilt kortet i stort antall, for utdeling blant annet på midnattsgudstjenesten. Dette er bønnen man oppfordrer folk til å be de to siste minuttene før midnatt: «Kjære Jesus Kristus, gi oss respekt for jorden, fred mellom folkene, kjærlighet i våre liv og glede over alt det gode. Tilgi oss det vi har gjort galt og gi oss en ny begynnelse. Amen.»

- Tenn et lys, be en bønn, det er vår oppfordring ved inngangen til et nytt årtusen, sier Rødahl. Han peker på at selv om nyttårsaften ikke er en kirkelig høytid, har også den statlige Norge 2000 uttalt at det positivt med midnattsmesser ved tusenårsskiftet. Norge 2000 oppfordrer også til stillhet rett før midnatt. - I stillheten kan vi be en bønn, for eksempel 2000-årsbønnen, sier Rødahl.

Når nyttårnatten er over, kommer det to helligdager, siden annen nyttårsdag er en søndag. Særlig søndagen vil det mange steder bli spesielle gudstjenester i anledning år 2000. For eksempel blir det i Asker en stor utendørs gudstjeneste på kvelden denne dagen.

Helligtrekongersdag

Når nyttårshelgen er over, følger en av kirkens eldste høytidsdager, nemlig helligtrekongersdag, 6. januar, også betegnet som trettende dag jul. Dagen, som den ortodokse kirke regner som julaften, er i varierende grad blitt markert i Norge, men i år vil flere feire denne dagen. Mange legger barnas julefest til denne dagen, eller til den påfølgende helg. Jubileum 2000 har oppfordret menighetene til lokale storfamiliefelinger. "Alle tiders juletefest" er brukt som stikkord for denne festen, der barnet settes i sentrum, både Jesusbarnet og barna i dag. Noen steder har flere menigheter eller grupper gått

sammen om å lage en ekstra stor helligtrekongersfest. Andre steder lages det en åpen, utendørs helligtrekongersfest, blant annet på Universitetsplassen i Oslo.

Hele 2000 er et jubelår

Tanken om å feire at det er 2000 år siden Jesus ble født, har slått an over hele landet og i alle kirkesamfunn, sier Rødahl. Han kan fortelle om stor respons og mange bestillinger på materiellet som er laget. - Og jubileet varer hele året, frem til og med neste jul. Jeg tror arbeidet med Jubileum 2000 tilfører mange menigheter en ny giv. Dessuten er dette en felleskirkelig markering som ikke minst lokalt gir mange en ny opplevelse av det går an å gjøre ting på tvers av kirkesamfunnene og vante former, sier Svein Helge Rødahl, prosjektlederen for Jubileum 2000. (KIRKEINFO)

For mer informasjon eller materiell, kontakt prosjektleder Svein Helge Rødahl, tlf 22 93 27 58 eller 91 83 90 33 (jubileum.2000@kirken.no), eller Pål Storrusten, Kirkens informasjonstjeneste tlf 22 93 27 69 (pal.storrusten@kirken.no).

Nytt samisk salmehefte: Salmeskatter fram i lyset

(15.12.1999)

”Lávllagirji 1999” inneholder en god del melodier som ikke har vært utgitt i norske koral- eller melodibøker tidligere, deriblant melodier fra sjøsamisk område. På vegne av Samisk kirkeråd uttrykker generalsekretær Synnøve Brevik glede over utgivelsen av ”Lávllagirji 1999”, og at de samiske melodiskattene nå kan bli lettere tilgjengelig for almenheten. – Det gir ”Lávllagirji 1999” en spesiell verdi, sier hun.

Formålet med ”Lávllagirji 1999” er å utgi en salmebok der nye generasjoner kan få tilgang til den rike samiske salmeskatten. ”Lávllagirji 1999” er på gjeldende nordsamisk rettskrivning og er sendt til høring til menigheter i Nord-Hålogaland bispedømme og andre aktuelle høringsinstanser.

Kontaktperson: Samisk kirkeråd, v/ generalsekretær Synnøve Brevik, tlf. 22 93 27 50.

Mellomkirkelig råd kritisk til våpeneksportlisens til Tyrkia

(23.12.1999)

Rådet har fulgt situasjonen for menneskerettighetene i Tyrkia nøye over en årrekke. Da det ble kjent på sensommeren at regjeringen hadde en søknad om eksportlisens fra Kongsberg våpenfabrikk til vurdering, advarte Mellomkirkelig råd regjeringen mot å gå bort fra den norske selvpålagte begrensing på våpenhandel med Tyrkia. Sammen med andre norske frivillige organisasjoner som er opptatt av at Tyrkia ikke må oppmuntres til noe annet enn å endre sin politikk på flere sentrale menneskerettighetsområder, registrerte Mellomkirkelig råd at regjeringen la saken på is. Rådet er derfor svært overrasket over at spørsmålet dukker opp igjen så raskt.

- Vi kan ikke se at det er en radikalt ny situasjon i Tyrkia når det gjelder menneskerettighetene, heter det i brevet, som er undertegnet av Mellomkirkelig råds generalsekretær, Stig Utne.

Sammen med Den norske Helsingforskomite og Norsk Forum for Ytringsfrihet mener Mellomkirkelig råd at det er for tidlig å konkludere med at konflikten i sørøst-Tyrkia er over selv om spenningsnivået for tiden er lavere enn tidligere. Det er heller ingen radikal forbedring i regimets politikk når det gjelder anerkjennelse av landets etniske og religiøse minoriteter, bruk av tortur, rettssikkerhet og organisasjons- og forsamlingsfrihet. Det tyrkiske demokratiet trenger å styrkes, og Norge har en viktig rolle å spille i dette. I beste fall er beslutningen om å oppheve den selvpålagte begrensningen på våpensalg å premiere forbedringer som ennå ikke er funnet sted, heter det i brevet.

Tyrkia-politikken til både Jagland og Bondeviks regjeringer har hatt klare elementer av både et ja og et nei. Strategien som har inneholdt både en aktiv menneskerettighetsdialog og samtidig en tydelig uttalt begrensing på våpeneksport, har vært en god strategi. Det er denne helhetlige tilnærming og tenkning som nå kan se ut til å være brutt, og det er dette Mellomkirkelig råd mener det er grunn til å beklage, heter det i brevet.

Samtidig bes UD om et møte i sakens anledning der Mellomkirkelig råd, Den norske Helsingforskomite og Norsk Forum for Ytringsfrihet kan delta.

Kontaktperson: Stig Utne, generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, mobiltelefon 95 23 90 45

De fire evangeliene som radioteater

(30.12.1999)

- Dette er første ledd i en bred plan for å gjøre Nytestamentet lettere tilgjengelig. Under overskriften "Lyd-Testamentet - Ord for livet" innbyr vi til et møte med evangeliene, brevene i Nytestamentet og Åpenbaringsboken i form av sammenhengende lytting. Det er første gang dette bibelske stoffet presenteres som radiodrama i Norge. Stoffet foreligger samtidig som en avansert ludbok - på CD'er og lydkassetter, sier informasjonsleder Dag Kjær Smemo i Bibelselskapet.

Prosjektet "Lyd-Testamentet - Ord for livet" blir nærmere presentert på Bibeldagen i år 2000, 20. februar.

Dag Kjær Smemo opplyser at tilsvarende tilbud er gitt av bibelselskaper i en rekke land:

- Tusenvis av menigheter og titusenvis av mennesker kan fortelle om åndelig fornyelse ved å lytte og lære. I seg selv er dette en bekreftelse på det Paulus sier i Brevet til romerne: "Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi ord"